

30 januari 2020

Arbo
RI&E

30 januari 2020

Rapportgegevens

Vereniging	:	H.V.v.O. Aquarius
Doel van de vereniging	:	Beoefenen van de onderwatersport
Plaats	:	Helmond
Voorzitter	:	Edwin van Gestel
Telefoon	:	06 – 23226734
E-mail	:	edwin.vangestel@upcmail.nl
Contactpersonen, instructeurs	:	Edwin van Gestel en Peter van Mourik
Telefoon	:	06 – 20396890
Penning Meester	:	Peter Vullings- Hans Aarts
Secretaris	:	Peter van Mourik
Aantal vaste werknemers	:	Er zijn geen vaste werknemers in dienst van de vereniging
Auteur, toezichthouder	:	Hans Aarts, bestuurslid
Doel van dit verslag	:	De veiligheid bewaken en vergroten in het kader van de Arbo en RI&E Het bestuur blijft verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. De Arbo & Ri vertegenwoordiger kijkt mee of het bestuur accuraat handelt Ten aanzien van de veiligheid. Het bestuur ziet toe of men zich aan de richtlijnen houdt en verbeterpunten doorvoert.
Definitieve versie	:	16 december 2014
Datum laatste wijziging	:	30 januari 2020
Aantal pagina's	:	119

N.B.:

Het is geoorloofd dit rapport openbaar te maken, mits in zijn geheel zonder enige toevoegingen of weglatingen. Voor afwijkingen van deze voorwaarde of voor publicatie in vertaling is schriftelijk toestemming vereist van Duikvereniging Aquarius te Helmond. Onafhankelijk van de inhoud van dit rapport aanvaardt voornoemd vereniging geen enkele aansprakelijkheid ten aanzien van de uitvoering ervan.

Inhoudsopgave

	Pagina
Rapportgegevens.....	2
Inhoudsopgave.....	3
Bestuur, vrijwilligers en Commissies	5
Materiaal en vul commissie	6
Checklist verbeterpunten in het kader van Arbo& RI&E.....	7
Arbo en RI&E toepassingen en wetten binnen de vereniging.....	8
Arbowet.....	8
Nieuwe regelgeving per 15 maart 2006.....	8
Wijziging risico-inventarisatie in de maak	9
AVG Stappenplan gegevensbescherming	10
1.1.1 Overzicht krijgen met het verwerkingsregister	10
1.1.2 Wat is het nut van een register?	10
1.1.3 Welke informatie neem je op in het register?	10
1.1.4 Toepassing van het register (1): is het doel van de verwerking rechtmatig?	11
1.1.5 Toepassing van het register (2): wordt een juiste bewaartermijn toegepast?	11
1.1.6 I: Het SPAM-verbod.....	16
1.1.7 II: Contactgegevens delen met sponsors	16
1.1.8 III: Online publicaties	17
Richtlijnen veilig duiken	18
Het doel van de DOSA.....	18
Wat betekent dit voor jou als sportduiker?	18
Wat kan de DOSA betekenen bij een duikongeval?	18
Privacyreglement	18
Hoe kan ik een duikongeval melden?.....	18
Algemene gegevens	19
Veilig duiken doe je zo!	19
Noodplan en voorbereiding Check de Stek.....	29
Duikjournaal	29
Noodplan Check de Stek.....	31
Check de Stek, Risico Inventarisatie	33
Enkele duik locaties in zeeland als voorbeeld	34
Arbo en Duiken	37
Arbo en Europese normen bij sportduikinstructie	38
Het Arbeidsomstandighedenbesluit.....	38
Veiligheidsvoorzieningen op de duiklocatie	39
Decoballonnen: laat los als het mis gaat	39
Duiken in binnen- en buitenland: overal gelden deze veiligheidsregels	40
Risico-inventarisatie en –evaluatie	41
Wat is dat precies, een RI&E?.....	41
Europese normen	41
Wat staat je te wachten na een duikongeval	43
Het einde van de octopus	44
NOB eisen toezichthouders in het zwembad.....	46
NOB Licentieregeling	47
Begripsomschrijving.....	47
Artikel 1. NOB-licenties	47
Artikel 2. Voorwaarden verstrekking licentie	47
Artikel 3. Verkrijgen van de licentie	48
Artikel 4. Geldigheid licentie	48
Artikel 5. Geldigheidsduur licentie	48

Artikel 6. Opnieuw activeren van een verlopen licentie.....	49
Artikel 7. Uitvoeringsregeling verplichte bijscholing instructeurs	49
Artikel 8. Slotbepalingen.....	49
Aansprakelijkheid & verzekering Sportverenigingen.....	50
Aansprakelijkheidsverzekering	50
Ongevallen verzekering.....	50
Bestuurders en toezichthouders	50
Laco, Noodplan zwembad Laco Helmond.....	53
Het belang van het schoonhouden van je duikapparatuur	94
Advies voor duikverenigingen betreffende vervoer en opslag van flessen onder druk.....	100
Transport van flessen over de weg	100
Opslaan van zuurstof, perslucht, nitrox of trimix;.....	101
Advies brandweer compressorruimte	102
Instructie O ₂ koffer van Aquarius.....	103
Inhoud EHBO uitrusting Aquarius.....	105
Bediening en bevoegdheden Compressor.....	106
Compressor Aquarius.....	109
Vulprocedure	113
Vullen van een enkele fles vanuit de buffervaten	113
Vullen van meerdere flessen met compressor en behulp buffer vaten	115
De installatie achterlaten	118
In geval van calamiteiten.....	119

Bestuur, vrijwilligers en Commissies

Bestuur

Edwin van Gestel	voorzitter	2020-2024
Hans Aarts	bestuurslid	2017-2021
Peter van Mourik	secretaris	2020-2024
Peter Vullings-Hans Aarts	penningmeester	2020-2024
Martijn van Andel	bestuurslid	2020-2024

Kas controle commissie

Chris Dekker	2020-2022
Erik de Greef	2020-2022

Raad van Beroep

Chris Dekker
Kees Dings
Theo Meulendijks

Vertrouwens persoon

Kees Dings

Materialen commissie

Hans Aarts*
Henry van der Meeren

Activiteiten commissie

Martijn van Andel* Coördinator

Media commissie website & forum

Edwin van Gestel*
Bastiaan Kouijzer (ondersteuner)

Facebook

Edwin van Gestel*

Opleidings en trainings commissie

Edwin van Gestel	(Instructeur Trainer)
Alex Strijbosch	(2*instructeur)
Peter van Mourik*	(2*instructeur)
Chris Dekker	(1*instructeur)

Commissie duikreis 2020

Martijn van Andel*	activiteiten coördinator
Wilfred Roefs	
Theo Meulendijks	

DNBO

Edwin van Gestel*

Toezichthouders

De Instructeurs zijn in het bezit van BHV diploma's en de bevoegdheid tot het geven van EHBO, bedienen van een AED en Redden
*) commissieleden die ook zitting in bestuur hebben

Materiaal en vul commissie

Instructie bevoegdheid, vullers ten behoeve van voldoende onderricht persoon Vop
Edwin van Gestel, Henry van der Meeren en Hans Aarts

VOP= voldoende onderricht persoon om de compressor te bedienen.

Lijst VOP bevoegde Vullers						
Jaarlijks	2020	VOP	telefoonnummer	Datum instructie	tijd	Paraaf aanwezig
Ton Ketelaars	x		06-12464033/06-12464033	3-2-2020	19:30	[Handwritten signature]
Arie Aarts	x		06-16084999	5-2-2020	19:15	[Handwritten signature]
Chris Dekker	x		06-22505661/0492-599470	5-2-2020	19:30	[Handwritten signature]
Didier Peters	x		06-20597111/0492-539444	6-2-2020	19:00	[Handwritten signature]
Edwin van Gestel	x		06-23226734/0492-534347	5-2-2020	19:51	[Handwritten signature]
Eric de Greef	x		06-53344092/0492-554344	5-2-2020	20:27	[Handwritten signature]
Hans Aarts	x		06-51368558/0492-532767	5-2-2020	20:45	[Handwritten signature]
Henry van Meeren	x		06-23898838/0492-538622	5-2-2020	20:50	[Handwritten signature]
Kees Dings	x		06-14254523/0492-341932	5-2-2020	19:50	[Handwritten signature]
Manolito van Bussel	x		06-29566913/0493-311940	5-2-2020	20:29	[Handwritten signature]
Mark van de Heuvel	x		06-21874491/0492-533571	5-2-2020	20:15	[Handwritten signature]
Peter van mourik	x		06-12987755/0492-510838	05 Feb 2020	20:15	[Handwritten signature]
Alex Strikbosch	x			3-2-2020	19:00	[Handwritten signature]

Is gecontroleerd door de voorzitter van de materialencommissie

Hans Aarts

Het onderhoud aan de compressor wordt volgens de installatie en bedieningsvoorschriften uitgevoerd door de materialen commissie. Deze mensen zijn bevoegd om werkzaamheden aan de compressor uit te voeren. De deskundige voor de duikflessen keuringen e.d. vallen onder de materialen commissie, de O₂ fles valt onder de verantwoording van Edwin van Gestel.

Fles nr.	inhoud liters	datum nieuwe keuring	Nr. op fles
1	5	15-05-2024	13545
2	12	15-05-2024	6,87
3	12	15-05-2024	737
4	12 kort	15-2-2020	1880
5	12	15-2-2020	108
6	12	15-05-2024	8408841
7	10	15-05-2024	KVC023
Buffer 1	50	15-2-2020	4021802
Buffer 2	50	15-2-2020	4021816
Buffer 3	50	15-2-2020	4021715
Zuurstof	Laatste vulling mei 2019	13-3-2023	*****

Brandblusser

Controle brandblusser			Geldig tot maart 2020
6 liter schuim A+B branden	maart	2019	Voor onderhoud

De brandblusser is meegenomen in het onderhoud van Laco en wordt ieder jaar gecontroleerd

Checklist verbeterpunten in het kader van Arbo& RI&E

Afwijking	oplossing	akkoord bestuur	opgelost ja/nee	Datum
Een deugdelijke instructie van de vulprocedure bij de compressor hangen voorbeeld blz. 105	Geplastificeerde instructie maken en bij de compressor hangen	Ja	Ja	juli 2015
Flessen keuringen bijhouden op een beschikbare lijst (ook O ₂)	Materialen commissie een inventarisatie maken zie blz.4	Ja	Ja	mei 2019
EHBO koffer completeren	Overjarige en gebruikte artikelen vervangen c.q. aanvullen	Ja	Ja	januari 2020
Bordjes vluchtroute plaatsen in fietsenhok	Plaatsen van een aanduiding	Ja	Ja	november 2015
Noodstop plaatsen ten behoeve van de compressor	Plaatsen van een noodstop bij de ingang fietsenhok met aanduiding	Ja	Ja	januari 2015
Ventilatie verbetering compressorruimte vanwege te hoge temperatuur bij gesloten deur. Zie hoofdstuk 18	Een extra luchttoevoerrooster onder fundering achterzijde met rooster	Ja	Ja	Juni 2016
De brandblusser dient jaarlijks gecontroleerd te worden	De controle voor de brandblusser in het vulhok mee laten lopen met die van het zwembad.	Ja	Ja	Ieder jaar door Laco

Arbo en RI&E toepassingen en wetten binnen de vereniging

Arbowet

De Arbowet (Arbeidsomstandighedenwet) geldt voor iedere werkgever en werknemer in Nederland. Voor deze wet is ook een sportvereniging een werkgever. De Arbo wet hanteert namelijk een hele ruime omschrijving van het begrip werkgever. Iedereen die een ander werk voor zich laat verrichten is werkgever. Deze omschrijving is zo ruim, dat u zelfs al werkgever bent als uw buurman u helpt een schutting om uw tuin te bouwen.

Daarom vallen ook organisaties die met vrijwilligers werken onder de Arbo wet. Het bestuur van een vrijwilligersorganisatie moet dan ook oog hebben voor de gezondheid en het welzijn van de voor de vereniging zo belangrijke vrijwilligers.

Aan dat werkgeversschap worden ook enkele wettelijke eisen gesteld, onder meer de verplichting om een risico-inventarisatie en -evaluatie uit te voeren. Dit is een onderzoek, ook wel Arbo check geheten, dat de gevaren op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn binnen de organisatie in kaart brengt. De Arbo check heeft betrekking op zaken als: de veiligheid van gebouwen en terreinen, EHBO-voorzieningen, werktijden, lichamelijke belasting, voorkomen van ongewenst gedrag (agressie, geweld, discriminatie en seksuele intimidatie), werken met gevaarlijke materialen of stoffen, enz. Op basis van dit onderzoek worden actiepunten opgesteld en wordt aangegeven wanneer en door wie de verbeteringen worden uitgevoerd. Bij de Arbo check hoort dus ook een plan van aanpak.

De Arbo check kan door de vereniging zelf worden uitgevoerd. Om u daarbij te helpen is onlangs door TNO-arbeid een speciale checklist voor sportverenigingen ontwikkeld. Deze checklist kan via www.vrijwilligersplein.nl (zoeken onder het kopje 'publicaties') gedownload worden. Normaal gesproken moeten bedrijven en instellingen deze risico-inventarisatie en -evaluatie laten toetsen door een Arbodienst. Vrijwilligersorganisaties die hoogstens 40 uur per week betaalde arbeid laten verrichten zijn hiervan echter voorlopig vrijgesteld. In sommige gevallen is het toch aan te bevelen de deskundige hulp van een Arbodienst in te schakelen, bijvoorbeeld in het geval er met gevaarlijke materialen en/of stoffen worden gewerkt. Daarbij moet bedacht worden, dat een bestuur niet alleen verantwoordelijk is voor de gezondheid en het welzijn van de vrijwilligers, maar ook van de sporters en eventuele toeschouwers.

De arbeidsinspectie kan controleren of een vereniging een risico-inventarisatie en -evaluatie heeft uitgevoerd en een plan van aanpak heeft opgesteld. Verenigingen die niet aan deze verplichting voldaan hebben, lopen het risico een boete te krijgen. Nu kunt u dit zien als de zoveelste papieren verplichting waar uw vereniging aan moet voldoen. Een bestuur dat hier serieus werk van maakt en maatregelen treft om de risico's te beperken, loopt echter aanzienlijk minder kans aansprakelijk gesteld te worden indien zich onverhoopt een ongeval of ander ernstig incident voordoet. Blijft een bestuur in gebreke, dat zijn de gevolgen niet te overzien.

Nieuwe regelgeving per 15 maart 2006

Vanaf 15 maart 2006 hoeven verenigingen waar uitsluitend vrijwilligers werken niet meer aan alle verplichtingen van de Arbowet te voldoen. Het gaat dan onder meer om de artikelen over de risico inventarisatie en -evaluatie (RIE) en het arbeidsgezondheidskundig onderzoek en het gehele Arbo-besluit. Er zijn echter enkele uitzonderingen. Zo geldt dat bij werkzaamheden die zeer ernstige risico's met zich meebrengen, de verplichtingen van de Arbowet van toepassing blijven. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan situaties waarbij sprake is van valgevaar bij bijv. verbouwing werkzaamheden aan het clubhuis. Ook het werken met gevaarlijke stoffen is daarvan een voorbeeld.

Verenigingen die louter met vrijwilligers werken hoeven ook geen preventiemedewerker of bedrijfshulpverlener meer aan te stellen. Voor jonge vrijwilligers tot 18 jaar en vrijwilligers die zwanger zijn, blijven aanvullende bepalingen van kracht.

Heeft de vereniging betaalde werknemers in loondienst dan is de vrijstelling niet van toepassing, dan moet worden voldaan aan de Arbowet en dat betekent in ieder geval een RIE. Verenigingen waarbij minder dan 40 uur per week betaalde arbeid wordt verricht, moeten wel een RIE laten plaatsvinden, maar hoeven deze niet te laten toetsen door een Arbodienst. Deze 40 uur is geen gemiddelde, als er een week meer dan 40 uur betaalde arbeid wordt verricht is de vrijstelling niet van toepassing.

U kunt ook een RI&E die speciaal voor sportverenigingen is opgesteld downloaden van de site www.werkenindesport.nl onder de button 'werkgeverswijzers'.

Wijziging risico-inventarisatie in de maak

Voor de sportverenigingen die werknemers in dienst hebben geldt vanaf 30 januari 2011 dat de Risicoinventarisatie en Evaluatie (RI&E) niet langer getoetst hoeft te worden door een arbodeskundige. Minister Donner heeft hiertoe een wetsvoorstel ingediend. Op dit moment geldt dat sportverenigingen die één of meerdere werknemers in dienst hebben, verplicht zijn een RIE uit te voeren en te laten toetsen door een arbodeskundige.

Maken sportverenigingen gebruik van de RI&E voor sportverenigingen, dan kan toetsing achterwege blijven als de werknemers gezamenlijk minder dan 40 uur per week werkzaamheden verrichten. Heeft de sportvereniging minder dan 25 werknemer in dienst, maar werken zij gezamenlijk meer dan 40 uur per week, dan is een lichte toets van de RIE verplicht. Dit houdt, kort gezegd, in dat de arbodeskundige een papieren toets houdt. Voor de enkele vereniging die meer dan 25 medewerkers in dienst heeft geldt dat volledige toetsing verplicht is.

Vanaf 30 januari 2010 hoeven verenigingen die gebruik maken van de RIE voor sportverenigingen en minder dan 25 werknemer in dienst hebben, de RIE niet meer te laten toetsen. Dit geldt dus niet voor verenigingen die een eigen RIE uitvoeren.

Ook hebben werknemers vanaf 30 januari 2011 het recht om de RIE in te zien.

AVG Stappenplan gegevensbescherming

Vanaf 25 mei 2018 geldt er nieuwe, strengere regelgeving op het gebied van privacy, de zogeheten Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). In deze reeks van artikelen gaan we in op de belangrijkste verplichtingen voor sportverenigingen. In het [eerste artikel](#) gaven we uitleg over de belangrijkste basisbegrippen. Ditmaal behandelen we het zogeheten “verwerkingsregister”

1.1.1 Overzicht krijgen met het verwerkingsregister

Sportverenigingen zijn zelfstandig verplicht zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens. De wet stelt daarvoor een aantal concrete eisen. Om te achterhalen welke gevolgen dit heeft voor jouw vereniging, moet je eerst grondig vaststellen hoe de vereniging persoonsgegevens zoal gebruikt. Deze informatie leg je vast in een *verwerkingsregister* (hierna: “register”). Het bijhouden van een register is vanaf 25 mei 2018 wettelijk verplicht.

1.1.2 Wat is het nut van een register?

Een register komt van pas bij het stapsgewijs controleren van het privacybeleid binnen de vereniging. Zo kun je met het register bijvoorbeeld per verwerking nagaan of een gebruik van persoonsgegevens wel of niet is toegestaan en of de gebruikte gegevens niet te lang worden bewaard.

1.1.3 Welke informatie neem je op in het register?

Het register is een schematisch overzicht met essentiële informatie over de verwerkingen van persoonsgegevens binnen de vereniging. Het register geeft minimaal antwoord op de volgende vragen:

- Wat zijn de verschillende doeleinden waarvoor de vereniging persoonsgegevens verwerkt?
- Om welke persoonsgegevens gaat het?
- Op welke categorie personen hebben de gegevens betrekking (wie zijn de *betrokkenen*)?
- Hoe lang worden de betreffende persoonsgegevens bewaard?
- Verstrekt de vereniging persoonsgegevens aan derden, wie zijn dit en wat is het doel daarvan?
- Wat zijn in algemene bewoordingen de getroffen beveiligingsmaatregelen ter bescherming van de betrokken persoonsgegevens?
- Worden er persoonsgegevens doorgegeven aan of opgeslagen in landen buiten de Europese Economische Ruimte en/of internationale organisaties en, zo ja, welke landen en/of organisaties zijn dit?

Het is aanbevolen per verwerkingsdoel ook de volgende informatie op te nemen:

- Wie zijn binnen de vereniging belast met deze verwerking?
- Welke IT-systemen worden gebruikt bij deze verwerking?
- Hoe zijn betrokkenen geïnformeerd over deze verwerking?

Een onderdeel van het register kan er bijvoorbeeld als volgt uitzien:

Doel	Beheer door	Betrokkenen	Persoonsgegevens	Bewaartermijn	Betrokken systemen
Inschrijving nieuw lid	Secretaris	Nieuwe leden	- NAW - Geboortedatum - E-mailadres - Tel.nr. - IBAN - Lidnummer	- 2 jaren na einde lidmaatschap - 7 jaren voor zover fiscaal verplicht	- Webformulier - Online ledenadministratie - Online boekhouding

Dit schema dient slechts ter illustratie; een uitgebreider schema kan in de praktijk nodig zijn.

We lichten hierna met twee voorbeelden toe hoe het register kan ondersteunen bij het controleren of de vereniging voldoet aan de privacyregels.

1.1.4 Toepassing van het register (1): is het doel van de verwerking rechtmatig?

Persoonsgegevens mogen enkel worden verwerkt indien daarvoor een geldige “grondslag” bestaat. Een sportvereniging moet een verwerking in de praktijk meestal kunnen baseren op minimaal één van onderstaande gronden:

- de verwerking is noodzakelijk voor de uitvoering of de totstandkoming van een overeenkomst met de betrokkene (*voorbeeld: het opnemen van een nieuw lid in de ledenadministratie*);
- de verwerking is noodzakelijk voor de naleving van een wettelijke plicht (*voorbeeld: de algemene fiscale bewaarplicht van zeven jaren*);
- de betrokkene geeft toestemming voor de verwerking (*voorbeeld: het plaatsen van foto's van jeugdspelers op sociale media*); of
- de verwerking is noodzakelijk vanwege een gerechtvaardigd belang van de vereniging of van een derde partij (*voorbeeld: het versturen van nieuwsbrieven aan leden door de vereniging*).

Zijn alle toepasselijke grondslagen eenmaal opgenomen in het register, dan kan per verwerking worden vastgesteld of deze grondslag toereikend is of niet. Ontbreekt een geldige grondslag, dan weet je dat de verwerking moet worden gestaakt.

1.1.5 Toepassing van het register (2): wordt een juiste bewaartermijn toegepast?

Persoonsgegevens mogen in principe niet langer worden bewaard dan noodzakelijk is voor het beoogde doel, tenzij de wet bepaalt dat zij voor langere tijd moeten worden opgeslagen. Hoe lang je persoonsgegevens bewaart, varieert in de praktijk nogal. Een structureel overzicht is daarom noodzakelijk. Een register helpt bij het aanbrengen van die structuur.

Voorbeeld bewaartermijn

Persoonsgegevens van een uitgetreden lid bewaar je in principe niet langer dan twee jaren na het einde van het lidmaatschap. Voor informatie die valt onder de fiscale bewaarplicht geldt een langere bewaartermijn, namelijk zeven jaren. Overleg dus met de penningmeester binnen de vereniging welke gegevens daaronder vallen. Sommige informatie zal je wellicht voor statistische, wetenschappelijke of historische doeleinden langer willen bewaren. Dat mag, maar zorg wel dat deze langer bewaarde gegevens niet alsnog voor andere doeleinden worden gebruikt, en onderzoek in hoeverre je de gegevens kunt anonimiseren

Stappenplan voor sportclubs

In samenwerking met NOC*NSF en stichting AVG hebben we een AVG-tool ontwikkeld voor sportclubs. Met deze tool worden verenigingen ondersteund in alle te doorlopen stappen om te kunnen voldoen aan de vanaf mei 2018 geldende regels voor privacy. NOB-verenigingen kunnen een gratis vouchercode aanvragen die toegang geeft tot de tool. [Lees meer](#).

Iedere sportvereniging is zelfstandig verplicht om persoonsgegevens veilig te behandelen. Als gegevens bijvoorbeeld worden gestolen of ergens rondslingeren, kan dit vervelende gevolgen hebben voor betrokkenen. We bespreken enkele vaak door sportverenigingen gestelde vragen.

Welke beveiligingsplicht heeft een vereniging?

Een vereniging moet *passende maatregelen* treffen om te voorkomen dat persoonsgegevens worden blootgesteld aan onrechtmatige verwerking. Informatiebeveiliging is echter meer dan het beschermen tegen diefstal en virussen. De praktijk leert dat de meeste beveiligingsincidenten het gevolg zijn van niet-opzettelijke nalatigheid. Denk bijvoorbeeld aan het rondslingeren van USB-sticks met leden- en deelnemerslijsten, of een computercrash waarbij persoonsgegevens definitief verloren gaan. Je beschermt persoonsgegevens tegen iedere vorm van verlies van beschikbaarheid, integriteit dan wel vertrouwelijkheid.

Welke maatregelen moet de vereniging treffen?

Uiteindelijk draait informatiebeveiliging om een juiste combinatie van zowel *technische* als *organisatorische* maatregelen, waarbij uiteindelijk de zwakste schakel telt. Zo is een complex wachtwoord voor het inloggen op de online ledenadministratie zinloos als datzelfde wachtwoord op een notitieblok rondslingert in het clubhuis.

Voorbeelden van veelvoorkomende beveiligingsmaatregelen

Technisch:

- het versleutelen van bestanden ("encryptie");
- het regelmatig wijzigen van wachtwoorden;
- het regelmatig maken van back-ups.

Organisatorisch:

- het invoeren van een geheimhoudingsplicht aan vrijwilligers/bestuurders;
- het invoeren van een protocol voor beveiligingsincidenten;
- het trainen van vrijwilligers/bestuurders om veiligheidsbewustzijn te creëren.

Welke maatregelen nodig zijn, hangt af van de risico's die met de verwerking van persoonsgegevens zijn verbonden. Bijzondere risicogebieden waar je als sportvereniging bijvoorbeeld vaak rekening mee houdt zijn:

- de vertrouwelijkheid en beschikbaarheid van de verenigingsadministratie, met name de ledenadministratie;
- communicatie met vertrouwenscontactpersonen; en
- gegevens van jeugdleden.

Wat te doen als een vereniging geen kennis in huis heeft?

Het feit dat een doorsnee sportvereniging meestal weinig tot geen expertise in huis heeft op het gebied van IT/informatiebeveiliging, is geen excuus om het onderwerp links te laten liggen. Verenigingen, groot of klein, worden geacht datgene te doen wat redelijkerwijs van hen kan worden verlangd. Onthoud daarbij dat de kwaliteit van beveiliging niet zozeer draait om geld, maar vooral om het verkrijgen van voldoende kennis en bewustzijn.

Moet de vereniging beveiligingsafspraken maken met leveranciers van (IT-)diensten?

Ja, dat is noodzakelijk als de leverancier toegang krijgt tot persoonsgegevens waarvoor de vereniging verantwoordelijk is. Denk bijvoorbeeld aan leveranciers van online verenigingsapplicaties. De afgesproken beveiligingsniveaus leg je meestal vast in een zogeheten verwerkersovereenkomst (ook wel “bewerkersovereenkomst” genoemd).

Mogen persoonsgegevens op privéapparatuur worden geplaatst?

Het is niet ongebruikelijk dat bestuurders/vrijwilligers bij de vervulling van verenigingstaken gebruikmaken van privéapparatuur. Dat is in principe mogelijk, maar de vereniging blijft verantwoordelijk voor het veilig verloop van dit gebruik. Overweeg in ieder geval het invoeren van de volgende regels:

- de gebruiker moet antivirussoftware installeren en deze regelmatig updaten;
- de gebruiker moet deugdelijke toegangscode instellen;
- vermijd opslag op lokale harde schijven indien gebruik kan worden gemaakt van web-omgevingen (bijv. Google Apps, Office 365, online verenigingsadministratie etc.);
- zorg dat te allen tijde een deugdelijke back-up beschikbaar blijft van de gegevens die op de privéapparatuur worden verwerkt; en
- beëindigt iemand zijn of haar verenigingstaken, zorg er dan voor dat deze persoon niet langer toegang heeft tot de gegevens.

Wat moet de vereniging doen in geval van een datalek?

Leidt een beveiligingsincident tot de vernietiging, verlies, wijziging of ongeoorloofde verstrekking/toegang, dan is mogelijk sprake van een *datalek*. Tenzij het datalek waarschijnlijk geen nadelige gevolgen heeft voor de betrokken personen, moet het lek tijdig worden gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Heeft het lek bovendien een hoog risico op nadelige gevolgen voor de personen wiens gegevens het betreft, dan moet het incident ook aan deze personen worden gemeld. Blijkt een datalek achteraf ten onrechte niet tijdig te zijn gemeld, dan kan dit leiden tot oplegging van een fikse boete.

Heeft de vereniging onvoldoende kennis of mankracht in huis om een incident af te handelen, vraag dan om hulp van een deskundige.

Stappenplan voor sportclubs

In samenwerking met NOC*NSF en stichting AVG hebben we een AVG-tool ontwikkeld voor sportclubs. Met deze tool worden verenigingen ondersteund in alle te doorlopen stappen om te kunnen voldoen aan de vanaf mei 2018 geldende regels voor privacy. NOB-verenigingen kunnen een gratis vouchercode aanvragen die toegang geeft tot de tool. [Lees meer](#).

In deze reeks van artikelen gaan we in op de belangrijkste verplichtingen voor sportverenigingen. Ditmaal behandelen we twee onderwerpen: de privacyverklaring en het vragen van toestemming.

1. De privacyverklaring

Waarom een privacyverklaring?

Als vereniging ben je verplicht om betrokkenen te informeren over de manier waarop je omgaat met hun persoonsgegevens. Deze informatie kan beschikbaar worden gesteld via een zogeheten privacyverklaring. De informatieplicht geldt in principe voor alle verwerkingen binnen de vereniging, die – als het goed is – zijn

vastgelegd in het [verwerkingsregister](#) van de vereniging. Een paar voorbeelden van doelgroepen die je zoal moet informeren:

- leden (over verwerkingen in verband met het lidmaatschap);
- websitebezoekers (bijvoorbeeld over de wijze waarop je hun surfgedrag bijhoudt);
- deelnemers aan toertochten, wedstrijden e.d.;
- sporttalent (bijvoorbeeld over de wijze waarop de vereniging hen monitort).

Wat neem je op in de privacyverklaring?

In de privacyverklaring moet onder meer de volgende informatie worden opgenomen:

- de doeleinden waarvoor de vereniging persoonsgegevens verwerkt;
 - hoe lang persoonsgegevens worden bewaard (of de criteria die de vereniging hanteert voor het vaststellen van de bewaartermijn);
 - aan welke (categorieën) derden persoonsgegevens eventueel worden doorgegeven;
 - de vermelding dat de betrokkene een gegeven toestemming voor een verwerking op ieder moment mag intrekken; en
 - de vermelding dat de betrokkene een verzoek kan indienen tot inzage, correctie, verwijdering van persoonsgegevens, en het recht heeft om een klacht in te dienen bij de Autoriteit Persoonsgegevens.
- Verkrijg je de persoonsgegevens via een derde in plaats van rechtstreeks via de betrokkene, dan moet je tevens mededelen van welke bron de gegevens afkomstig zijn, en welke categorieën persoonsgegevens het betreft.

Tip: wees duidelijk

Niemand is geholpen met een vage bewoording dat de vereniging “bepaalde informatie” “mogelijk” voor “kwaliteitsdoeleinden” gebruikt. Het lijkt aantrekkelijk om veel ruimte te creëren voor allerlei vormen van gebruik, maar uiteindelijk wekken dit soort woorden vooral argwaan en leiden ze tot onduidelijkheid.

In de AVG-tool vind je een standaard privacybeleid op basis waarop je het beleid van je vereniging kunt baseren. <<Lees meer naar artikel over tool>>

Hoe stel je de privacyverklaring beschikbaar?

Je informeert de betrokkene in principe voorafgaand aan het vastleggen van zijn of haar persoonsgegevens. We bespreken hier twee veelvoorkomende situaties.

Voorbeeld 1: inschrijving als lid/deelnemer

Schrijft iemand zich online in als verenigingslid of als deelnemer aan een wedstrijd/evenement, verwijs dan duidelijk op het formulier naar de privacyverklaring met een hyperlink. Bijvoorbeeld: “Onze vereniging verwerkt uw persoonsgegevens conform de privacyverklaring”. Schrijft iemand zich ter plaatse in (dus niet online), verwijs dan op het papier naar de privacyverklaring en leg deze klaar voor eventuele raadpleging.

Voorbeeld 2: de website

Bezoekers van een website kun je eenvoudig informeren door het plaatsen van een link naar de privacyverklaring onderaan elke sub-pagina van de website. Vraag bezoekers (voor bepaalde delen) om zich te registreren met een account, verwijs dan nogmaals uitdrukkelijk naar de privacyverklaring (zie voorbeeld 1).

Let op: voor het verstrekken van informatie over de plaatsing van cookies gelden aparte regels. Deze regels worden niet in dit artikel besproken.

Kan de vereniging verwijzen naar één algemene privacyverklaring?

Ja, maar let er op dat de privacyverklaring een zorgvuldige toelichting geeft voor *alle* verwerkingen waarop de verklaring betrekking heeft. Ter illustratie: gebruik je op de website één privacyverklaring voor zowel websitebezoekers als leden, dan kun je niet volstaan met informatie die slechts betrekking heeft op het gebruik van de website.

2. Toestemming

Wanneer is toestemming nodig voor een verwerking van persoonsgegevens?

Persoonsgegevens mogen slechts in bepaalde gevallen worden verwerkt. Eén van deze gevallen is dat de betrokkene uitdrukkelijk toestemming geeft. Toestemming is echter niet nodig voor *iedere* verwerking. Denk bijvoorbeeld aan verwerkingen die noodzakelijk zijn om als vereniging uitvoering te geven aan de lidmaatschapsovereenkomst met leden.

Het is lastig om een algemeen antwoord te geven op de vraag of toestemming nodig is voor een verwerking. Om je op weg te helpen, volgen hierna enkele voorbeelden waarvoor een sportvereniging doorgaans toestemming nodig heeft:

- de verzending van reclame per e-mail aan leden door verenigingssponsors;
- het analyseren van iemands online gedrag (bijvoorbeeld door het gebruik van cookies of locatiegegevens);
- de plaatsing van foto's van jeugdspelers op een publiek toegankelijke website; en
- het gebruik van gezondheidsgegevens (denk bijvoorbeeld aan *apps* en *wearables* die een hartslag meten).

Waar moet je op letten bij het gebruik van toestemming?

Verwerkt de vereniging persoonsgegevens op basis van toestemming, houd dan altijd rekening met het volgende:

- Stilzwijgende toestemming is niet voldoende. Vermijd dus bijvoorbeeld een checkbox die automatisch is aangevinkt. Je hebt een actieve instemming nodig van de betrokkene.
- Toestemming is slechts geldig als deze uit vrije wil door de betrokkene is gegeven. Heeft de betrokkene dus feitelijk geen keus, dan is van geldige toestemming geen sprake.
- Toestemming voor de verwerking van gegevens van een persoon die nog geen 16 jaar oud is, vraag je aan de ouder/voogd.
- Leg een verkregen toestemming vast. De vereniging moet achteraf kunnen aantonen dat een zekere toestemming daadwerkelijk is verleend.
- Een betrokkene heeft het recht om een gegeven toestemming op ieder moment in te trekken.

Stappenplan voor sportclubs

In samenwerking met NOC*NSF en stichting AVG hebben we een AVG-tool ontwikkeld voor sportclubs. Met deze tool worden verenigingen ondersteund in alle te doorlopen stappen om te kunnen voldoen aan de vanaf mei 2018 geldende regels voor privacy. NOB-verenigingen kunnen een gratis vouchercode aanvragen die toegang geeft tot de tool. [Lees meer](#).

In het volgende, [laatste artikel](#) gaan we dieper in op marketing en online publicaties.

*Dit artikel is opgesteld door juristen van CMS in samenwerking met NOC*NSF.*

In deze reeks van artikelen gaan we in op de belangrijkste verplichtingen voor sportverenigingen. Ditmaal behandelen we enkele privacyregels rondom marketing en online publicaties.

1.1.6 I: Het SPAM-verbod

Het SPAM-verbod houdt in dat je iemand geen ongevraagde elektronische berichten mag sturen, tenzij de ontvanger daar vooraf mee instemt. Daaronder vallen bijvoorbeeld niet enkel typische reclameboodschappen, maar ook nieuwsbrieven.

Mag een vereniging gewone nieuwsbrieven sturen aan eigen leden?

Ja, op het versturen van reguliere *niewsbrieven* aan *leden* is het SPAM-verbod niet van toepassing. Een vereniging moet leden immers regelmatig kunnen informeren (uitnodiging Algemene Ledenvergadering, verenigingsagenda, uitslagen, etc.). Maar let op: voor commerciële boodschappen is wél toestemming nodig van de ontvanger, lid of niet.

Hoe zit het met gemengde nieuwsbrieven aan leden?

Het komt voor dat verenigingen berichten sturen aan leden met daarin zowel verenigingsinformatie als commerciële boodschappen. Denk hierbij aan verenigingsnieuws in combinatie met de vermelding van een kortingsactie van een sponsor. Dit soort situaties zijn een grijs gebied. Het is aanbevolen om voor het sturen van dit soort gemengde berichten vooraf toestemming te vragen. Beschik je daarentegen als vereniging momenteel over adressen van ontvangers die nooit expliciete toestemming hebben gegeven voor commerciële berichten, bied dan in ieder geval een uitschrijfmogelijkheid in iedere nieuwsbrief.

Moet in iedere nieuwsbrief een uitschrijflink worden opgenomen?

Ja, iedere ontvanger moet zich eenvoudig kunnen afmelden voor het ontvangen van (ongevraagde) elektronische berichten.

1.1.7 II: Contactgegevens delen met sponsors

Veel sponsors willen verenigingsleden individueel kunnen benaderen met commerciële mededelingen en verzoeken de vereniging daarom adresgegevens te verstrekken. Het is voor een sportvereniging onder bepaalde omstandigheden toegestaan om adresgegevens (d.w.z. naam, adres en woonplaats) te delen met sponsors.

Moeten leden instemmen met het doorgeven van adresgegevens aan sponsors?

Ja, maar *individuele* toestemming is niet noodzakelijk. De vereniging kan de doorgifte van adresgegevens namelijk ook in algemene zin laten goedkeuren door de Algemene Ledenvergadering. Na een dergelijke instemming is individuele toestemming van ieder lid niet langer nodig. Wel moet de vereniging haar leden op voorhand duidelijk meedelen dat ieder lid gedurende een bepaalde periode eenvoudig bezwaar kan maken tegen de verstrekking van zijn of haar eigen adresgegevens. De sportorganisatie kan leden daarover informeren via bijvoorbeeld mail, het clubblad of de eigen

website. Bied leden minimaal vier weken de kans voor het kenbaar maken van hun eventuele bezwaren.

Mag de vereniging naast adresgegevens ook e-mailadressen van leden verstrekken aan sponsoren?

Zoals gezegd is voor het verzenden van ongevraagde *elektronische* berichten uitdrukkelijke toestemming nodig van de ontvanger. Beschikt een sponsor niet over dergelijke individuele toestemming, dan mag de vereniging geen e-mailadressen van deze ontvangers verstrekken aan deze sponsor.

1.1.8 III: Online publicaties

Wat zijn de regels omtrent het maken en publiceren van foto's en video's?

Foto's en video's met een herkenbaar in beeld gebrachte betrokkene zijn meestal persoonsgegevens. Voor het maken en publiceren ervan heb je daarom vaak toestemming nodig van de betrokkene, zeker als het gaat om een minderjarig persoon. Toestemming ten aanzien van iemand die nog geen 16 jaar oud is, vraag je aan de ouder/voogd.

Let op: iemand die toestemming geeft voor het *maken* van een foto, geeft daarmee niet per definitie toestemming voor de *publicatie* ervan. Een herkenbaar in beeld gebrachte persoon heeft in sommige gevallen het recht om zich te verzetten tegen publicatie van dergelijke beelden. In de regel zal je gehoor moeten geven aan een dergelijk verzoek. Is dit bezwaarlijk en wil je als vereniging niet aan een dergelijk bezwaar toegeven, vraag dan om deskundig advies.

Zorg ervoor dat leden en toeschouwers zijn geïnformeerd over eventuele beeldopnamen. Dat kan bijvoorbeeld via het huisreglement of met behulp van een bordje op het terrein.

Mag de vereniging haar ledenlijst online publiceren?

Voor een vereniging is het publiceren van een ledenlijst in principe toegestaan (achter een inlog), maar het is verstandig om de algemene ledenvergadering daarmee vooraf te laten instemmen. Wil je behalve namen ook contactgegevens in de lijst opnemen, kaart dit dan expliciet aan gedurende de ledenvergadering. Geef leden bovendien, net zoals bij het verstrekken van adresgegevens aan sponsoren, vooraf gelegenheid om zich tegen publicatie te verzetten. Let erop dat uitsluitend leden toegang hebben tot de gepubliceerde ledenlijst.

Gelden dit soort regels ook op sociale media?

Ja, ook op sociale media ben je als vereniging verantwoordelijk voor het publiceren van persoonsgegevens (zoals foto's). Bedenk dus welke publicaties wel/niet wenselijk zijn, en maak dit onderwerp van discussie in de ledenvergadering. Overweeg bijvoorbeeld een paragraaf over sociale media-gebruik op te nemen in het huisreglement. De kern is uiteindelijk dat je de privacy borgt van leden/personen die dergelijke publiciteit liever mijden, en dat je adequaat omgaat met eventuele klachten en verzoeken.

Richtlijnen veilig duiken

Duiken is een veilige sport

Duikongevallen Statistiek en Analyse

Duiken is een veilige sport: in vergelijking met andere sporten is het aantal ongevallen minimaal. Toch is het goed om na te gaan op welke manieren de veiligheid nog verder vergroot kan worden. Dat kan bijvoorbeeld door verbetering van duikmaterialen en een goed onderhoud daarvan, maar ook door in de tijd bij te houden wat er in Nederland aan duikincidenten en duikongevallen plaatsvindt. Op basis van deze statistieken kan worden geanalyseerd wat er (nog) beter kan.

Samenwerkingsverband

Daarmee zijn we terechtgekomen bij de DOSA, Duikongevallen Statistiek en Analyse. De DOSA is ontstaan op initiatief van de Werkgroep Ongevallen Registratie (WOR) van de Nederlandse Onderwatersport Bond. De DOSA maakt gebruik van faciliteiten geboden door de NOB en is een samenwerkingsverband van vele duikorganisaties die in Nederland actief zijn. Alle deelnemers onderschrijven het belang van een centraal registratiepunt in Nederland voor alle duikincidenten en -ongevallen.

Het doel van de DOSA

Het doel van de DOSA is het registreren, onderzoeken en analyseren van alle incidenten en ongevallen met sportduikers in Nederland, maar ook Nederlanders in het buitenland. Sportduikers van alle organisaties en opleidingssystemen kunnen met hun melding terecht bij de DOSA. De DOSA verwerkt deze gegevens in geanonimiseerde vorm in een jaarverslag dat ter beschikking wordt gesteld aan alle deelnemende organisaties. De bevindingen uit het jaarverslag kunnen dan worden gebruikt om de duikveiligheid nog verder te verhogen.

Wat betekent dit voor jou als sportduiker?

De gegevens die zijn opgenomen in de DOSA-registratie vinden hun weg terug naar de duiksport. Heb je je wel eens afgevraagd waarom een bepaalde oefening uit het lesprogramma is verdwenen, waarom er andere tabellen ingevoerd worden, waarom een test van het onderhoud van ademautomaten werd uitgevoerd of waarom apparatuur wordt teruggestuurd door een fabrikant voor aanpassing? Dat is indirect het gevolg van een goede ongevallenstatistiek en -analyse!

Wat kan de DOSA betekenen bij een duikongeval?

De DOSA bestaat uit ervaren duikers die door het vakgebied waarop zij werkzaam zijn goede onderzoekers zijn voor alle belanghebbenden. Zij kunnen daardoor de ongevallen op een goede manier registreren en analyseren. Daarnaast blijkt steeds vaker dat slachtoffers van en/of betrokkenen bij een duikongeval behoefte hebben aan een gesprek over de gebeurtenissen. Het zijn vaak traumatische ervaringen en soms blijven zaken onduidelijk. De DOSA laat de betrokkenen dan niet in de kou staan en helpt met raad en daad. Dat kan zijn door een gesprek over de gebeurtenissen, maar ook via een doorverwijzing naar andere deskundigen. Nazorg is geen directe taak van de DOSA, maar waar nodig wordt doorverwezen naar professionele hulpverleningsinstanties.

Privacyreglement

De DOSA garandeert dat alle meldingen vertrouwelijk worden behandeld conform het privacyreglement dat is gedeponereerd bij het College Bescherming Persoonsgegevens. Alle gegevens worden anoniem geregistreerd in de database. Omdat tenminste één van de DOSA-medewerkers arts is, wordt bovendien ook het medisch geheim gewaarborgd.

Hoe kan ik een duikongeval melden?

Iedereen kan in principe een duikincident of -ongeval melden, al geeft de DOSA de voorkeur aan een melding van het slachtoffer zelf, zijn/haar buddy, de instructeur of de duikleider. Je kunt het meldingsformulier hiernaast downloaden of aanvragen via info@onderwatersport.org. Natuurlijk kun je voor dit formulier ook terecht bij je eigen duikorganisatie. Het ingevulde meldingsformulier kan worden geretourneerd aan duikongevallen@onderwatersport.org of aan DOSA, Postbus 326, 3900 AH te Veenendaal. Vermeld op de envelop "vertrouwelijk". Iedere melder krijgt een schriftelijke bevestiging van ontvangst met een korte samenvatting van het incident of ongeval.

Draag je steentje bij aan de veiligheid van de duiksport! Meld ieder ongeval of incident, hoe onbelangrijk het ook lijkt, en laat anderen leren van jouw ervaringen.

Algemene gegevens

Veilig duiken doe je zo!

Dit is een lijst, in alfabetische volgorde, met richtlijnen voor veilig duiken zoals deze door de Nederlandse Onderwatersport Bond worden aanbevolen voor het duiken in Nederlandse wateren. Duiken is een avontuurlijke sport. Zoals bij veel van dit soort sporten het geval is, zijn er verschillende niveaus om de sport te beoefenen. Aan de ene kant is er het recreatief genieten van het natuurschoon onder de waterspiegel, aan de andere kant is er de uitdaging van nieuwe verkenningen van grote diepten, wrakken en grotten waarvoor andere technieken en apparatuur nodig zijn. Wat veilig duiken voor de één is, kan voor een ander wel gevaarlijk duiken zijn. Daarom geen strakke regels, maar aanbevelingen om veiliger te kunnen duiken. Naleving van deze richtlijnen is een verantwoordelijkheid van de duiker zelf. Zoals bij alle richtlijnen, kan er ook van worden afgeweken. Dat dient dan wel een bewuste keuze te zijn, waarbij het doel moet zijn risico's te verkleinen of veiligheid te vergroten. Het nemen van onaanvaardbare risico's of het zich begeven in situaties die niet goed te overzien zijn, leidt tot onveilig duiken. In de Richtlijnen worden de onderwerpen slechts in het kort besproken. Voor uitgebreidere informatie wordt verwezen naar de instructieboeken van de Nederlandse Onderwatersport Bond c.q. van andere sportduikorganisaties. Deze richtlijnen zijn conform de ISO-normen die relevant zijn voor de duiksport.

Afgesloten ruimten

Dit soort duiken, waarbij de weg naar de oppervlakte niet direct mogelijk is, zoals grotduiken, ijsduiken, wrakpenetratie en ook decompressieduiken, omdat daarbij sprake is van een virtueel plafond, vereist specifieke kennis en vaardigheden. De training en voorgeschreven uitrusting voor dergelijke duiken behoren *niet* tot het standaardpakket van de reguliere duikopleidingen, maar zijn ondergebracht in specialisaties. *In noodsituaties wil een duiker altijd zo snel mogelijk naar de oppervlakte. Bij dit soort duiken is dat niet zonder meer mogelijk. Daarom dienen extra maatregelen genomen te worden om de veiligheid van de duiker ook in deze situaties te kunnen waarborgen.*

Alternatieve luchtvoorziening (ALV)

De Nederlandse Onderwatersport Bond raadt alle duikers aan te duiken met een *alternatieve luchtvoorziening*, voor het geval dat tijdens een duik een buddy van lucht moet worden voorzien. De alternatieve luchtvoorziening stelt de buddy in staat om in dat geval de duik af te breken en op een veilige manier te beëindigen.

Als de luchtvoorziening uit de eigen ademautomaat verstoord raakt, kan worden overgestapt op de eigen alternatieve luchtvoorziening of die van de buddy. Storingen aan de eigen luchtvoorziening kunnen ook van invloed zijn op de eigen alternatieve van het gebruikte systeem. Voorbeelden van alternatieve luchtvoorziening zijn een octopusautomaat, een tweede automaat, pony-bottle e.d. Indien er sprake is van begeleiding of een lessituatie is een ALV door de normen voorgeschreven.

Apparatuur

Elke duiker moet voldoende kennis hebben over de apparatuur die hij zélf gebruikt en tevens van de apparatuur die zijn buddy gebruikt. Daarnaast dient een duiker goed getraind te zijn in het gebruik van zijn eigen apparatuur, behalve als het gaat om opleidingsduiken ten behoeve van die apparatuur. *Specifieke apparatuurkennis kan veelal via specialisaties of speciale opleidingen worden opgedaan.*

Begeleide duik

Hiervan is sprake wanneer een duiker in opleiding voor een brevet of specialisatie geen specifieke vaardigheden meer hoeft aan te leren, maar wel ervaring hiermee moet opdoen. Een begeleide duik van een leerling mag alleen na autorisatie van een daartoe bevoegd instructeur worden uitgevoerd door een NOB 3*-duiker (of gelijkwaardig). Bij het begeleiden van een duiker bij een specialisatie, moet de NOB 3*-duiker (of gelijkwaardig) in het bezit zijn van de desbetreffende specialisatie.

Bergmeren

Het duiken in hoger gelegen gebieden (zoals bergmeren) brengt een veranderd risico voor decompressieziekte met zich mee. Duikorganisaties die deze specifieke opleidingen aanbieden, hebben de correctiemethodes verwerkt in de desbetreffende opleidingen.

Bubble check

De buddy's voeren bij aanvang van de duik een controle uit op lekkage van elkaars uitrusting. Door dit net onder het wateroppervlak te doen, hoeft men daarvoor uitsluitend op belletjes te controleren.

Buddy kwijt-procedure

De buddy's spreken tijdens de buddycheck af wat de procedure is als men elkaar onverhoopt kwijt raakt.

Buddycheck

Bij een buddycheck controleren de beide buddy's van een buddy paar elkaars uitrusting op aanwezigheid van alle benodigde uitrustingsstukken en stellen zich op de hoogte van de werking daarvan. Tevens worden de noodprocedures doorgenomen. *Het is altijd goed dat ook iemand anders even naar de uitrusting kijkt of niets vergeten is. Dit is ook het moment om je buddy uit te leggen hoe afwijkende uitrustingsstukken werken of extra handsignalen af te spreken.*

Buddylijn

Bij slecht zicht onder water kan gebruik worden gemaakt van een buddylijn om met de buddy in contact te blijven. *Direct contact d.m.v. hand-in-hand duiken is niet altijd nodig. Toch kan het in sommige slecht-zichtsituaties gewenst zijn contact te houden. Bij die gelegenheden is het gebruik van een buddylijn een optie indien beide buddy's ermee instemmen op die wijze de duik voort te zetten. Vraag jezelf af of je met slecht zicht (voor aanvang van de duik) wel op deze duikstek moet gaan duiken of dat een andere duikstek niet beter is.* Een belangrijk onderdeel van de veiligheid bij het duiken vormt het duiken in buddy paren. Een buddy paar is een eenheid, waarbij twee duikers verantwoordelijk zijn voor de veiligheid van elkaar, hierbij rekening houdend met de brevetdoelstellingen van de laagst gebrevetteerde duiker. Van elk buddy paar wordt één duiker, meestal de meest ervaren en/of hoogst gebrevetteerde duiker, aangezien als leidende duiker. *In heel veel gevallen hoeft een incident niet tot een dodelijk ongeval te leiden als er een buddy aanwezig is om de in problemen geraakte duiker naar de oppervlakte te brengen. Daarentegen blijkt dat het duiken met méér dan twee personen de risico's alleen maar doet toenemen. Houd daar ook in lessituaties rekening mee. Niet alleen de brevetdoelstellingen leggen beperkingen op aan een duik: beide buddy's dienen zoveel mogelijk rekening te houden met de wensen van elkaar aangaande diepte, duur van de duik etc.*

Check de stek

De "Check de stek" is een handreiking waarmee de duiker kan bepalen of er mogelijke risico's zijn bij het duiken op een bepaalde duikstek. Indien de geïdentificeerde risico's niet weggenomen kunnen worden, verdient het aanbeveling een andere stek te zoeken of de duik niet te beginnen.

Compressor

In verband met ARBO wetgeving is het vereist dat alleen daartoe geïnstrueerde mensen een compressor bedienen. Bij Aquarius geldt een minimum leeftijd van 18 jaar en een 2* brevet

Conditie

Zorg dat de mentale en fysieke conditie is opgewassen tegen de omstandigheden van de voorgenomen duik.

Coördinator

Zie Oppervlaktecoördinator

Decompressie

Iedere duik is in principe een decompressieduik. Voor decompressie maken we gebruik van sportduiktabellen en/of duikcomputers. We onderscheiden nultijd duiken, waarbij een veiligheidsstop tijdens de opstijging voldoende is, en decompressieduiken, waarbij stops gemaakt worden tijdens de opstijging. Zowel duikcomputers als sportduiktabellen zijn niet in staat automatisch alle correcties aan te brengen voor factoren die de gevoeligheid voor decompressieziekte kunnen beïnvloeden. Zij zijn slechts de uitlezing van een standaard decompressiemodel. In zo'n algemeen model worden verzwarende omstandigheden, zoals leeftijd, gezondheid, inspanning, zwaarlijvigheid en verwondingen niet meegenomen. Duikers moeten zich bewust zijn van deze omstandigheden en hier het gebruik van de tabel en/of duikcomputer op aanpassen. Wees vooral voorzichtig met herhalingsduiken en het maken van meerdere (oefen)opstijgingen of herhaald wisselen van dieptes tijdens een duik. *Tijdens de decompressie wordt de stikstofoverdruk uit het lichaam afgevoerd. De waarde van de stikstofoverdruk waarmee aan de oppervlakte kan worden gekomen, is voor een goede fysieke conditie bepaald in tabellen en computers. De afwijking van deze goede fysieke conditie betekent ook een afwijking in het*

gehanteerde rekenmodel. Toch blijft ook bij juist gebruik van tabellen of computers nog een geringe kans bestaan op een decompressieongeval.

Decompressieboei

De decompressieboei wordt gebruikt als in open water een decompressiestop wordt gemaakt. De kleur van deze boei heeft een functie en is bij voorkeur opvallend oranje. Hij kan in geval van nood gebruikt worden om vroegtijdig een signaal aan de oppervlakte te kunnen geven bij bijvoorbeeld afdrijven en daarmee de plaats van de duiker(s) te markeren. In die gevallen kan gebruik worden gemaakt van een decompressieboei, die vanaf diepte kan worden opgelaten. Dit vereist enige oefening. *Een decompressiestop maken, vrij zwevend, is lastig en onnauwkeurig. Een decompressieboei is een uitstekend middel om een vaste diepte te kunnen aanhouden. Een tweede gunstig effect is de waarschuwing naar de oppervlakte. Indien niet direct aan de oppervlakte gekomen kan worden, worden de oppervlaktecoördinator en schipper toch al attent gemaakt op de positie van een buddy-paar.*

Decompressieduiken

Het maken van decompressieduiken vereist een zorgvuldige voorbereiding en planning. De kennis en vaardigheid kunnen in een specialisatie worden aangeleerd. *Net als bij duiken in afgesloten ruimten kan niet direct naar de oppervlakte worden teruggekeerd in geval van problemen.*

Diepte

Per brevetniveau gelden dieptelimieten. Bij de duikorganisaties staan dieptelimieten per brevet opgenomen in de opleiding programma's.

Dieptestop (Pyle stop)

Na een diepe duik kunnen extra stops op diepte de kans op decompressieverschijnselen verminderen.

Droogpak

Het drijfvermogen van een droogpak aan de oppervlakte is in noodsituaties niet voldoende veilig omdat de lucht te gemakkelijk kan ontsnappen. Daarom wordt het gebruik van minimaal een reddingsvest voor extra drijfvermogen aan de oppervlakte aangeraden. Zie de NOB-specialisatie Droogpakduiken (of gelijkwaardig) voor de wijze van gebruik. *De lucht in een droogpak is niet plaatsgebonden. In verband met keereigenschappen is het gewenst dat de duiker over een voorziening beschikt, waardoor hij met het hoofd boven water komt te drijven.*

Duikcomputer

Houd er rekening mee dat er factoren zijn die de gevoeligheid voor decompressieziekte beïnvloeden, die noch door de duikcomputer noch door de sportduiktabel worden verwerkt. Daarom wordt aangeraden bij het gebruik van duikcomputers niet tot het uiterste te gaan. Het advies voor veilig duiken bij de tabellen geldt ook voor het duiken met een duikcomputer.

Duiken op zee en ruime binnenwateren

Het duiken vanaf vaartuigen in zee en ruime binnenwateren vereist specifieke kennis, vaardigheden en materialen. *Bij het duiken vanaf een vaartuig zijn extra veiligheidsmaatregelen nodig. Deze kennis kan bij de NOB-specialisatie Wrakduiken (of gelijkwaardig) worden opgedaan.*

Duiken vanaf een schip

In verband met de specifieke omstandigheden is hier de aanwezigheid van een oppervlaktecoördinator gewenst. Aan boord van een schip heeft de schipper de leiding. Hij neemt de beslissingen waarbij hij rekening houdt met goed zeemanschap.

Binnenvaart Politie Reglement) en de veiligheid van personen aan boord en in het water.

Duikflessen/tanks

Duikflessen (tanks) dienen voorzien te zijn van een geldig keurmerk. Het vullen van duikflessen tot meer dan de toegestane werkdruk is levensgevaarlijk. Ook voor duikflessen gelden door de overheid opgelegde voorschriften. Deze hebben niet alleen betrekking op keuring, kleur en aanduidingen op de duikfles, maar regelen ook het transport van duikflessen. Door warmte kan de druk tijdelijk enigszins hoger zijn dan de werkdruk. Duikflessen dienen bij opslag en transport gezekerd te zijn.

Duikvlag

De internationale seinvlag "A" (van onbuigzaam materiaal) moet en mag alleen worden gevoerd als er duikers te water zijn. Voor het gebruik en de uitvoering gelden de wettelijke voorschriften zoals deze beschreven staan in het Binnenvaart Politie Reglement. *Er zijn internationaal ook andere seinvlaggen in gebruik.*

Geassisteerde opstijgingen

De NOB adviseert het gebruik van een primaire of alternatieve luchtvoorziening (ALV) om een geassisteerde (nood)opstijging te maken. In deze lijn is ook het advies aan alle duikers om een ALV bij zich te hebben. In de toelichting bij Alternatieve luchtvoorziening wordt een aantal van deze uitrustingsstukken genoemd. *Een geassisteerde (nood)opstijging is een noodprocedure waarbij een duiker lucht krijgt van een andere duiker. De luchtvoorraad van de luchtgevende duiker wordt in zo'n geval veel meer aangesproken dan voorzien is. Daarom moet de duik zo snel mogelijk beëindigd worden.*

Getijdenwater

Het duiken in getijdenwateren vereist extra kennis en vaardigheden. Alleen met deze kennis is het duiken in getijdenwateren veilig uit te voeren. *Duiken in getijdenwateren kan zijn met stroming duiken of duiken tijdens een stromingsloze periode. Voor het duiken met stroming bestaat bij de NOB de specialisatie Driftduiken.*

Grotduiken

Zie Afgesloten ruimten

Handsignalen

Iedere duiker wordt geacht op de internationaal aanvaarde handsignalen, inclusief de signalen met de lamp en oppervlaktesignalen adequaat te reageren. *Ook in situaties waar niet met de stem gecommuniceerd kan worden, kan het nodig zijn elkaar van zaken op de hoogte te brengen. De zeer beperkte hoeveelheid signalen is inmiddels over de gehele wereld min of meer gelijk. De buddycheck is het moment om extra signalen af te spreken.*

Herhalingsduik

Een herhalingsduik is iedere duik waarbij de resterende stikstof na een voorgaande duik nog niet volledig is uitgewasemd. Bij de meeste duiktabellen zijn dat duiken die aanvangen binnen een periode van 15 minuten tot 18 uur na beëindiging van de voorgaande duik.

*Er is sprake van een herhalingsduik als er bij **die** duik rekening moet worden gehouden met extra stikstof ten gevolge van voorgaande duiken. De meeste sportduiktabellen kunnen slechts tot 18 uur na een duik rekening houden met reststikstof. Wanneer echter meer dagen achtereen, meerdere malen per dag gedoken wordt, is 18 uur ontgassingstijd te kort. De betrouwbaarheid van ieder decompressiemodel loopt in zo'n geval sterk terug. De NOB adviseert om bij meerdere duiken op opeenvolgende dagen voorzichtiger met het gepresenteerde decompressieadvies om te gaan en regelmatig rustdagen in te lassen.*

Hoogte

Duiken op hoogte of reizen naar een hoogte (inclusief vliegen) na het duiken, betekent dat de duiker wordt blootgesteld aan een lagere omgevingsdruk. In dat geval moet er rekening mee worden gehouden dat zowel de decompressieprocedure als de gevoeligheid voor decompressieziekte beïnvloed wordt. Sommige sportduiktabellen zijn zo ontworpen dat de desbetreffende delen van de tabellen eenvoudig gecorrigeerd kunnen worden. Deze tabellen moeten altijd gebruikt worden voor duiken op hoogte en om te beoordelen of een duik(reis) op hoogte uitvoerbaar is. Kijk in de handleiding van je sportduiktabel of en hoe de correctiemethodes beschreven worden. *Zie ook Bergmeren.*

IJsduiken

Zie Afgesloten ruimten

Instructie/Opleidingsduik

Een instructie of opleidingsduik valt onder de verantwoordelijkheid van de uitvoerende en daartoe bevoegde instructeur;

- bij zwembadinstructie, NOB 1*-instructeur (of gelijkwaardig);
- bij buitenwaterinstructie, NOB 2*-instructeur (of gelijkwaardig).

Bij het uitvoeren van een instructie / opleidingsduik is deze instructeur verantwoordelijk voor de aanwezigheid c.q. het juiste gebruik van

1. het lesplan voor deze duik
2. informatie van de deelnemers waarin onder meer zijn opgenomen de NAW-gegevens, geboortedatum, brevettering en medische keuring van de deelnemers*
3. een Check de Stek (taak/risico-inventarisatie) van de duikplaats met daarin opgenomen een noodplan voor de duikplaats*
4. een duikplanning voor het ademgas bij de uit te voeren duik (onderdeel van het Duikjournaal)
5. geschikte uitrusting van hem en de leerling voor de uit te voeren duik
6. oppervlakte-ondersteuning voor het invoeren van hulp.*

De instructeur die de verantwoordelijkheid draagt tijdens de instructie / opleidingsduik moet toegang hebben tot

1. een zuurstofset die ten minste 15 liter zuurstof per minuut gedurende een periode van 20 minuten kan leveren*
2. een EHBO-uitrusting geschikt voor de voorgenomen activiteit*
3. een mobiele telefoon of marifoon.*

Bij het uitvoeren van de instructie / opleidingsduik moet de instructeur

1. in het bezit zijn van een geldige medische keuring
2. erop toezien dat de duik niet dieper gaat dan 50 meter
3. erop toezien dat de duik een maximale decompressietijd van 20 minuten kent
4. erop toezien dat een maximale pO₂ van 1,4 bar niet wordt overschreden
5. lichamelijk en geestelijk fit zijn
6. in staat zijn gedurende de duik gevaren te herkennen en zo mogelijk te voorkomen.

** Bij het uitvoeren van een instructieduik tijdens een door de vereniging georganiseerde duik kan de vereniging faciliterend zijn.*

Lijnen

Het gebruik van een seinlijn tijdens het duiken, als verbinding tussen duiker en de wal, dient als communicatie en als veiligheidsmiddel. *Bij de Nederlandse Onderwatersport Bond vormen lijnsignalen voor duiken aan een lijn een onderdeel van de specialisaties Redden, IJsdruiken en Zoeken & Bergen*

Lijnsignalen

Iedere duiker wordt geacht op de lijnsignalen, inclusief buddylijnsignalen adequaat te reageren. *Ook in situaties waar niet met de stem gecommuniceerd kan worden, kan het nodig zijn elkaar van zaken op de hoogte te brengen.*

Loodballast

Loodballast dient onder alle omstandigheden afwerpbaar te zijn, al dan niet in delen. Het aanleren van het afwerpen van de loodballast wordt om veiligheidsredenen meestal alleen aan de oppervlakte uitgevoerd. Het afwerpen van de loodballast onder water kan tot een ongecontroleerde opstijging leiden. Het afwerpen van de loodgordel is het laatste redmiddel om aan de oppervlakte te komen. Zorg voor een correcte uitloding (basistrim). Met een leeg trimvest en bijna lege duikfles dient de duikbril boven water uit te komen als je je longen vult met lucht (ogen boven water, automatisch onder water).

Lucht delen

Wanneer de beschikbare lucht van een duiker moet worden gedeeld met een andere duiker kan worden overgegaan op een alternatieve luchtvoorziening. Wanneer slechts één ademautomaat hiervoor beschikbaar is, zal deze ademautomaat tussen de buddies moeten wisselen (buddybreathing). In alle gevallen geldt dat de duik moet worden afgebroken door middel van een correcte, bij het duikprofiel passende opstijging. *Het gebruik van de alternatieve luchtvoorziening is een reddingstechniek voor noodsituaties.*

Materiaal

Duikmateriaal maakt nog steeds een stormachtige ontwikkeling door en daarom moeten duikers zich goed realiseren dat de elementaire procedures voor zelfhulp en hulpverlening mee ontwikkelen. Indien een duiker niet vertrouwd is met de duikuitrusting en de bijbehorende procedures van zijn buddy, wordt afgeraden met hem te gaan duiken. Zie ook Rebreathers.

Medicijnen

Medicijngebruik en duiken gaan over het algemeen niet samen. Bij medicijngebruik wordt geadviseerd vooraf met de keuringsarts (arts met kennis van duiken en duikziekten) de mogelijkheid van duiken met de desbetreffende medicijnen te bespreken. Veel medicijnen kunnen onvoorspelbaar werken in combinatie met het duiken.

Medische keuring

De Nederlandse Onderwatersport Bond schrijft voor dat duikers medisch moeten zijn goedgekeurd voor het beoefenen van de onderwatersport. Tot de leeftijd van 50 jaar dient deze keuring elke drie jaar herhaald te worden. Daarna dient de keuring elk jaar herhaald te worden. Bij belangrijke veranderingen in de gezondheidstoestand, zoals ernstige ziekte, ongevallen of medicijngebruik, moet een duiker opnieuw worden gekeurd voordat weer gedoken mag worden. *Tabellen en duikcomputers gaan uit van een goede fysieke conditie. Om veilig te kunnen duiken, moet worden gekeken of de fysieke conditie daarvoor geschikt is.*

Nachtduiken

Het maken van nachtduiken vereist extra kennis en vaardigheden. De meeste duikorganisaties hebben hiervoor specifieke opleidingen. *Navigatie zowel boven als onder water is in het donker moeilijker dan overdag. In de opleiding NOB 2*-duiker en in de NOB-specialisatie Onderwaternavigatie worden deze kennis en vaardigheid aangeboden.*

Netten

Netten leveren een gevaar op voor de duiker. Blijf daarom uit de buurt van netten.

Tijdens "Check de stek" lokaliseer je eventuele netten en pas je je duikplanning hierop aan. Via www.underwatersport.org kun je nadere informatie vinden over de verschillende soorten netten.

Nitrox en andere menggassen

Ademgassen met een andere samenstelling en andere componenten dan normale perslucht mogen alleen door daarvoor gebrevetteerde duikers gebruikt worden. Verandering in de samenstelling van het ademgas is van directe invloed op de decompressie. Voor het duiken met nitrox, zowel nultijdduiken als decompressieduiken, zijn aparte opleidingen beschikbaar. Bij de NOB zijn dat de specialisaties Nitrox en Gevorderd Nitrox.

Noodplan

Het noodplan is onderdeel van "Check de stek" (taak/risico-analyse) en bevat alle noodzakelijke gegevens voor een melding van een duikongeval, zoals naam en plaats van de duiklocatie en alle belangrijke telefoonnummers, zoals omschreven in de NOB-specialisatie Redden (of gelijkwaardig).

Noodprocedures

Onder noodprocedures verstaan we de handelingen die in noodsituaties verricht moeten worden. Aanbevolen wordt ten minste deze handelingen voor de duik met de buddy samen door te nemen of af te spreken, omdat bij de verschillende opleidingssystemen geringe verschillen in uitvoering bestaan. Deze noodprocedures zijn:

1. Handsignalen
2. Buddy kwijt-procedure
3. Gebruik alternatieve luchtvoorziening
4. Reddingsgrepen
5. Afwerpen loodballast

Oefenopstijgingen

Het maken van meerdere (oefen)opstijgingen tijdens één duik (jojo-duiken) geeft een verhoogd risico op decompressieziekte. Aanbevolen wordt het aantal opstijgingen beperkt te houden en daarbij tijdens de laatste opstijging een veiligheidsstop in te lassen. *Het effect van jojo-duiken op de decompressie is niet volledig onderzocht. Wel is bekend dat het maken van jojo-duiken, dus ook veelvuldige opstijgingen tijdens een duik, het risico van decompressieziekte enorm doet toenemen. De Medische Commissie van de NOB heeft in 2002 een richtlijn gegeven voor het maken van meerdere achtereenvolgende oefenopstijgingen. Deze komt er in het kort op neer dat aangeraden wordt maximaal 4 opstijgingen vanaf 15 of 20 meter te maken of maximaal 6 opstijgingen vanaf 10 meter, liefst met een stop op 3 meter.*

Onbeperkt duiken tijdens vakanties

Zie herhalingsduik.

Oneven aantal

De Nederlandse Onderwatersport Bond raadt af om in Nederlandse wateren in drietallen te duiken, zeker als een buddylijn gebruikt wordt. *Het duiken in drietallen is in veel gevallen de aanleiding tot incidenten of ongevallen. Houd daar ook in lessituaties rekening mee.*

Ongecontroleerde opstijging

Indien een duiker zijn opstijging met een te hoge stijgsnelheid maakt, dient hij zijn duik direct te beëindigen. Aan de oppervlakte moet hij dan zorgvuldig bewaakt worden, liefst onder bereik van 100% zuurstof. Indien een duiker de opstijging met een veel te hoge stijgsnelheid maakt of zelfs een decompressiestop mist, moet de duiker direct zijn duik beëindigen en zo snel mogelijk 100% zuurstof toegediend krijgen. Daarnaast dient dan contact te worden gezocht met een behandelcentrum voor decompressieongevallen. Houd de duiker comfortabel en geef vocht.

Ongevallen / Incidenten

Iedere sportduiker die betrokken is bij een duikongeval of incident wordt dringend geadviseerd daarvan melding te maken bij de DOSA (DuikOngevallen Statistiek & Analyse). Via internet (www.duikongevallen.nl) of telefonisch +31 (0)318-559347 kan een meldingsformulier worden gevraagd, dat zo compleet mogelijk moet worden ingevuld en teruggestuurd. De ingevulde gegevens worden strikt vertrouwelijk behandeld en dienen alleen voor statistische doeleinden om de veiligheid in beeld te brengen en te vergroten. *Van ongevallen moeten we leren. Deze richtlijnen zijn voor een belangrijk deel opgesteld dankzij de informatie verkregen uit de diverse meldingen van ongevallen.*

Opleidingen - algemeen

Duiken is een sport waarbij de mens zich begeeft in een voor hem niet-natuurlijke omgeving. Daarom raadt de Nederlandse Onderwatersport Bond af te gaan duiken zonder daarvoor een opleiding te hebben gevolgd. Het opleiden van sportduikers is gebonden aan ISO-normen, waarbij zeer specifieke eisen gesteld worden aan de sportduikinstructeur, de gebruikte uitrusting, de veiligheidsmiddelen en -procedures en de faciliteiten van de duikvereniging of -school.

Oppervlaktecoördinator

Oppervlaktecoördinator zie verenigingsduik.

Opstijgen met behulp van het trimvest

Bij een opstijging met behulp van het trimvest wordt gebruik gemaakt van het drijfvermogen van het trimvest. *Het is belangrijk dat het drijfvermogen van het trimvest tijdens de opstijging goed gecontroleerd wordt.*

Rebreathers

Het duiken met rebreathers vereist specifieke kennis, vaardigheden en materialen. die niet in de standaard NOB-opleidingen worden aangeboden. *Bij het gebruik van een rebreather hebben we niet alleen te maken met een afwijkende samenstelling van het ademgas, maar ook nog eens met geavanceerde apparatuur, die een zeer zorgvuldige behandeling vereist. Besteed hier bijzondere aandacht aan tijdens de buddycheck en instrueer je buddy adequaat.*

Reddingsgrepen

Tijdens de buddycheck oefen je de reddingsgrepen met je buddy. Verschillende typen trimvesten hebben andere bedieningsorganen en vereisen een andere reddingsgreep.

Reizen en duiken

Zelfs in de drukcabine van een modern vliegtuig ondervindt men een zodanige drukverlaging dat de kans op decompressieziekte sterk wordt vergroot. Om dit risico zo klein mogelijk te houden, wordt geadviseerd: - niet te vliegen binnen 12 uur na een enkele niet-decompressieduik - niet te vliegen binnen 24 uur na een decompressieduik of na verscheidene duiken op meer dagen achtereen - na een lange vlucht tenminste 12 uur te wachten alvorens gedoken wordt

Reserve ademgas

Zorg ervoor aan het einde van de duik over een voldoende hoeveelheid reserve ademgas te beschikken. Omdat de reservevoorraad bepaald wordt door diverse omstandigheden zoals grootte en vuldruk van de set, maar ook door de diepte en aard van de duik is het niet mogelijk exacte waarden voor de reservevoorraad te noemen. Gebruik voor aanduiding aan elkaar van de nog beschikbare luchtvoorraad bij voorkeur de handsignalen voor "100 bar" en "reserve". *Aan het einde van een duik kunnen zich altijd onvoorziene omstandigheden voordoen, waarbij het noodzakelijk kan zijn enige tijd van de reserve ademgasvoorraad gebruik te maken. Deze reserve dient dan wel te worden afgestemd op de duikomstandigheden. Voor diepe duiken kan bijvoorbeeld de 1/3 regel gehanteerd worden, voor simpele duiken kunnen we volstaan met 50 bar of $150 \times P(mdd)$.*

Run table

Een uitgebreide duikplanning in de vorm van een tijdtabel, eventueel met alternatieven voor meerdere scenario's.

Soloduiken

Er zijn omstandigheden waarbij niet in een buddiesysteem gedoken kan worden. In een dergelijk geval kan veilig worden gedoken als de duiker aangeliend is en voortdurend in verbinding staat met de sein-meester. De lijn dient aan een vast punt gezekerd te zijn. De lijnsignalen moeten bekend zijn bij duiker en sein-meester. Voor noodgevallen verdient het aanbeveling een volledig uitgeruste en aangeliende stand-by duiker aanwezig te hebben. *Een buddy geeft in de meeste gevallen extra veiligheid.*

Stand-by duiker

De aanwezigheid van een stand-by duiker is ter beoordeling van de oppervlaktecoördinator. *Als er een stand-by nodig wordt geacht, kan in veel gevallen worden volstaan met een stand-by in snorkeluitrusting. De oppervlaktecoördinator is degene die de eventuele acties van de stand-by coördineert.*

Stijgsnelheid

In de sportduiktabellen en veel duikcomputers wordt een vaste stijgsnelheid van tien meter per minuut aangehouden. *Tijdens de opstijging hebben alle duikers te maken met decompressie. De maximale stijgsnelheid geeft bij nultijdduiken de minimale veiligheid voor wat de decompressie betreft. Een langzamere stijgsnelheid dan de maximale stijgsnelheid geeft, als dit niet een langere duiktijd tot gevolg heeft, meer veiligheid.*

Trimmen

Het wordt aanbevolen de vaardigheid van het trimmen goed te beheersen.

Een goede trimtechniek kan voorkomen dat de duiker „doorschiet“ en daardoor een ongecontroleerde opstijging maakt of schade aan de bodem bij de afdaling veroorzaakt. Tevens zorgt een goede trimtechniek ervoor dat de duiker vrij van de bodem blijft, waardoor het risico in aanraking te komen met gevaarlijke planten en dieren wordt verkleind.

Trimsystemen

Een duiker moet in staat zijn het drijfvermogen onder water aan te passen. Zorg dat de pasvorm van het trimvest goed is en het drijfvermogen ook op grotere diepte voldoet. Alle trimvesten moeten zijn voorzien van een mechanische opblaasinrichting, afblaasinrichting en overdrukventiel. Indien het trimvest ook als reddingsvest moet kunnen fungeren, dient dit trimvest over kanteleigenschappen te beschikken. Dit is niet bij alle trimvesten het geval. Let daarom op de bijgeleverde gebruikershandleiding.

Trimvestflesje

Elk trimvest heeft een mechanische opblaasinrichting. Dat kan zijn met behulp van een klein persluchtflesje. De inhoud van een trimvestflesje is geschikt om het trimvest aan de oppervlakte te vullen en kan niet gezien worden als een vervanger van de inflator.

Veiligheidsstop

Een (veiligheids)stop gedurende vijf minuten tussen de drie en zes meter diepte aan het eind van iedere nultijd-duik die dieper is geweest dan acht meter wordt sterk aanbevolen. *Het maken van een veiligheidsstop verkleint sterk de kans op een decompressieongeval.*

Verenigingsduik / Oppervlaktecoördinator

Bij de aanbieders van recreatieve duikactiviteiten (duikvereniging / duikschool) worden drie gebieden van dienstverlening onderscheiden:

1. Instructie / opleidingsduiken.
2. Recreatieve duiken en begeleide duiken waarbij vaardigheden van leerlingen worden ingeslepen of waarbij zij kennis maken met nieuwe omstandigheden waarvoor geen specifieke duiktechnische opleiding noodzakelijk is.
3. Verhuur van duikuitrusting.

De opleidingsduiken vinden plaats onder verantwoording van de uitvoerende instructeur. De overige duiken vinden plaats onder verantwoording van het bestuur van de vereniging (c.q. stichting) of de eigenaar van de duikschool. De aanbieder beslist in overleg met een NOB 2*-instructeur of gelijkwaardig (ISO Level 2 Scuba Instructor) over de keuze van de duikplaats en de vereiste brevettering om aan deze duik te mogen deelnemen. Voor het ter plaatse leiding geven aan de duik benoemt de aanbieder een Oppervlaktecoördinator die ten minste in het bezit is van het brevet NOB 3*-duiker of gelijkwaardig (ISO Level 3 Dive Leader). De aanbieder voorziet de Oppervlaktecoördinator van

1. een Check de Stek-formulier (taak/risico-inventarisatie) van de duikplaats met daarin opgenomen een noodplan voor de duikplaats
2. een zuurstofset die ten minste 15 liter zuurstof per minuut gedurende een periode van 20 minuten kan leveren
3. een EHBO-uitrusting geschikt voor de voorgenomen activiteit
4. een mobiele telefoon of marifoon
5. alle benodigde extra materialen voor de uit te voeren duik(en)
6. informatie van de deelnemers waarin zijn opgenomen de NAW-gegevens, geboortedatum, brevettering en medische keuring van de deelnemers
7. informatie voor de deelnemers over hun vertegenwoordiger ter plaatse, de oppervlaktecoördinator en „Wie doet wat?“-informatie.

De oppervlaktecoördinator is verantwoordelijk voor:

1. de laatste Check de Stek (taak/risico-analyse) waarbij in overleg met de aanwezige 3*-duikers en/of instructeurs besloten wordt of de voorgenomen duik doorgang kan vinden
2. de indeling van en de briefing aan de buddyparen bij de begeleide en recreatieve duiken
3. het opstellen van het duik/luchtplan (via het Duikjournaal) van de buddyparen bij de begeleide en recreatieve duiken.

De oppervlaktecoördinator kan ter plaatse taken delegeren aan anderen. Hij blijft wel verantwoordelijk voor de geschiktheid (kennis en kunde!) van de personen aan wie hij de taken delegeert.

Vliegen en duiken

Vliegen of reizen naar een hoger gelegen gebied kort na duiken, kan decompressieziekte veroorzaken. Hanteer daarom de in de sportduiktabellen aangegeven tijden voor niet-vliegen en desaturatie. *In een omgeving met een lagere luchtdruk past het lichaam zich niet direct volledig aan. Daarom wordt geadviseerd daar rekening mee te houden. Zie ook Reizen en Duiken.*

Vochtbalans/Dehydratatie

Zorg voor voldoende inname van water. Niet alleen normaal vochtverlies, maar ook andere factoren, zoals inname van dranken als koffie en alcohol, leiden tot een teveel aan afvoer van vocht. *Door het tekort aan vocht kan een aantal problemen optreden die voorkomen moeten worden. Zo verhoogt vochttekort de kans op decompressieziekte.*

Volgboei

Er kunnen situaties zijn waarbij het gebruik van een volgboei per buddypaar gewenst is (bijv. drijfduiken). Dit is ter beoordeling van de oppervlaktecoördinator. De deelnemende duikers dienen geoefend en bekend te zijn met het gebruik van een volgboei. Een volgboei drijft aan de oppervlakte en staat tijdens de gehele duik in verbinding met de duikers. Eén volgboei per buddypaar is, mits beide duikers met elkaar verbonden zijn door een buddylijn, voldoende.

Volgelaatsmasker

Indien de duiker gebruik maakt van een volgelaatsmasker verdient het aanbeveling naast de alternatieve luchtvoorziening een normale duikbril bij zich te hebben voor noodsituaties. *Het gebruik van een volgelaatsmasker vereist extra kennis en vaardigheden.*

Wetgeving

Sportduiken is toegestaan op locaties die de wetgever heeft bepaald. Diverse wetten en regelingen bepalen wat je als duiker wel niet mag en moet doen. Voorbeelden van wetgeving zijn het Binnenvaart Politie Reglement (BPR), de Algemene Politie Verordening (APV), de Arbowet en de Natuurbeschermingswet.

Wrakduiken

Voor wrakduiken is meer kennis en ervaring nodig dan in de reguliere brevetopleidingen wordt aangeleerd. De Nederlandse Onderwatersport Bond heeft daarvoor de specialisatie Wrakduiken. Wrakpenetratie is een aparte discipline die valt onder duiken in afgesloten ruimten. *Naast conservatieve luchtplanning is plaatsbepaling en bepaling van de stroming ter plaatse kennis die voor wrakduiken moet worden aangeleerd in een specialisatie.*

Zuurstof

Een slachtoffer van een duikongeval 100% zuurstof toedienen, is erkende eerste hulp bij duikongevallen en kan ernstiger schade voorkomen. *Het is geen voorbehouden medische handeling in de zin van de wet BIG. Het gebruik van zuurstofapparatuur wordt wel beschouwd als een risicovol. Dat houdt in dat je wel bekwaam moet zijn in het toedienen van zuurstof. De bekwaamheid moet aangetoond kunnen worden. (bekwaamheid is aan te tonen door het gevolgd hebben van een opleiding zoals de NOB-specialisatie Redden of een DAN oxygen provider cursus).* Het mag echter nooit in de plaats van een hyperbare zuurstofbehandeling gedaan worden. Omdat bij een decompressieongeval vaak beide duikers van een buddypaar betrokken zijn, wordt aangeraden een zuurstofkoffer zodanig in te richten dat men in staat is twee duikers gelijktijdig zuurstof toe te dienen. Aanbevolen wordt de voorraad zuurstof af te stemmen op de te overbruggen tijd tot hulpverlening ter plaatse is. *Bij duiken op Nederlands grondgebied kan ervan uit worden gegaan dat een ambulance veelal binnen een kwartier ter plaatse kan zijn. Bij duiken op de Noordzee of op ruime binnenwateren is deze tijd aanzienlijk langer.*

Noodplan en voorbereiding Check de Stek

Duikjournaal

Het onderstaande duikjournaal dient bij elke duikactiviteit van de vereniging te worden ingevuld door de duikcoördinator, indien dit een georganiseerde duik betreft die de vereniging heeft georganiseerd.

Duikjournaal

* Alarm-locatie nr. geldt alleen voor Zeeland!

Naam duiklocatie _____ **Datum** _____
 Adres _____ Alarm-locatie nr.* _____
 Plaats _____ Postcode _____
 Geografische Positie _____ Provincie/land _____

Oppervlakte coördinator

Naam _____ Telefoon _____
 Relatie nr. _____ E-mail _____

Weersgesteldheid

Zonnig Regen
 Halfbewolkt Mist
 Bewolkt Sneeuw

Wind

Zwak
 Matig
 Krachtig

Temperatuur

Lucht: _____ °C
 Water: _____ °C

Duikwater

Stilstaand Zoetwater
 Stromend Brakwater
 Getijde Zoutwater
 Bevroren Bevroren

Kleine golven
 Grote golven
 Schuimkoppen

Zicht op 6m diepte: _____ m
 Hoog-/Laagwater om: _____ uur

Buddypaar:.....	Relatie nummer	Gekeurd tot datum	Brevet [*]	Fles [Liter]	Startdruk [Bar]	HF na OI	Duikprofiel
							Tijd in :
							Tijd uit:
Instructeur:							DD: min.
Assistent:							MDD: m.
Opmerkingen/duikplan:							

Buddypaar:.....	Relatie nummer	Gekeurd tot datum	Brevet [*]	Fles [Liter]	Startdruk [Bar]	HF na OI	Duikprofiel
							Tijd in :
							Tijd uit:
Instructeur:							DD: min.
Assistent:							MDD: m.
Opmerkinge/duikplan n:							

Buddypaar:.....	Relatie nummer	Gekeurd tot datum	Brevet [*]	Fles [Liter]	Startdruk [Bar]	HF na OI	Duikprofiel
							Tijd in :
							Tijd uit:
Instructeur:							DD: min.
Assistent:							MDD: m.
Opmerkingen/duikplan:							

Buddypaar:.....	Relatie nummer	Gekeurd tot datum	Brevet [*]	Fles [Liter]	Startdruk [Bar]	HF na OI	Duikprofiel
							Tijd in :
							Tijd uit:
Instructeur:							DD: min.
Assistent:							MDD: m.
Opmerkingen/duikplan:							

Buddypaar:.....	Relatie nummer	Gekeurd tot datum	Brevet [*]	Fles [Liter]	Startdruk [Bar]	HF na OI	Duikprofiel
							Tijd in :
							Tijd uit:
Instructeur:							DD: min.
Assistent:							MDD: m.
Opmerkingen/duikplan:							

Buddypaar:.....	Relatie nummer	Gekeurd tot datum	Brevet [*]	Fles [Liter]	Startdruk [Bar]	HF na OI	Duikprofiel
							Tijd in :
							Tijd uit:
Instructeur:							DD: min.
Assistent:							MDD: m.
Opmerkingen/duikplan:							

Buddypaar:.....	Relatie nummer	Gekeurd tot datum	Brevet [*]	Fles [Liter]	Startdruk [Bar]	HF na OI	Duikprofiel
							Tijd in :
							Tijd uit:
Instructeur:							DD: min.
Assistent:							MDD: m.
Opmerkingen/duikplan:							

Buddypaar:.....	Relatie nummer	Gekeurd tot datum	Brevet [*]	Fles [Liter]	Startdruk [Bar]	HF na OI	Duikprofiel
							Tijd in :
							Tijd uit:
Instructeur:							DD: min.
Assistent:							MDD: m.
Opmerkingen/duikplan:							

Buddypaar:.....	Relatie nummer	Gekeurd tot datum	Brevet [*]	Fles [Liter]	Startdruk [Bar]	HF na OI	Duikprofiel
							Tijd in :
							Tijd uit:
Instructeur:							DD: min.
Assistent:							MDD: m.
Opmerkingen/duikplan:							

Noodplan Check de Stek

**) Alarmlocatienummer alleen van toepassing in Zeeland*

Noodplan / Check de Stek

Locatie:

**) Alarmlocatienummer alleen van toepassing in Zeeland*

Adres: _____ **Alarmlocatienr:** _____
 Plaats: _____ **Postcode:** _____
Geografische positie: N _____ **Provincie/Land** _____
 E _____

Duikkaart

Hulpdiensten	Telefoonnr:	Opmerkingen
Meldkamerhulpdiensten: MC Hyperbare Zuurstoftherapie (ADRZ, Goes) 's Gravenpolderseweg 114; postcode: 4462 RA Goes	112 0031 113 234 000	(binnen kantoor tijden : 0031 113 234 290) Admiraal De Ruyter Ziekenhuis
DMC Den Helder:	0031 223 658 220	(binnen kantoor tijden: 0031 223 653 076)
Universitair Ziekenhuis Antwerpen:	0032 382 13 055	Eenheid voor Hyperbare Geneeskunde
AMC Amsterdam ZO	0031 205 669 111	Afdeling Hyperbare Geneeskunde

Lokaal ziekenhuis: _____ **Telefoon:** _____
 Adres: _____ **Plaats:** _____
Huisartsenpost: _____ **Telefoon:** _____
 (buiten kantooruren) ==>

Meld altijd meteen dat het om een duikongeval gaat en - indien van toepassing - dat zuurstof toegediend of gereanimeerd wordt en dat onmiddellijke hulp vereist is.

Draag iemand op om de ambulance bij een duidelijk herkenbaar punt op te vangen.

Risico-analyse uitgevoerd	✓ Maatregel
Ongeval	☐ EHBO koffer aanwezig?
	☐ Zuurstofkoffer aanwezig?
	☐ Communicatiemiddelen: telefoon – marifoon beschikbaar?
	☐ Toezichthouder herkenbaar (geel signaalvest)?
	☐ Toegangsroute hulpdiensten (ambulance) vrij?
Laten zien wat je doet Oefeningen voor duikers	☐ Onbuigzame duikvlag geplaatst / zichtbaar (BPR)?
	☐ Oefeningen vooraf bekend gemaakt bij toezichthouders (politie)?
Weersomstandigheden	☐ Weersverwachting opgevraagd (storm, onweer) ?
Water	☐ Stroming verantwoord, tijdstip kentering juist?
	☐ Golfslag verantwoord, richting van de golven (brekers)?
	☐ Is duiken toegestaan (natuurgebied, vervuiling)?
	☐ Visnetten of vissers aanwezig (boeitjes, stokken)?
	☐ Schepen voor anker, vaarbeweging boten?
	☐ Gevaarlijke stromingen bekend?
	☐ Obstakels onderwater bekend?
Plaatselijke bekendheid	☐ Briefing over duikplaats en risico's uitgevoerd?
	☐ Tijdstip einde duik bij iedereen bekend?
Buddyparen	☐ Duiklijst buddyparen gemaakt, opleiding?
	☐ Ervaring en Brevetvereisten OK?
	☐ Duikers aanmelden voor het te water gaan
Te water gaan	☐ Inventariseer mogelijkheden en risico's
	☐ Duikers wijzen op mogelijkheden en risico's
	☐ Hulplijn eventueel bevestigen en wijzen op aanwezigheid
Uit het water komen	☐ Duikers wijzigen op mogelijkheden en risico's
	☐ Afmelden bij duikcoördinator, duiklijst invullen
Duikers kwijt	☐ Noodprocedure uitvoeren via 112 'melding duiker vermist'
Invloed wind op de duikplaats:	Stroomrichting met de neus naar het water
Bijzonderheden duikplaats:	

Check de Stek, Risico Inventarisatie

Check de Stek		
Risico	Maatregel	Uitgevoerd
Ongeval	EHBO-koffer aanwezig?	
	Zuurstofkoffer aanwezig?	
	Telefoon aanwezig?	
	Toezichthouder herkenbaar? (veiligheidsvest)	
	Juiste adressering duikplaats bekend?	
	Toegangsroute vrij?	
Laat zien wat je doet	Onbuigzame duikvlag geplaatst? (BPR)	
Weersomstandigheden	Weersverwachting opgevraagd? (storm, onweer)	
Water	Golfhoogte en –richting? (brekers)	
	Stroming? Tijdstip kentering bekend?	
	Is duiken toegestaan? (vervuiling, natuurgebied)	
	Visnetten (of vissers) in de buurt? (boeitjes, stokken)	
	Schepen voor anker? Vaarbewegingen?	
	Gevaarlijke stromingen bekend?	
	Obstakels onder water bekend?	
Plaatselijke bekendheid	Briefing over duikplaats en risico's?	
	Tijdstip einde duik bij iedereen bekend?	
Buddyparen	Duiklijst buddyparen gemaakt? (ervaring en opleiding?)	
	Duikers aanmelden voor te water gaan	
Te water gaan	Inventariseer mogelijkheden en risico's	
	Duikers wijzen op mogelijkheden en risico's	
	Hulplijn bevestigen en wijzen op aanwezigheid	
Water verlaten	Duikers wijzen op mogelijkheden en risico's	
Duikers kwijt	Duikers afmelden bij verlaten water	
Oefeningen door duikers	Oefeningen vooraf bekend maken bij toezichthouder	

Enkele duik locaties in zeeland als voorbeeld

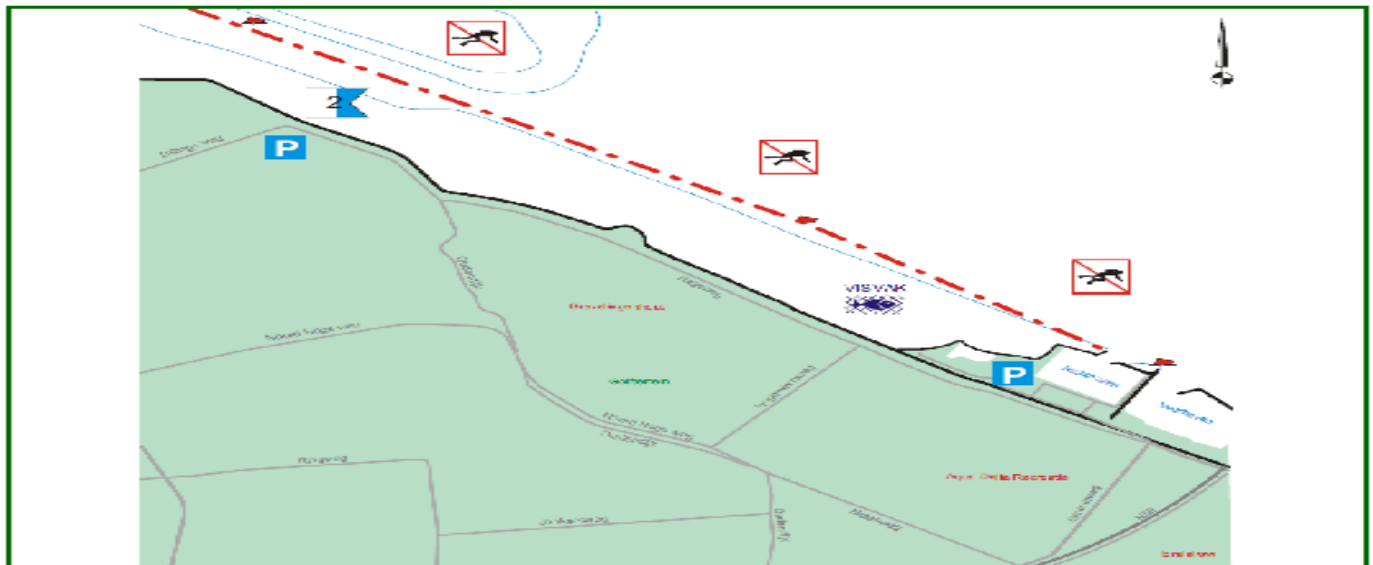
Noodplan / Check de Stek

Locatie: Bruinisse - Ankerplaats

**) Alarmlocatienummer alleen van toepassing in Zeeland*

Adres:	Dillingsweg	Alarmlocatienr:	2*
Plaats:	Bruinisse	Postcode:	4311
Geografische positie:	51°40'58.0407 N 004°02'54.6202 E	Provincie/Land:	Zeeland

Hulpdiensten	Telefoonnr:	Opmerkingen
Meldkamerhulpdiensten:	112	
MC Hyperbare Zuurstoftherapie (ADRZ, Goes) 's Gravenpolderseweg 114; postcode: 4462 RA Goes	0031 113 234 000	(binnen kantoor tijden: 0031 113 234 290) Admiraal De Ruyter Ziekenhuis
DMC Den Helder:	0031 223 658 220	(binnen kantoor tijden: 0031 223 653 076)
Universitair Ziekenhuis Antwerpen:	0032 382 13 055	Eenheid voor Hyperbare Geneeskunde
AMC Amsterdam ZO	0031 205 669 111	Afdeling Hyperbare Geneeskunde

VC NOB december 2012

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.

VC NOB december 2012 *Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.*

Lokaal ziekenhuis:

Adres: Koning Gustaafweg 2
Huisartsenpost: (buiten Dorpsweg 5, Bruinisse
 kantooruren ==>) Zierikzee (Koning
 Guustaafweg 2)

Telefoon: 0031 111 – 430000

Plaats: Zierikzee
 Telefoon: 0031 111 – 482120 0031
 ==> 900 - 1585

Meld altijd meteen dat het om een duikongeval gaat en - indien van toepassing - dat zuurstof toegediend of gereanimeerd wordt en dat onmiddellijke hulp vereist is.

Draag iemand op om de ambulance bij een duidelijk herkenbaar punt op te vangen.

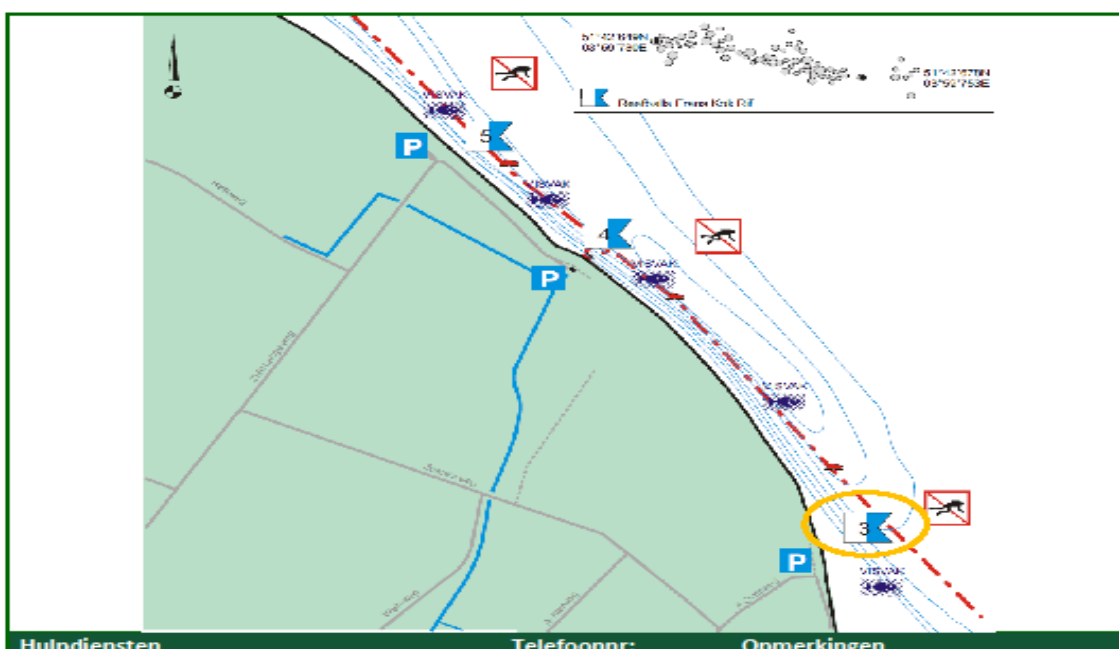
Noodplan / Check de Stek

Locatie: Loswal

**) Alarmlocatienummer alleen van toepassing in Zeeland*

Adres:	Adriaan Oudsweg	Alarmlocatienr:	3*
Plaats:	Dreischor	Postcode:	4315
Geografische positie:	51°41'43.7430 N 004°00'42.9674 E	Provincie/Land	Zeeland

Hulpdiensten	Telefoonnr:	Opmerkingen
Meldkamerhulpdiensten: MC Hyperbare Zuurstoftherapie (ADRZ, Goes) 's Gravenpolderseweg 114; postcode: 4462 RA Goes	112 0031 113 234 000	(binnen kantoor tijden: 0031 113 234 290) Admiraal De Ruyter Ziekenhuis
DMC Den Helder:	0031 223 658 220	(binnen kantoor tijden: 0031 223 653 076)
Universitair Ziekenhuis Antwerpen:	0032 382 13 055	Eenheid voor Hyperbare Geneeskunde
AMC Amsterdam ZO	0031 205 669 111	Afdeling Hyperbare Geneeskunde

VC NOB december 2012

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.

VC NOB december 2012 *Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.*

Lokaal ziekenhuis:

Adres:

Huisartsenpost: (buiten kantoor uren ==>)

Admiraal de Ruyter

Koning Gustaafweg 2

Moggestraat 5, Dreischor
Zierikzee (Koning
Guustaafweg 2)

Telefoon:

Plaats:

Telefoon:

==>

0031 111 – 430000

Zierikzee

0031 111 – 401480 0031

900 - 1585

Meld altijd meteen dat het om een duikongeval gaat en - indien van toepassing - dat zuurstof toegediend of gereanimeerd wordt en dat onmiddellijke hulp vereist is.

Draag iemand op om de ambulance bij een duidelijk herkenbaar punt op te vangen.

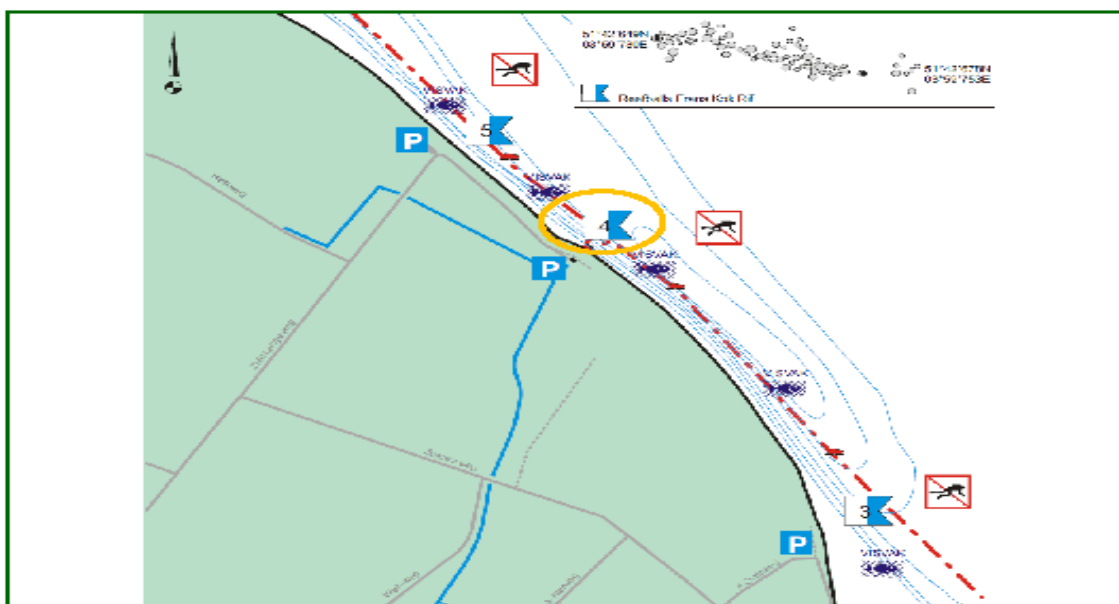
Noodplan / Check de Stek

Locatie: Gemaal Dreischor

**) Alarmlocatienummer alleen van toepassing in Zeeland*

Adres:	Zuid Langeweg	Alarmlocatienr:	4*
Plaats:	Dreischor	Postcode:	4315
Geografische positie:	51°42'28.2426 N 004°00'00.5407 E	Provincie/Land:	Zeeland

Hulpdiensten	Telefoonnr:	Opmerkingen
Meldkamerhulpdiensten:	112	
MC Hyperbare Zuurstoftherapie (ADRZ, Goes) 's Gravenpolderseweg 114; postcode: 4462 RA Goes	0031 113 234 000	(binnen kantoortijden: 0031 113 234 290) Admiraal De Ruyter Ziekenhuis
DMC Den Helder:	0031 223 658 220	(binnen kantoortijden: 0031 223 653 076)
Universitair Ziekenhuis Antwerpen:	0032 382 13 055	Eenheid voor Hyperbare Geneeskunde
AMC Amsterdam ZO	0031 205 669 111	Afdeling Hyperbare Geneeskunde

VC NOB december 2012

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.

VC NOB december 2012 *Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.*

Lokaal ziekenhuis:

Adres:

Huisartsenpost: (buiten kantooruren ==>)

Admiraal de Ruyter

Koning Gustaafweg 2

Moggestraat 5, Dreischor

Zierikzee (Koning

Guustaafweg 2)

Telefoon:

Plaats:

Telefoon:

==>

0031 111 – 43000

Zierikzee

0031 111 – 401480 0031

900 - 1585

Meld altijd meteen dat het om een duikongeval gaat en - indien van toepassing - dat zuurstof toegediend of gereanimeerd wordt en dat onmiddellijke hulp vereist is.

Draag iemand op om de ambulance bij een duidelijk herkenbaar punt op te vangen.

Voor meer check de Stek locaties in zeeland kan deze opgezocht worden op de NOB site

Arbo en Duiken

Arbeidsinspectie sportduikinstructie

Als sportduikinstructeur heb je te maken met allerlei regels en wetten. Die gaan hoofdzakelijk over veiligheid. Het zijn er zoveel, dat je, je kunt afvragen of het nog wel leuk is om duikinstructies te geven. Echter, plezier in het duiken en veilig duiken zijn twee kanten van dezelfde medaille.

Onze opvatting, en die wordt gedeeld door velen actief in het sportduiken, luidt:

“Juist wanneer je de veiligheidsregels in acht neemt, creëer je een basis voor een veilige sportuitoefening”.

En dat is nodig zodat veel mensen ervan kunnen genieten. Werk daarom volgens de regels, neem je eigen verantwoordelijkheid en spreek zo nodig de duikschool, -stichting of -vereniging aan op haar verantwoordelijkheden.

Het zal af en toe voorkomen dat een sportduikinstructeur langs de waterkant een nee moet verkopen om de veiligheid van een duiker/leerling te waarborgen. Maar ook dat hoort erbij.

Als je verantwoord wilt leren duiken, zal je dat begrijpen.

Twee punten die ervoor zorgen dat het werk leuk blijft voor een sportduikinstructeur:

- **Veiligheid gaat vóór alles!**
- **Plan je duik en duik je plan.**

En die regels? Die vallen best mee, lees zelf maar...

Voorwoord

Arbeidsinspectie

Naam: Peter1

Duikt al: 8 jaar

Sportduikinstructeur sinds: 3 jaar

Reden: Passie overbrengen van het duiken op anderen

Motto: Blijven doorademen: hou nooit je adem vast!

“Een sportduikinstructeur moet zich er te allen tijde zeer goed bewust van zijn dat hij/zij een voorbeeldfunctie heeft”, zo vertelt Peter. Hij geeft aan dat leerlingen alles nadoen, “de instructeur is tenslotte degene die alles weet en dus alles goed en volgens de regels doet”. Zo heeft hij zelf tijdens zijn eerste duikcursus alles van de instructeur nagedaan. Achteraf bleek dat de instructeur dingen aan het uitproberen was die niet voor de cursist bestemd waren (zoals het maken van een koprol bij het te water gaan). Ook bij het geven van één van zijn eigen duikinstructies bleken leerlingen Peter gedachteloos na te apen: in het vijf meter bad van Amersfoort stelde hij voor om via de springtoren te water te gaan. Hij deed het voor en de rest volgde. Dit bleek ongevaarlijk, maar achteraf, met een volle uitrusting, toch niet zo’n goed plan. “Je maakt dan toch een smak op het water! Of je glijdt uit of valt er al af voordat je te water gaat.”

Daarnaast zijn er twee belangrijke dingen waar Peter tijdens zijn lessen altijd op blijft hameren (door te blijven herhalen word je tenslotte bekend met een situatie of regel en het blijft je beter bij):

1) Blijf doorademen, ofwel uitademen; hou nooit je adem vast!

De lucht in je longen zet uit als je bovenkomt, omdat de druk van buitenaf afneemt.

Hierdoor krijgen je longen een probleem.

2) Kun je je oren niet klaren, breek je duik dan af!

Wanneer je bijvoorbeeld verkouden bent, kan het voorkomen dat het niet lukt je oren te klaren (de druk gelijk maken tussen het binnen- en buitenoor). Hierdoor kunnen je oren pijn gaan doen. Raadzaam is om rustig iets op te stijgen en het nog eens te proberen. Lukt het nog steeds niet? Breek de duik dan af, anders kun je problemen krijgen met je oren.

Door de juiste opleidingen, houding en het naleven van de regels ontstaat er een vertrouwensband tussen de duikleerlingen en hun instructeur. Hierdoor is het zelfs voor mensen met een handicap of mensen die niet kunnen zwemmen mogelijk te gaan duiken en met deze boeiende onderwatersport kennis te maken. Door zijn enthousiasme krijgt Peter zelfs een collega, die niet kan zwemmen door een fobie voor water, zover een keer een introductieduik te doen. “Hij is nu zelfs zo enthousiast dat hij inmiddels bezig is om te leren zwemmen, zodat hij in de toekomst kan gaan duiken! Dat is toch fantastisch?!”

1 Om privacy redenen zijn de namen in dit interview gewijzigd.

Arbo en Europese normen bij sportduikinstructie

Wat heb je als sportduikinstructeur of -vereniging te maken met de Arbeidsomstandighedenwetgeving? En hoe zit dat met de Europese normen? En zijn de standards van PADI of IDD niet voldoende?

Iedereen die in Nederland sportduikinstructies verzorgt heeft met de wetgeving en normen te maken. Deze brochure zet alle noodzakelijke informatie voor je op een rijtje.

Het is misschien een beetje 'taai kost', maar je bent dan ook niet voor niets

Sportduik instructeur geworden: bekendheid met deze informatie verhoogt je professionaliteit en het veilige duiken.

De Arbeidsomstandighedenwet geeft regels voor gezond en veilig werken voor iedereen in Nederland. Er staat een apart hoofdstuk in: 'werken onder overdruk'. Je denkt misschien dat dát alleen voor de beroepsduiker geldt. Dat is dus niet zo. Ook degenen die zelfstandig of voor een duikschool, -stichting of -vereniging sportduikinstructie geven, moeten eraan voldoen. De Arbeidsomstandighedenwet is namelijk altijd van toepassing in situaties waarin sprake is van een gezagsverhouding. En dat is het geval als je sportduikinstructies geeft. Degene die de instructies of lessen van jou ontvangt, is in deze situatie de 'afhankelijke' partij. Jij als deskundige draagt daar dus verantwoordelijkheid voor.

Het Arbeidsomstandighedenbesluit

Voor de sportduikinstructeur staan de meeste bepalingen in het Arbeidsomstandighedenbesluit. Dat is een uitwerking van de Arbeidsomstandighedenwet naar speciale onderwerpen, waaronder dus ook duiken (Werken onder Overdruk: hoofdstuk 6, Afdeling 5, artikel 6.13, lid 3). Als sportduikinstructeur is het belangrijk om je hier eens in te verdiepen. Bij een artikel staan vaak nog verwijzingen naar de nota van toelichting. Die zijn ook belangrijk. Lees ze eens door².

Wat is 'sportduiken' voor de wet?

De wet kent verschillende definities van duikers, bijvoorbeeld beroepsduikers of duikers die bergingswerk doen of werken vanuit een duikklok. Daar horen verschillende wettelijke vereisten bij. Sportduiken heeft een eigen invulling.

Als sportduikinstructeur dien je je te houden aan een aantal voorwaarden. Je bent namelijk verplicht om:

- gebruik te maken van SCUBA (Self-Contained Underwater Breathing Apparatus);
- een duikdiepte van maximaal 50 meter aan te houden met een decompressietijd van ten hoogste 20 minuten;
- je aan de grens van maximaal 1,4. 105 Pa (1,4 bar) partiële zuurstofdruk in het ademgas te houden.

Als sportduikinstructeur moet je dus extra opletten bij het geven van onder andere een Nitroxspecialisatie of decompressiespecialisatie.

² Zie Wet- en regelgeving, www.wetten.nl

³ Wij gebruiken hier de term sportduikinstructeur, voor een ieder die sportduikinstructie geeft.

Als je afwijkt van de bovenstaande definitie voor sportduikinstructeurs moet je aan alle eisen voldoen en kun je geen aanspraak meer maken op deze uitzondering. Stel dat je een ander soort luchtvoorziening zou gaan gebruiken (bijvoorbeeld oppervlakteluchtvoorziening, ook wel SSE: Surface Supply Equipment genoemd) dan ben je geen sportduikinstructeur meer en moet je aan alle regels voldoen.

Medische keuring verplicht!

Een medische keuring behoort tot de normale verplichtingen van een instructeursbrevet.

Het is echter van cruciaal belang, daarom moet het ook nog eens voor de wet!

Als sportduikinstructeur ben je verplicht:

- een geldige medische verklaring van een arts te hebben (met iedere 12 maanden een herkeuring, tenzij de keurende arts een andere termijn voor goedkeuring aangeeft);
- lichamelijk en geestelijk in staat te zijn gevaren te herkennen en, indien mogelijk, te voorkomen.

Zodra een sportduikinstructeur niet voldoet aan één van de voorwaarden voor het geven van Sportduik instructie, gaat de uitzondering niet meer op. Dan geldt artikel 6.14a van het Arbeidsomstandighedenbesluit met alle uitwerkingen in lagere regelgeving volledig. Een decompressietijd van 20 minuten plus een beetje betekent dan al een keuring in de zin van artikel 6.14a van het Arbobesluit. De medische keuringen dienen dan te geschieden door speciale duikerartsen.

Veiligheidsvoorzieningen op de duiklocatie

Als je op een bepaalde plek gaat duiken, gaat het er niet alleen om wat er onder water allemaal te zien of te beleven valt. Een aantal zaken moet op de locatie aanwezig zijn. Jij als sportduikinstructeur dient erop te letten dat dát ook zo is.

Een deugdelijke werkinstructie, met daarin aandacht voor:

- Veiligheidsvoorzieningen en noodprocedures
- Verantwoordelijkheden en bevoegdheden van bijvoorbeeld begeleider/instructeur
- Duikprocedures
- Inschakeling reserveduiker/reserve duikinstructeur
- Voorzieningen en procedures voor situaties die afwijken (inclusief noodplan)
- Richtlijnen voor decompressie

Verder moet duidelijk zijn dat de volgende zaken goed zijn geregeld:

- Ongevalmelding en medische hulp (toegang tot een telefoon)
- Samenstelling en gebruik van de EHBO-uitrusting, inclusief een zuurstofkoffer⁵
- Deugdelijk materiaal (voor een specifieke duik), in goede staat van onderhoud
- Voldoende ademgas van goede kwaliteit

Je bent hier als sportduik instructeur niet alleen verantwoordelijk voor. Alle betrokken partijen dragen hiervoor verantwoordelijkheid: zowel de zelfstandige sportduik instructeur als de duikschool, -stichting of -vereniging is verplicht erop toe te zien dat de bepalingen worden nageleefd⁷.

Volgens de Europese norm is dit een zuurstof set die tenminste 15 liter zuurstof per minuut kan leveren gedurende een periode van 20 minuten.

Naam: **John**

Duikt al: **12 jaar**

Sportduikinstructeur sinds: **4 jaar**

Reden: **Enthusiast maken van aspirant duikers**

Motto: **Plan je duik en duik je plan!**

Paniek onder water: rustig blijven

“Een aantal jaar geleden was ik, samen met een aantal cursisten, aan het duiken bij de Zeelandbrug op 10 meter diepte. Het was de tweede keer dat we in de Oosterschelde aan het duiken waren en er was sprake van slecht zicht (zo'n 50 cm) en stroming. Ineens was er paniek: een cursist wilde uit het niets naar boven. Ik ben toen samen met de cursist op de knieën, op de bodem gaan zitten. Lucht heb je toch en het belangrijkste is in een dergelijke situatie om rustig te worden. Op hetzelfde moment zwommen er twee sepia's voorbij, waardoor de aandacht werd verzet. Voor deze kleurrijke inktvissen komen dan ook mensen vanuit de hele wereld speciaal in de Oosterschelde duiken: een bijzonder aanzicht. Hierdoor werd de cursist weer rustig en kon de duik worden afgemaakt.” “Men zegt dat wanneer ‘het masker is gevuld met oog’, er sprake is van paniek. Dat was in dit geval goed te zien. Zodra de cursist rustig wordt, worden de ogen ook minder groot. Na de duik hebben we de gehele duik, inclusief voorval, geëvalueerd.

De volgende duik hebben we daarna weer rustig opgebouwd. Het is daarna gelukkig nooit meer gebeurd.”

Decoballonnen: laat los als het mis gaat

“Bij het geven van een level 3 duikeropleiding gingen we in een van de lessen decoballonnen oplaten. Dit zijn ballonnen die door duikers worden gebruikt om aan te geven waar zij zullen opkomen. Dit hadden ze al aan aantal keer geoefend in het zwembad en nu gingen ze het zelf doen in het open water. Hierbij gaat één duiker de ballon opblazen, terwijl de ander de ballon oplaait met behulp van een haspel. Afspraak is los te laten, wanneer er iets misgaat: eigen veiligheid gaat te allen tijde voor. Bij een van de buddyparen sloeg het touw vast, door een knoopje in het touw en een van de heren werd mee naar boven gesleurd. Door onze afspraak werd meneer maar een meter of twee mee naar boven genomen, alvorens hij losliet, waardoor een ongeluk uitbleef. Dit soort risico's met bijbehorende counteractie worden meegenomen in een duikplan, wat bewijst dat het in de praktijk werkt: je bent grotendeels voorbereid en weet hoe je moet reageren. De ballon is overigens later teruggevonden.”

Duiken in binnen- en buitenland: overal gelden deze veiligheidsregels

“Wanneer je in andere landen gaat duiken kan het lijken of er andere regels gelden of dat er minder acht wordt gegeven aan de vertrouwde veiligheidsregels die wij hier leren en kennen. Bedenk wel: je hebt ze niet voor niets geleerd en ze gelden dus overal, want ze beschermen jouw veiligheid! Een belangrijke ervaring die dit bevestigt was een duik in Egypte: hierbij gingen we met een zodiac richting locatie op open zee en werden de uitrustingen ter plaatse aangetrokken. Opvallend was dat er geen buddycheck werd gehouden. Na het water in te zijn gerold, trof ik mijn buddy op zo'n 3 à 4 meter diepte aan: er was iets mis! Druk gebaarde ze naar haar rug en al snel vond ik de oorzaak: haar fles bungelde los op haar rug. Er was gelukkig niets kapot aan de uitrusting en ik kon de fles weer stevig bevestigen. Alles liep goed af. Goed van haar dat ze zo kalm bleef. Eigenlijk had ik vóóordat we de boot uitrolden, zelf het initiatief moeten nemen voor de buddycheck. Zelfs met mijn ervaring en opleiding liet ik mij dus, onterecht, leiden door onze duikgids en gaf ik geen acht aan de buddycheck. Dit had heel anders kunnen aflopen, met veel paniek.

Ongeacht wat een ander dus zegt: doe altijd een buddycheck en hou je aan de welbekende regels!”

Kortom, er zijn twee kernzaken die John tijdens zijn lessen altijd blijft herhalen:

1) Doe altijd een zorgvuldige buddycheck!

2) Plan je duik en duik je plan!

Maak altijd hele goede afspraken en hou je eraan.

Risico-inventarisatie en –evaluatie

Een zelfstandige duikschool, -stichting of -vereniging moet een risico-inventarisatie & -evaluatie (RI&E) hebben opgesteld en deze ook up-to-date houden.

Wat is dat precies, een RI&E?

Het is een inventarisatie van de arbeidsrisico's waar een sportduikinstructeur/-school/-stichting/-vereniging mee te maken kan krijgen. Hierdoor wordt duidelijk welke maatregelen nodig zijn om deze risico's aan te pakken. De RI&E is pas compleet als er een plan van aanpak bij zit. Daarin staat:

- Hoe de risico's binnen een duikschool, -stichting of -vereniging aangepakt moeten worden
- Binnen welke termijn deze maatregelen gerealiseerd worden
- Wie er verantwoordelijk is voor het uitvoeren van deze maatregelen

Met een RI&E geeft een werkgever blijk van verantwoordelijkheid en risicobewustzijn van de duikactiviteiten en -werkzaamheden in zijn of haar organisatie. Het is een 'levend document' en moet dus regelmatig worden nagezien op veranderingen en/of aanvullingen die nodig zijn. Als er bijvoorbeeld een nieuwe compressor is aangeschaft voor het vullen van de flessen met perslucht, moet opnieuw bekeken worden wat de risico's zijn en welke eventuele andere maatregelen nodig zijn. In het plan kunnen ook zaken, die nog niet geregeld zijn maar die wel in de toekomst moeten gebeuren, worden meegenomen. Met een planning erbij is het dan ook een kwaliteitsinstrument voor het verbeteren van de veiligheid. Het is belangrijk dat de inhoud van een RI&E bekend is bij de sportduikinstructeurs en vrijwilligers die voor de duikschool, -stichting of -vereniging werken.

De informatie kan ook nuttig zijn voor leden en cursisten. Door de RI&E te plaatsen op de website van jouw duikschool, stichting of vereniging heeft iedereen toegang tot het document 10.

Artikel 5 van de Arbeidsomstandighedenwet

Op www.rie.nl, onder het kopje 'vrijwilligers', staan uitgebreide RI&E's die je kunt gebruiken voor scenario's in de sportduikwereld. Helaas zijn er nog geen specifieke RI&E's voor sportduiken, maar je kunt de documenten gemakkelijk aanpassen aan de eigen situatie.

Europese normen

Op Europees niveau zijn ook afspraken gemaakt die met veilig duiken te maken hebben. Deze zijn in Europese normen vastgelegd. Alle sportduikinstructeurs en sportduikorganisaties dienen zich ook aan deze Europese normen te houden.

Wat hebben de Europese normen en de Arbeidsomstandighedenwetgeving met elkaar te maken? De Europese normen liggen in het verlengde van de Arbeidsomstandighedenwetgeving en regelen een aantal zeer concrete zaken. Het is geen echte 'wet', maar daarom niet minder belangrijk en je moet er ook aan voldoen.

Zo is de norm voor 'service providers' (bedoeld wordt de duikschoolhouder, -stichting of -vereniging) van toepassing als je als persoon of organisatie één of meerdere van de volgende diensten verleent:

- Training en opleiding van duikers
- Georganiseerd en begeleid duiken voor gebrevetteerde duikers
- Verhuur van duikuitrusting

Er gelden dan eisen aan de kwaliteit van de te verhuren duikuitrustingen en de te voeren administratie.

Er is een norm voor de samenstelling van een sportduikuitrusting. Deze geeft aan dat de minimumuitrusting bestaat uit: vinnen, duikmasker, snorkel, persluchtcilinder, ademautomaat, alternatieve luchtvoorziening (octopus), manometer, trimvest, dieptemeter en horloge (of duikcomputer) en indien nodig een duikpak.

Een duikschool of duikinstructeur moet over bepaalde kwalificaties beschikken. Hierdoor zijn ook de Europese normen opgesteld. Zo moet je informatie kunnen verstrekken aan (potentiële) duikers die bij jouw duikschool een duikpakket afnemen of aan leerlingen/cursisten over:

- De overeenkomst tussen cursist en instructeur/duikopleiding met alle voorwaarden die daarbij horen (ondertekening, uitvoering, maar ook beëindiging van de (les)overeenkomst)
- De voorwaarden om aan de opleiding/cursus deel te kunnen nemen. Dus bijvoorbeeld over medische keuring en soorten brevetten
- Vereisten voor de duikuitrusting
- De kosten
- Vereisten over verzekeringen

- Wetgeving en wettelijke vereisten die van toepassing zijn
- Lokale duikomstandigheden

Dat deze norm geen wet is, maakt de regels niet minder belangrijk. In artikel 3 van de Arbeidsomstandighedenwet is

namelijk gesteld dat er moet worden voldaan aan de laatste 'stand van de wetenschap en professionele dienstverlening (de Europese normen)'. In artikel 8 van de Arbeidsomstandighedenwet staat dat de 'werkgever' de verplichting heeft om voorlichting en onderricht te geven. Als het om een specifieke opleiding gaat, moet informatie (kunnen) worden gegeven over:

- Brevetbevoegdheden
- Strekking van de opleiding
- Procedures
- Middelen en methoden voor toetsing, plus succescriteria
- Het feit dat persoonlijke gegevens worden opgeslagen en aan de overkoepelende opleidingsinstantie kunnen worden doorgegeven

Uiteraard dien je als duikschool, -stichting of -vereniging ervoor te zorgen dat de instructeurs en andere vrijwilligers, voldoende geschoold zijn voor hun taak. Dat staat ook nog eens expliciet in de Europese normen

Wat staat je te wachten na een duikongeval

Niet iedereen is op de hoogte van de gang van zaken, na een ernstig duikongeval. Daarom is hieronder een aantal zaken op een rij gezet, die na een ongeval op je af komen. Hopelijk zal je dit nooit nodig hebben!

Bij een verenigingsduik is er altijd een **oppervlaktecoördinator**. Dat is de aangewezen persoon om hulpacties op elkaar af te stemmen. De aard van die hulpacties hangt volledig af van de ernst van het ongeval. In dit geval gaan we uit van een ongeval, waarbij het slachtoffer aan de kant gebracht is. Allereerst krijgt het slachtoffer '**eerste hulp**', gevolgd door deskundige (medische) hulp. In geval van (ernstig) letsel moet er dus een ambulance opgeroepen worden, waarbij alle gevraagde informatie aan de hulpverleners van de ambulance moet worden verstrekt. Als er apparatuur (bijvoorbeeld een duikcomputer) meegenomen wordt naar een ziekenhuis of politiebureau, schrijf dan op aan wie je dit afgeeft. Noteer altijd namen en tijdstippen, zo vergeet je niets en kun je de gegevens later gebruiken bij een melding aan de verzekeringsmaatschappij.

Bij een ernstig duikongeval zal de **politie**, eventueel in samenwerking met de **Arbeidsinspectie**, een onderzoek instellen. Dit onderzoek is erop gericht vast te stellen of een strafbaar feit is gepleegd of niet. Men noteert verklaringen van getuigen en duikapparatuur kan ingenomen worden voor nader onderzoek. Dit noemt men het 'strafrechtelijk onderzoek'. De verzekeringsmaatschappijen kunnen deze gegevens opvragen bij Justitie voor een eventuele civiele procedure.

De **verzekeringsmaatschappij** moet in de regel binnen 48 uur na het ongeval in kennis gesteld worden. Ook de verzekering zal een onderzoek naar het ongeval instellen. Bij een dodelijk ongeval moet de melding plaatsvinden binnen 48 uur, in ieder geval vóór de crematie/begrafenis. Indien je hier niet aan voldoet, heeft een verzekeraar het recht om niet tot uitkering over te gaan. Bij (mogelijke) blijvende invaliditeit eindigt de meldingstermijn drie maanden nadat het ongeval heeft plaatsgevonden. De betrokkene is verplicht zich direct na het ongeval onder geneeskundige behandeling te stellen en de voorschriften van de geneeskundige te volgen.

Bij een **ongeval met dodelijke afloop** geeft de Officier van Justitie, als de politie klaar is met het onderzoek, het **stoffelijk overschot** vrij. Vanaf dat moment kunnen nabestaanden erover beschikken.

Als er door Justitie geen obductie is gedaan (dit is een inwendig onderzoek op een overleden persoon), is het verstandig dit met nabestaanden en de verzekering door te spreken. De verzekering kan er namelijk om vragen om de doodsoorzaak vast te stellen. Dit kan invloed hebben op de uitbetaling van de verzekering. Maak van tevoren schriftelijke afspraken over de kosten voor een dergelijk onderzoek. Eventueel kan een begrafenisondernemer je hiermee helpen. De buddy, betrokkenen, clubleden en familie willen graag direct weten wat er is gebeurd. Onderzoek naar de ware toedracht heeft echter tijd nodig.

Laat je niet verleiden uitspraken te doen over de toedracht als je daar geen feiten uit eigen ervaring over kent. Druk dit iedereen op het hart. Merk je dat mensen problemen hebben met de verwerking van een (dodelijk) ongeval, neem dan contact op met huisarts, slachtofferhulp of GGZ.

Meld ieder ongeval/incident aan de **DOSA** (Duik Ongevallen Statistiek en Analyse), zodat onafhankelijk onderzoek naar de toedracht ingesteld kan worden. Op verzoek kan de DOSA uitleg geven over de feiten en omstandigheden die hebben geleid tot het ongeval/incident om zo betrokkenen meer inzicht te geven.

Ook de **pers** komt in dit soort gevallen altijd om de hoek kijken. Laat je niet verleiden tot uitspraken waar je later spijt van krijgt. Zorg als vereniging voor een crisisplan, een soort draaiboek waarin aangegeven is wie waarvoor verantwoordelijk is. Benoem een woordvoerder en zorg dat die in ieder geval iets kan vertellen.

Het einde van de octopus

Artikel uit het onderwatersportblad 48e jaargang juni/juli 2016

Bevriezing

Als een duiker de ALV oftewel de octopus aan zijn of haar buddy aanbiedt ademen zij met z'n tweeën gelijktijdig uit één fles. Er moet dan een hoeveelheid lucht voor twee personen door de eerste trap. Dat veroorzaakt een flinke afkoeling in de eerste trap. Met het risico op bevriezing of onvoldoende levercapaciteit van de eerste trap. Onderzoek naar de oorzaak van duikongevallen heeft uitgewezen dat dit geen denkbeeldig scenario is.

Want:

1. duikers die dicht bij elkaar zwemmen, nemen elkaars ademritme over en hierdoor moet de eerste trap meer lucht leveren;
2. in een noodgeval onderwater stijgt het adrenaline niveau en daarmee ook het luchtverbruik van beide duikers;
3. deze twee factoren bij elkaar veroorzaken het risico van bevriezing of onvoldoende flow van de eerste trap.

Veel instructeurs en materiaal commissarissen bij een vereniging of school vragen zich af hoe het zit met de aansprakelijkheid.

De NOB geeft aan dat er geen verplichting is ten aanzien van het gebruik van twee kranen op de flessen.

Er zijn duikorganisaties die hun instructeurs inmiddels hebben verplicht een gescheiden systeem aan te schaffen. De NOB neemt die verplichting niet over, omdat zij hier geen partij is. Het is een zaak van de verenigingen en de instructeurs hoe zij hun verantwoordelijkheid regelen. De NOB kan wel informatie geven over de grenzen die de norm en we vertrouwen erop dat elke vereniging, instructeur en duiker daarmee de voor hem of haar passende keuze maakt. Op de NOB website hebben we een speciale pagina aangemaakt over de NEN-EN250:2014 norm en de consequenties daarvan voor duikers en instructeurs. Hier vindt je meer informatie ondermeer over de manieren waarop je de configuratie zo kunt aanpassen dat hij aan de nieuwe standaard dat hij aan de nieuwe standaard voldoet. Het aantal ongevallen wat gebeurt, betreft een klein percentage het ombouwen van een set kost vanaf 300 €

Op 22 september is het bestuur, instructeurs en de materialencommissie samen gekomen in het zwembad om over o.a. deze kwestie te spreken.

Hoe gaat Aquarius om met de verplichting van de dubbele kraan op de duikflessen dit geldt dus ook voor de flessen die van de vereniging zijn. Het bestuur, instructeurs en de materialen commissie hebben de volgende conclusie getrokken:

Afhankelijk van het type duiken dat je maakt, kun je je configuratie aanpassen. Binnen de grenzen van:

- *Water niet kouder dan 10°C en / of tot een diepte tot 30 meter.*

Dit is dan de grens wanneer clubflessen uitgeleend kunnen worden bij gebruik van duiken door mensen in opleiding in buitenwater. De mensen in opleiding gaan dan nooit dieper dan 15 meter

Wat zijn de adviezen van de NOB.

NEN-EN250A:2014. Waar gaat het om?

In 2014 werd de NEN-EN250-norm voor ademautomaten vernieuwd. Voortschrijdend inzicht, onder meer op basis van onderzoek naar duikongevallen heeft geleid tot bepaalde adviezen over hoe en wanneer je een octopus als ALV voor je buddy veilig kunt gebruiken. En vooral ook: wanneer niet en hoe je dan de veiligheid van de luchtvoorziening voor jou én je buddy borgt.

- De norm zegt dat geen enkele octopusconfiguratie die is geproduceerd onder eerder opgestelde normen dan de EN250:2014-versie nog veilig als alternatieve luchtvoorziening voor de buddy kan worden gebruikt.
- De norm zegt dat in water kouder dan 10°C en / of bij duiken dieper dan 30 meter alleen veilig lucht gedeeld kan worden via een volledig gescheiden systeem, oftewel een systeem met twee ademautomaten, elk bestaande uit een eerste en een tweede trap en aangesloten op een fles met twee onafhankelijke kranen.

Hoe moeten wij hier als duikvereniging mee omgaan?

De veranderingen in de NEN-norm zijn ook relevant voor verenigingsbestuurders:

- Hoe gaan wij hier in de club mee om richting onze instructeurs?
 - Hoe gaan wij hier in de club mee om als het gaat om het beschikbaar stellen van leenuitrusting?
- Maak hiervoor een plan. Dat kan op korte termijn. In het plan beschrijf je hoe en wanneer je de regels en / of de leenuitrusting wilt aanpassen. Die aanpassing hoeft niet in één dag geregeld te zijn, die kost immers tijd en geld.

LOV Calypso en OWSV Amphibius hebben al zo'n plan gemaakt. Je vindt ze hier ter inspiratie. De onderdelen en de termijnen kunnen natuurlijk variëren, afhankelijk van de situatie in jouw vereniging.

Hoe pas ik mijn configuratie aan?

Afhankelijk van het type duiken dat je maakt, kun je je configuratie aanpassen. Binnen de grenzen van

- water niet kouder dan 10°C en / of
- diepte tot 30 meter

pas je je configuratie aan de eisen in de norm aan door een nieuwe automatenset aan te schaffen. Je herkent een set aan de meest recente norm voldoet aan de CE-markering op de verschillende onderdelen. Zoek naar deze markering: CE EN250A > X0. De toegevoegde A staat hierbij voor Alternative Air Supply en in combinatie met de door de fabrikant aangegeven waarde (meestal 8°C of 10°C) geeft dit aan dat een correcte werking van de automaat als ALV alleen gegarandeerd is in een watertemperatuur boven die waarde.

Duik je (soms of vaak) buiten de genoemde grenzen – en dat is al gauw het geval in Nederland – dan pas je de configuratie aan door één nieuwe automaat, bestaande uit een eerste en een tweede trap aan te schaffen en een tweede kraan. Let daarbij op het volgende:

- zorg ervoor dat de twee automaten goed in combinatie met elkaar werken. Als je qua merk of type ongelijke combinaties maakt, moet je er in elk geval voor zorgen dat de middendruk van beide eerste trappen gelijk is;

zorg ervoor dat de kraan voldoende flow heeft om twee duikers tegelijk te bedienen. Vooral als je een V-kraan aanschaft, moet je daar op letten. De minimale flow die de kraan moet kunnen leveren is 500 liter per minuut.

Hoe moeten wij hier als duikvereniging mee omgaan?

De veranderingen in de NEN-norm zijn ook relevant voor verenigingsbestuurders:

- Hoe gaan wij hier in de club mee om richting onze instructeurs?
 - Hoe gaan wij hier in de club mee om als het gaat om het beschikbaar stellen van leenuitrusting?
- Maak hiervoor een plan. Dat kan op korte termijn. In het plan beschrijf je hoe en wanneer je de regels en / of de leenuitrusting wilt aanpassen. Die aanpassing hoeft niet in één dag geregeld te zijn, die kost immers tijd en geld.

Echter volgens de NOB is er nog geen verplichting

NOB eisen toezichthouders in het zwembad

Als je als duikvereniging je eigen leden als toezichthouder inzet tijdens de uren dat je het zwembad huurt, heb je steeds vaker te maken met zwembadhouders die slechts één type diploma accepteren, bijvoorbeeld 'Reddend Zwemmen in het Zwembad' of het KNBRD-A-diploma. De NOB-specialisatie Redden is bij veel zwembadhouders onbekend en wordt dan ook vaak als niet afdoende beschouwd.

Volgens de wet moet een toezichthouder aan twee eisen voldoen:

1. Hij moet minder dan een jaar geleden hebben aangetoond dat hij vaardig is in reanimeren
2. Hij moet minder dan een jaar geleden hebben aangetoond dat hij vaardig is in het boven water halen en op de kant brengen van een slachtoffer.

Hoe regel je nu als duikvereniging dat je wél je eigen toezichthouders in het zwembad kan inzetten – dat is immers vaak financieel veel aantrekkelijker dan personeel van het zwembad inhuren – maar dat die leden geen extra modules of opleidingen hoeven te doen waar je als duiker toch niets mee opschiet?

In het geval bij Aquarius zijn de instructeurs Beide BHV binnen het bedrijfsleven en zijn gelijkwaardig aan iemand met een EHBO diploma. Onder punt 1 en 2 worden deze gegeven onder toezicht van de instructeurs. De instructeurs zijn bevoegd om reanimatie en bovenbrengen van een slachtoffer te geven aan de leden die hiervoor zijn aangewezen.

NOB Licentieregeling

Begripsomschrijving

- Bijscholing:** Een workshop gericht op het vasthouden of ontwikkelen van kennis en kunde om daardoor instructeurs in de gelegenheid te stellen als zodanig goed te kunnen functioneren.
- Brevet:** Een namens het bondsbestuur afgegeven bewijsstuk dat een NOB-instructeurscursus met goed gevolg is afgesloten, dan wel een elders behaald instructeursbrevet als zodanig is ingeschaald.
- Diploma:** Een namens het bondsbestuur afgegeven en ondertekend bewijsstuk dat een NOB-instructeurscursus met goed gevolg is afgesloten.
- Licentie:** Een bewijsstuk dat de aan het instructeursbrevet verbonden bevoegdheid geldig is gedurende de in de licentie genoemde periode.

Artikel 1. NOB-licenties

Deze regeling betreft een licentie waarover een ieder die binnen NOB-verband les geeft, moet beschikken. Met de licentie toont de licentiehouders aan dat zijn kennis en kunde up-to-date zijn. De voorwaarden rond het initieel verstrekken van de licentie worden vastgesteld door de Examencommissie.

Een licentie kan worden afgegeven aan

- 1*-, 2*- en 3*-instructeurs (Instructeurslicentie)
- Instructeur-trainers (IT-licentie)
- Docenten (Docentlicentie).

De bevoegdheden van deze licentiehouders zijn omschreven in de volgende documenten (via MijnNOB)

- NOB 1*-instructeur: document G02 1ster instructeur Breveteisen
- NOB 2*-instructeur: document G03 2ster instructeur Breveteisen
- NOB 3*-instructeur: document G06 3ster instructeur Breveteisen.

- NOB Instructeur-trainer: document G04 Instructeur-trainer Breveteisen
- NOB Docent: document G05 Docent Breveteisen

Alle genoemde documenten zijn te vinden via e-documents via de NOB-website.

Artikel 2. Voorwaarden verstrekking licentie

Voorwaarden verstrekking Instructeurslicentie

Voor de jaarlijkse verstrekking van de licentie moet de instructeur voldoen aan de volgende voorwaarden:

- is lid van de NOB
- beschikt een NOB-instructeursbrevet (1*-, 2*- of 3*-instructeur)
- heeft via MijnNOB de Online Update met een voldoende resultaat doorlopen
- heeft de jaarlijkse betaling van € 25 aan de NOB voldaan
- handelt tijdens het uitoefenen van zijn functie overeenkomstig de 'Gedragscode NOB' (november 2010)

Indien in de desbetreffende periode van toepassing:

- heeft de verplichte bijscholing voor instructeurs gevolgd. NB: het bestuur bepaalt jaarlijks of een bepaalde workshop verplicht door elke instructeur moet worden gevolgd. Als dat het geval is, wordt elke instructeur met een geldige licentie hierover persoonlijk benaderd.

Voorwaarden verstrekking IT-licentie

Voor de jaarlijkse verstrekking van de licentie moet de instructeur-trainer voldoen aan de volgende voorwaarden:

- is lid van de NOB
- heeft een geldige licentie als 2*-instructeur (of hoger)
- heeft de verplichte bijscholing voor Instructeur-trainers gevolgd

Voorwaarden verstrekking docentlicentie

Voor de jaarlijkse verstrekking van de licentie moet de docent voldoen aan de volgende voorwaarden:

- is lid van de NOB
- heeft een geldige licentie als 2*-instructeur (of hoger)
- heeft de jaarlijkse verplichte bijscholing voor Instructeur-trainers met gevolgd

Artikel 3. Verkrijgen van de licentie

De licentie wordt namens het bondsbestuur verstrekt door het bondsbureau nadat het instructeursbrevet is behaald. De licentie betreft een bewijs waarop is vermeld het relatienummer, het instructeursnummer, de naam en de voorletter(s) van de betrokkene en het jaartal waarvoor de licentie geldig is.

Artikel 4. Geldigheid licentie

De instructeur wiens licentie ingetrokken is, verliest zijn bevoegdheden die aan de licentie zijn verbonden, gedurende de in het bestuursbesluit tot intrekking van de licentie genoemde periode. De licentie kan tijdelijk worden ingetrokken of wordt niet voortgezet wanneer naar het oordeel van het bondsbestuur het gedrag van de licentiehouder daartoe aanleiding geeft. Intrekking geschiedt schriftelijk. Het intrekkingbesluit vermeldt de datum van ingang van de intrekking en de omstandighe(i)d(en) welke daartoe aanleiding heeft of hebben gegeven. Het bestuur kan zich bij het beoordelen van een klacht over een instructeur laten adviseren door de Commissie Klacht / Bezwaar.

Artikel 5. Geldigheidsduur licentie

De licentie is een jaar geldig. Deze periode loopt van 30 januari t/m 31 december (of vanaf de datum waarop het eerste instructeursdiploma wordt behaald). Bij beëindiging van het NOB-lidmaatschap eindigt op gelijke datum de geldigheid van de licentie.

Artikel 6. Opnieuw activeren van een verlopen licentie

Opnieuw activeren instructeurslicentie

Een verlopen licentie kan als volgt weer worden geactiveerd:

- 1*-instructeur afleggen van Proeve van Bekwaamheid 2.1 Geven van les
- 2*- en 3*-instructeur afleggen van Proeven van Bekwaamheid 3.1 Geven van les en 3.5 Beoordelen van Vaardigheden

Alle genoemde documenten zijn te vinden via e-documents via de NOB-website

De kosten voor het opnieuw activeren van de instructeurslicentie bedragen € 95.

Om deze procedure in gang te zetten, stuurt een instructeur een email naar info@onderwatersport.org met zijn naam, zijn contactgegevens en het verzoek om een procedure voor het opnieuw activeren van zijn instructeurslicentie op te starten. Het bondsbureau wijst dan binnen uiterlijk drie weken een beoordelend Instructeur-trainer toe met wie hij afspraken kan maken voor de beoordeling. De organisatie van de Proeve(n) van Bekwaamheid (datum, locatie, deelnemers) is de verantwoordelijkheid van de instructeur die zijn licentie opnieuw wil activeren. Hij stemt daarbij de data en locatie zorgvuldig af met zijn beoordelaar.

Opnieuw activeren van de IT-licentie

Een verlopen licentie kan als volgt weer worden geactiveerd:

- de 2*-instructeur zorgt ervoor dat hij een geldige instructeurslicentie heeft
- de 2*-instructeur volgt de IT-opleiding

Alle informatie over de IT-opleiding en de opleidingskalender zijn te vinden via de NOB-website.

Opnieuw activeren van de docentlicentie

Een verlopen licentie kan als volgt weer worden geactiveerd:

- de docent zorgt ervoor dat hij een geldige IT-licentie heeft
- de docent neemt contact op met de Examencommissie om een maatwerkprogramma voor het opnieuw activeren van zijn licentie overeen te komen.

Artikel 7. Uitvoeringsregeling verplichte bijscholing instructeurs

De eerste oproep voor deelname aan een verplichte bijscholing geschiedt schriftelijk aan het adres van de betrokken instructeur.

Voor een verplichte bijscholing worden alle NOB-instructeurs met een geldige licentie opgeroepen. De aanmelding voor deelname aan een bijscholing en de verdere correspondentie hierover gebeurt online via de NOB-website. NB: de instructeur is verantwoordelijk voor de juistheid van zowel zijn woonadres als van zijn mailadres in de NOB-ledenadministratie. Wijzigingen hierin kan hij zelf doorvoeren via MijnNOB.

Artikel 8. Slotbepalingen

- a. Indien onzekerheid of geschil bestaat omtrent de uitlegging van deze regeling, doet het bondsbestuur daarover uitspraak.
- b. In bijzondere gevallen kan het bondsbestuur - al dan niet onder bepaalde voorwaarden dispensatie verlenen van een of meerdere bepalingen van deze regeling.

Aansprakelijkheid & verzekering Sportverenigingen

Het bestuur van Aquarius Heeft enkele jaren geleden al gesteld dat ieder lid van Aquarius, is automatisch verplicht lid van de NOB. De NOB behartigt de belangen van de duikers en heeft daarnaast een aantal speciale verzekeringen voor leden op maat gemaakt. Daarnaast kunnen vrijwilligers ook nog terugvallen op de vrijwilligersverzekering die de gemeente Helmond voor haar heeft afgesloten

Aansprakelijkheidsverzekering

Verzekerd is de aansprakelijkheid van de verzekerde voor personenschade en zaakschade. Het eigen risico bedraagt € 45,- en de maximale uitkering per gebeurtenis is € 1.250.000,-, met een maximum per jaar van € 2.500.000,-.

De aansprakelijkheidsverzekering geldt voor NOB-leden en voor introducés en is van kracht tijdens alle sportduikactiviteiten. Het is een zogenaamde secundaire verzekering. Dit betekent dat er altijd eerst een beroep wordt gedaan op de particuliere aansprakelijkheidsverzekering van de betrokkene zelf.

De premie wordt jaarlijks automatisch via de vereniging in rekening gebracht via de contributienota.

Ongevallen verzekering

De uitkering bij overlijden t.g.v. een ongeval is € 15.000; bij blijvende invaliditeit is de maximale uitkering € 60.000.

De ongevallenverzekering geldt (uitsluitend) voor NOB-leden en is van kracht gedurende alle sportduikactiviteiten, alsmede het langs de normale, rechtstreekse weg komen naar en gaan van de duikplaats. Ook is de verzekering van kracht tijdens het verrichten van werkzaamheden en activiteiten ten behoeve van de bond en de aangesloten verenigingen. De premie wordt jaarlijks automatisch via de vereniging in rekening gebracht via de contributienota.

De ongevallenverzekering dekt geen ziekte- en/of behandelingskosten, met uitzondering van de behandelingskosten van een decompressieongeval (kostprijs).

Bestuurders en toezichthouders

Verzekerd is de persoonlijke aansprakelijkheid van NOB-verenigingsbestuurders voor door derden geleden financiële schade als gevolg van fouten. De maximale uitkering bedraagt € 250.000,- per jaar en per vereniging.

Deze verzekering dekt alleen financiële schade als gevolg van ondeugdelijk bestuur.

De verzekering geldt voor NOB-verenigingsbestuursleden. De premie wordt jaarlijks automatisch aan de vereniging in rekening gebracht via de contributienota.

Ongevallen- en aansprakelijkheidsverzekering

De belangrijkste verzekeringen zijn een ongevallenverzekering en aansprakelijkheidsverzekering. Bij deze laatste is het van belang dat het ook gaat om een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering, naast een particuliere aansprakelijkheidsverzekering voor de vrijwilligers. Sportverenigingen kunnen namelijk aangesproken worden op hun kwaliteit als opdrachtgever aan vrijwilligers waardoor de vereniging aansprakelijk gesteld kan worden als er schade ontstaat als gevolg van de handelingen van vrijwilligers.

Rechtsbijstandsverzekering

Met een rechtsbijstandsverzekering heeft de vereniging recht op rechts-hulp 'in natura'. Dat wil zeggen dat juridische adviezen en/of behandelingen door deskundigen worden verzorgd die bij uw verzekeringsmaatschappij werkzaam zijn. De verzekering biedt dus geen dekking voor rechtsbijstand die door de sportvereniging zelf wordt ingehuurd. Daarnaast komen onder bepaalde voorwaarden ook de kosten voor deskundigen en/of getuigen voor vergoeding in aanmerking.

Evenementenverzekering

De organisatie van evenementen kan soms veel geld kosten. Deze verzekering geeft dekking tegen de meest uiteenlopende oorzaken waardoor een evenement zou kunnen worden uitgesteld of zelfs afgelast. Ook aansprakelijkheid en ongevallen kunnen in een evenementenverzekering worden opgenomen, evenals verlies en diefstal. Omdat ieder evenement anders is, is een dergelijke verzekering altijd maatwerk. Het is dan ook verstandig dit tijdig te bespreken met een verzekeringsadviseur.

Arbeidsomstandigheden

Een vereniging is verplicht toe te zien op de veiligheid binnen haar organisatie. Zij dient 'de lokalen, werktuigen en gereedschappen' waarin of waarmee de arbeid wordt verricht zodanig in te richten en te onderhouden en zodanige maatregelen te nemen en aanwijzingen te geven als redelijkerwijs nodig zijn om te voorkomen dat de werknemer of vrijwilliger in zijn werk schade lijdt.

Welke veiligheidsmaatregelen een werkgever moet nemen, hangt af van het soort werk, de tak van sport en het soort vereniging. Dus niet alleen bedrijven, maar ook sportverenigingen dienen rekening te houden met de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet). De Arbowet gaat ook in op de beschikbaarheid van een calamiteitenplan, de aanwezigheid van en het aantal BHV'ers, het gebruik van deugdelijke en veilige materialen, enzovoort. U vindt exacte informatie over de Arbowet en alle uitvoeisels hiervan op www.arbo.nl.

RI&E

Sportverenigingen hebben, net als iedere andere organisatie, een zorgplicht voor veilige (arbeids)omstandigheden. Als hulpmiddel hierbij kan een speciaal voor de sport gemaakte risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) worden gebruikt. Sportverenigingen met betaalde krachten in dienst moeten voldoen aan de arboverplichtingen (zie ook hoofdstuk 4). Zo dienen zij ondermeer een preventiemedewerker aan te stellen. Dit mag een medewerker uit de organisatie zijn, zoals een bestuurslid met 'preventie' in het takenpakket. Meer informatie over arboverplichtingen vindt u in de daarvoor samengestelde brochure en de 'Arbo-check'. Beide kunt u aanvragen bij uw sportbond.

Laco, Noodplan zwembad Laco Helmond

6

1 Inleiding

1.0 Inleiding	6
1.1 Doelstelling	6
1.2 Algemene omschrijving	7
1.3 Toepassingsgebied	8
1.4 Beheer	8

1. Inleiding

Een calamiteit kan zich altijd en op elk willekeurig moment afspelen binnen een organisatie en is nooit geheel uit te sluiten. Om een calamiteit te kunnen bestrijden zullen er speciale maatregelen getroffen moeten worden.

Het primaire gevaar wordt gevormd door de calamiteit zelf en is qua aard en grootte afhankelijk van de gevaarbron en de omgeving daarvan. Het secundaire gevaar wordt gevormd door de gevolgen, zoals paniek, die op hun beurt oorzaak kunnen zijn van een afgeleide calamiteit.

Het beschikbaar hebben van een operationeel Bedrijfsnoodplan is dan ook pure noodzaak om, in geval van een noodsituatie, op een adequate wijze de gevolgen voor personen, organisatie, inboedel, gebouwen en omgeving zo beperkt mogelijk te houden.

1.1. Doelstelling

Het bedrijfsnoodplan is een middel dat voorziet in gecoördineerde actie met betrekking tot:

- redding en medische behandeling van slachtoffers;
- het onder controle brengen van noodsituaties;
- bescherming van de personen die op dat moment aanwezig zijn;
- beperking van de schade zowel intern als extern;
- juiste informatie voorziening naar medewerkers toe;
- evenals familieleden en nieuwsmedia.

In het bedrijfsnoodplan zijn organisatorische maatregelen vastgelegd zodat de preventie medewerker gegevens kan verzamelen van een noodsituatie met als doel nieuwe of verbeterde preventieve maatregelen te kunnen treffen.

Door middel van het bedrijfsnoodplan wordt bereikt dat:

- er voorzien is in de activiteiten die moeten plaatsvinden naar aanleiding van een noodgeval;
- de verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de uitvoering hiervoor zijn vastgelegd;
- duidelijke (deel)instructies voor de uitvoerende afdelingen klaarliggen;
- noodhulpmiddelen van goede kwaliteit en in voldoende mate op vaste, goed bereikbare plaatsen voorhanden zijn;
- alle betrokkenen die met een noodsituatie te maken kunnen krijgen op of in de omgeving van de vestiging geïnformeerd en getraind zijn;
- informatiebronnen, afspraken en regels die men hanteert tijdens een noodgeval aanwezig zijn en worden beheerd;
- zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met technische, economische, veiligheids- en milieu- aspecten;
- afhandeling van de nasleep van de noodsituatie op gecoördineerde wijze verloopt;
- evaluatie plaatsvindt van de noodsituatie.

1.2 Algemene omschrijving

Het gebouw van sportcentrum "De Wissen" bestaat 40 jaar.
Het gebouw heeft 2 verdiepingen. Kelder: technische ruimte. 1^e verdieping: recreatie en kantoorruimte.

Het is mogelijk om op drie plaatsen naar de kelderruimte te gaan.
1 van buitenaf (via technische ruimte)
2 via machinekamer filterruimte
3 via trap naast tribune wedstrijdabad.

1.3 Toepassingsgebied

Dit bedrijfsnoodplan is van toepassing voor:

Organisatie : Laco sportcentrum Helmond
Locatie : Keizerin Marialaan 1
Postcode/Plaats : 5702 NR Helmond

1.5 Beheer

Samenstelling/ onderhoud : Preventie medewerker **Th. van Dijk**

Distributie: Laco Nederland bv.
 Vestigingsmanager
 Bedrijfshulpverleners
 Personeel

Aantal dienstdoende personeelsleden minimaal tegelijkertijd aanwezig: **2**
 Aantal dienstdoende personeelsleden maximaal tegelijkertijd aanwezig: **12**

Aantal bezoekers: wisselend van ± 30 tot enkele honderden.

Het Bedrijfsnoodplan is in ieders bezit en aanwezig op dezelfde plaatsen als het ongevallen registratie formulier en EHBO materialen, te weten:

1. Kantoor manager/Zwembad/Horeca/Personeelskantine/Receptie/Fitness

Autorisatie:

Vestigingsmanager, **R.W.J. Maters**

Paraaf.....

Preventiemedewerker, **Th. van Dijk**

Paraaf.....

Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

Per

1 januari 2020 is er een vervanger manager
 De instructies van LACO is slechts ter informatie

Laco sportcentrum Veghel
 Vlas en Graan 101
 5461 KL Veghel
 KvK: 16059549

Laco sport centrum Helmond
 Keizerin Marialaan 1
 5702 NR Helmond
 KvK: 17102502

Algemeen: +31 (0)413-367600

Algemeen +31 (0)492-57838

2. In- en externe telefoon-/adressenlijst

2.1 Alarmdiensten	10
2.2 BHV team	10
2.3 Sleutelhouder	10
2.4 Personeel	11
2.5 Bedrijven	12

2.1 Alarmdiensten

Intern
Administratie/Receptioniste : 0492-573838 Receptie

Extern
Ambulance : 1-1-2
Brandweer : 1-1-2
Politie : 1-1-2
Plaatselijke politie : 0900-8844

Bij chemische incidenten
Milieu dienst :0492-587060
Gemeente :0492-587777

Huisartsen

Dr. Van Gennip tel nr: 0492-523774 Leliestraat 15 5701 WK Helmond

Ziekenhuizen en GGD

Elkerliek ziekenhuis tel nr. 0492-595555 Wesselmanlaan 25 5707 HA Helmond.
GGd Zuidoost-Brabant tel nr. 0492-584888 De Callenburgh 2 5701 PA Helmond

2.2 BHV team

Vestigingsmanager : **R.W.J. Maters**
Preventie medewerker : **Th.H. van Dijk**
BHVer : J.v.Vijfeijken – S.Hamersveld – M.Hazes – J.Otgens
– N.Demirci – H.Bouwman – T.v.Dijk – H.de Groot
: S.Nader – A.Gilles – C. Stil – K. Wijnhoven – R.
Maters – I. Vernie

2.3 Sleutelhouder

Sleutelhouder : **NVT**

3. Alarmeringsstructuur

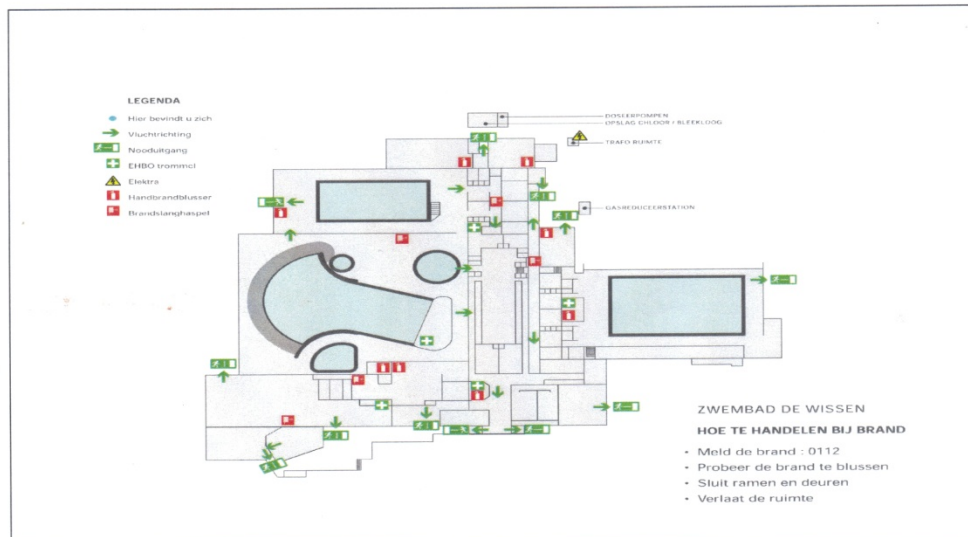
3.1 Organisatieschema	15
3.2 Interne alarmering	15
3.3 BHV-ers oproepen	15
3.4 Opvang hulpdiensten	15
3.5 Het BHV team	15
3.6 Ontruimingsalarm	15
3.7 Beëindiging bijzondere situaties	15
3.8 Nazorg slachtoffer	15

LA-03-01

Bedrijfsnoodplan

Calamiteitenplan
Ontruimingsplan
Communicatie plan

Sportcentrum De Wissen

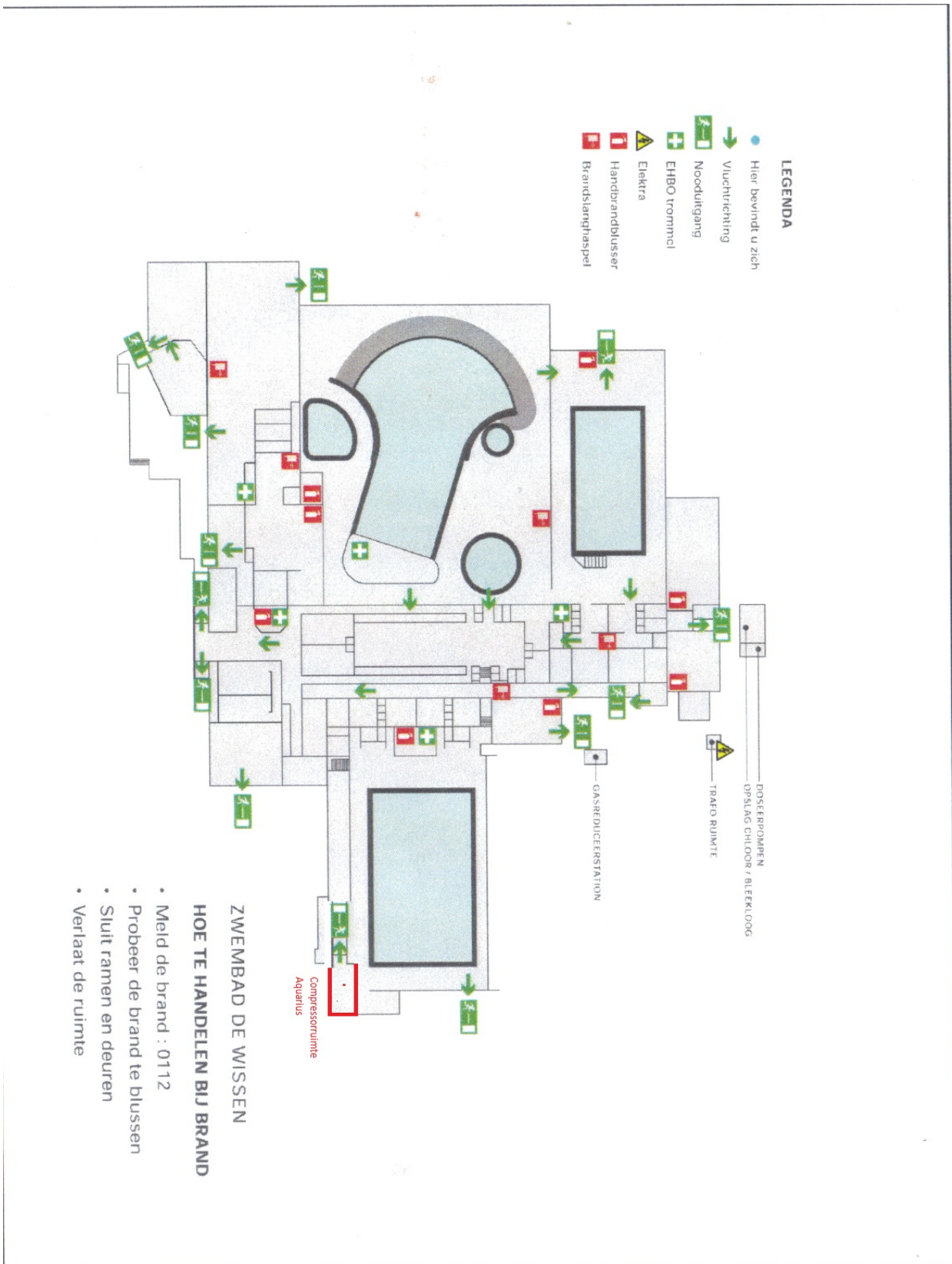

Het bedrijfsnoodplan is geen middel om een incident te voorkomen.
Het bedrijfsnoodplan voorziet in te nemen maatregelen bij de bestrijding van verschillende soorten incidenten welke zich in **sportcentrum De Wissen** voor zouden kunnen doen. Hierdoor kunnen de omvang en de consequenties van een incident worden beperkt.

Dit plan blijft eigendom van het bedrijf, ook bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

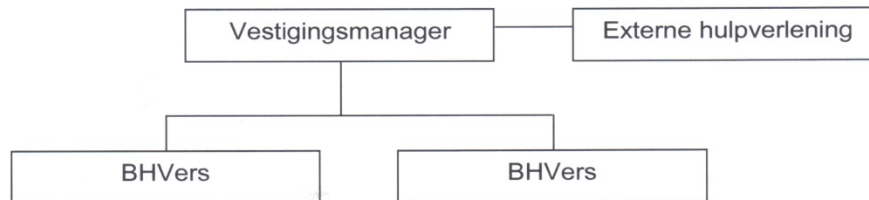
Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

3.1 Organisatieschema

Binnen de organisatie zijn er enkele medewerkers die naast hun normale werkzaamheden een specifieke taak en / of verantwoordelijkheid hebben, in geval zich een calamiteit voordoet of dreigt te gaan doen.

De vestigingsmanager of zijn of haar plaatsvervangende (verder genoemd als manager) zijn verantwoordelijk voor de gang van zaken tijdens calamiteiten. Deze zal het BHV team instrueren waar nodig. De manager zal opdracht geven voor ontruiming indien nodig. Bij direct gevaar voor de gehele vestiging kan elke BHVer besluiten tot ontruiming en de nodige zaken ingang zetten als hij of zij dit nodig acht. Hij of zij dient wel direct te zorgen voor een goede communicatie naar de manager.

3.2 Interne alarmering

Meldingen betreffende buitengewone situaties waarbij personen, inboedel, gebouwen en dergelijke bij zijn betrokken zoals, brand-, rook-, storm-, wateroverlast, leidingbreuken en dergelijke dienen persoonlijk te worden gemeld aan de manager.

3.3 BHV-ers oproepen

De bedrijfshulpverleners worden verbaal op de hoogte gebracht door de manager.

De noodhulpdiensten (brandweer, politie en ambulance) worden gealarmeerd door een BHVer in opdracht van de manager door middel van het Europese alarmnummer: **1-1-2**

3.4 Opvang hulpdiensten

De Brandweer, ambulance en politie worden bij de hoofdingang opgevangen en geïnformeerd door een door de manager aan te wijzen persoon.

3.5 Het BHV team

Het BHV team wordt opgeroepen in opdracht van de manager.

3.6 Ontruimingsalarm

Als het ontruimingssignaal gaat dient elke BHVer zich gereed te maken voor ontruiming. Wanneer er ontruimt dient te worden gaat dit in overleg tussen het BHV team en de manager. Deze zullen bepalen of volledige ontruiming noodzakelijk is of gedeeltelijke. Het signaal hiervoor is: Alle BHVers melden bij kantoor manager.

3.7 Beëindiging bijzondere situaties

Wanneer de noodsituatie voorbij is dient in overleg met hulpdiensten en betrokken partijen het sein "veilig" gegeven te worden. Dit wordt naar buiten gebracht door de manager.

3.8 Nazorg slachtoffer

Indien er tijdens de calamiteit personen voor verdere behandeling van letsel naar het ziekenhuis of huisartsenpost zijn overgebracht informeert de manager of een door de manager aangewezen persoon de verzorgers/familie. Van elk groot ongeval, schade / letsel, dient de manager dit schriftelijk aan de ARBO dienst te melden.

4. Instructies

4.1 Preventieve handelingen	17
4.2 De manager	18
4.3 Preventie medewerker	18
4.4 Bedrijfshulpverlener	19
4.5 Maatregelen bij brand	20
4.6 Vrijkomen gevaarlijke stoffen	20
4.7 Maatregelen bij landelijk sirene alarm	21
4.8 Maatregelen bij explosiegevaar	21
4.9 Maatregelen bij stroomstoring	21
4.10 Maatregelen bij bommeldingen	21
4.11 Maatregelen bij verdrinking	21
4.12 Maatregelen bij persoonlijke ongevallen	22
4.13 Maatregelen bij een diefstal of overval	23
4.14 Maatregelen bij (Seksuele) intimidatie agressie en geweld	24
4.15 Taken bij calamiteiten	

4.1 Preventieve handelingen

Algemene preventieve maatregelen:

- regelmatige controle van brandslangen, blusapparaten, vluchtwegen/vluchtdeuren, noodverlichting, regelmatige controle E.H.B.O.-materiaal
- controle tappunten brandweer.
- Waag je niet aan het 'uittesten' van apparaten en stoffen waarvan je de consequenties niet kunt overzien.
- Voorkom 'routinematig handelen' Ongelukken zijn slechts te voorkomen bij voortdurende oplettendheid.
- Het up-to-date houden van het bedrijfsnoodplan en jaarlijks oefenen van de ontruiming.

Brandpreventief handelen:

Bij het afsluiten van het sportcentrum specifieke maatregelen treffen:

- het uitzetten van elektrische apparatuur, zoals geluidsapparatuur, verlichting, koffiezetapparaat, bakapparatuur, etc.
- legen van alle asbakken in de daarvoor bestemde ijzeren zelfdovende afvalcontainers.
- Geen vuilniszakken gebruiken voor de ijzeren zelfdovende afvalcontainers.
- controleer het sportcafé, de vergaderruimte en de zwimmersbar op eventuele kaarsen.
- Zorg dat er voor dat er in de keuken (horeca) geen brandbare zaken dicht in de buurt liggen van kook of bakplaten.

Bij chemische middelen (zie verder omgang met chloor en zuur in de bijlage)

- Let op de opschriften betreffende de inhoud op vaten en flessen. Gebruik voor opslag alleen originele verpakkingen.
- Bij werkzaamheden met chloor/zuur Persoonlijke Beschermingsmiddelen dragen zoals:
 1. Handschoenen
 2. Voorschort
 3. Helm
 4. bril
- Bij werkzaamheden aan chloor- en zuurpompjes en dergelijke:
 1. hoofdafsluiters toevoer dicht.

Preventief tegen verdrinkingen

Zie hiervoor het toezicht plan. Goed toezicht voorkomt verdrinkingen of bijna verdrinkingen.

Preventief tegen persoonlijke ongevallen

- Meld gevaarlijke situaties zoals gladde vloeren en of scherpe randen en uitstekende delen;
- Wijs bezoekers op overdreven, druk en gevaarlijk gedrag.

Preventief tegen (seksuele) intimidatie, agressie en geweld

- Wees altijd alert op mogelijke situaties.
- Een oplettende houding van het personeel schrikt af, potentiële daders kunnen moeilijk ongezien handelen.
- Wanneer een persoon een vreemd gedrag vertoont, probeer dan al op de uiterlijke kenmerken van die persoon te letten.
- Maak oogcontact en heet de mensen welkom, een potentiële dader is dan niet meer anoniem, hij weet dat hij herkend kan worden.
- Trek in het geval van seksuele intimidatie nooit te voorbarige conclusies!
- Neem elke melding van agressie, geweld of intimidatie serieus en ga er waar nodig met een collega op af.
- In geval van agressie of bedreiging politie bellen. Afspraken SWH – BJ en politie Helmond bekend bij personeel en management.

Preventief tegen overvallen

- Wees altijd alert op mogelijke overval situaties.
- Een oplettende houding van het personeel schrikt potentiële overvallers af, omdat duidelijk is dat het personeel het sportcentrum "beheerst".
- Wanneer een persoon een vreemd gedrag vertoont, probeer dan al op de uiterlijke kenmerken van die persoon te letten.
- Maak oogcontact en heet de mensen welkom, de potentiële dader is dan niet meer anoniem, hij weet dat hij herkend kan worden.
- Bij de receptie: Zorg dat de deur gesloten is achter u.
- Zorg altijd dat je in een gesloten ruimte zit tijdens het tellen van geld.

GEEF NOOIT INFORMATIE OVER:

- De omvang van het aanwezige kasgeld.
- De plaats waar het geld wordt opgeborgen.
- De tijden van intern en extern transport.
- De plaats en tijd van geldtelling.

4.2 De manager

De taken van de manager zijn:

- Leiding en coördinatie bij calamiteit, totdat externe hulpverlening is gearriveerd;
- het veiligstellen van databestanden en overige essentiële informatiebronnen;
- inzicht behouden in ontstane situatie;
- treffen van bijzondere voorzieningen en maatregelen;
- eventueel inschakelen van (externe) instanties;
- opvangen in informeren van autoriteiten en pers;
- geeft tijdens ontruiming de verzamelplaats aan;
- zorg voor continuïteit van de samenstelling van het calamiteitenteam.

De manager kan zonnodig worden geholpen met specialisten.

Alarmering/plaats van samenkomst

- het BHV team komt samen in het kantoor van de vestigingsmanager.

Wanneer dit niet mogelijk is, wordt er uitgeweken naar: een nader af te stemmen locatie.

Specifieke taken:

- politie en ambulance zijn tot hulpverlening ter plaatse verantwoordelijk voor het geven van preventieve en repressieve opdrachten;
- geeft opdracht tot ontruiming;
- zorgt dat er altijd een plaatsvervanger aanwezig is;
- informeert hoofdkantoor;
- staat media te woord;
- draagt zorg voor een persbericht;
- geeft, indien nodig, opdracht voor herhuisvesting;
- informeren medewerkers en familieleden.

4.3 Preventie medewerker

Heeft de volgende taken/doelstelling:

- informatieverstrekking omliggende woningen / nevenbedrijven;
- informatieverstrekking overheid;
- onderhoud bedrijfsnoodplan;
- onderhoud contacten hulpverleningsinstanties.

4.4 Bedrijfshulpverlener

Taken bij alarmmelding:

- ontvangen van incidenten- / calamiteitenmelding;
- verifiëren van de melding en melden aan de manager;
- alarmeren van externe hulpdiensten in opdracht van de manager;
- telefoonbediening;
- registreren aanwezigen (medewerkers en gasten);
- informeren huurders, omliggende woningen / nevenbedrijven;
- opvangen van autoriteiten en pers voor de manager;
- informeren medewerkers en familieleden;
- ondersteunende diensten van de manager;
- verzorgen van eventuele faciliteiten (onderkomen en catering);
- invullen van het desbetreffende meldingsformulier.

Uitgebreide uitleg taken bij specifieke calamiteiten

4.5 Maatregelen bij brand

Brandinstructies

Naast de zorg voor een snelle melding en de veiligheid van werknemers en bezoekers dient zoals benoemd bij de taken omschrijving dient er bij een brand extra aandacht gegeven worden aan de volgende punten.

1. Waarschuw personen in de omgeving van de brand.
2. Breng personen, die gevaar lopen, in veiligheid.
 - Bij kleine branden de getroffen ruimte verlaten.
 - Bij grote branden algehele ontruiming----> in opdracht van het BHV team mensen evacueren naar de verzamel locatie
3. Schakel eventueel aanwezige gas- en/of elektrische apparatuur in de directe omgeving of in het totale sportcentrum uit. Weet waar je dit kunt doen!! Zie hiervoor het plattegrond in de bijlage
4. Sluit deuren en ramen (NIET OP SLOT!!!).
5. Blus, indien mogelijk, met de aanwezige kleine blusmiddelen.
 - Zorg voor eigen veiligheid.

Opruiming verbrande resten

Verbrande resten van gebouwen, zand dat verontreinigd is met bluswater en andere verontreinigde resten moeten zo snel mogelijk na de brand door een gespecialiseerd bedrijf verwijderd of afgedekt worden om bodem- en waterverontreiniging te voorkomen.

4.6 Vrijkomen gevaarlijke stoffen

Ongeval met chloor en/of zuur

- Denkbaar ongevallen: lekkages, losschietende slangen, lekkende vaten, verkeerde vullingen, onvakkundig gebruik, ongelukken tijdens het leveren met de tankauto.
- Bij ongevallen met bijtende stoffen, langdurig spoelen met:
 - kraan (water)
 - zwembad (water)
 - oogspoel station

Zie verder ook de veiligheidsbladen van chloor en zuur (zie hiervoor de bijlage)

Naast de zorg voor een snelle melding en de veiligheid van werknemers en bezoekers dient zoals benoemd bij de taken omschrijving dient er bij een calamiteit met gevaarlijke stoffen extra aandacht gegeven worden aan de volgende punten.

Onmiddellijk uitvoeren:

1. Af- en aanzuiginstallaties buiten bedrijf stellen
2. Eerst alarmeren: via 112;
3. Daarna BHV team informeren;
4. Rioolputten afsluiten waar mogelijk
5. Publiek op afstand houden!!!
6. Milieu dienst waarschuwen of gemeente ambtenaar

DENK BOVENAL AAN JOUW EIGEN VEILIGHEID!!!

4.7 Maatregelen bij landelijk sirene alarm

Indien het waarschuwing- en alarmeringsstelsel van de regionale brandweer het vastgestelde signaal laat horen wil dat zeggen dat er gevaar dreigt.

1. Iedereen dient naar binnen te gaan
2. Ramen en deuren moeten worden gesloten
3. De ventilatie moet worden afgezet
4. De radio (regionale omroep) en de T.V. moeten worden aangezet
5. Probeer contact te leggen met de plaatselijke hulpdiensten

Via de radio (regionale omroep) en TV meldt de overheid zich en deelt mede wat er aan de hand is. Tevens wordt gemeld, hoe er gehandeld moet worden.

Dit kan zijn:

- Blijf binnen en wacht op einde alarmering (schuilen)
- Ontruim het gebouw en verplaats u naar een aangegeven locatie, op de aangewezen manier (ontruimen).

Indien er geschuild dient te worden, komen de manager en het BHV team bij elkaar en nemen de leiding over deze situatie op zich. De toestand is weer veilig, als dit middels de regionale media door de verantwoordelijke brandweer- of politiefunctiearissen als zodanig kenbaar is gemaakt.

4.8 Maatregelen bij explosiegevaar

Explosiegevaar kan ontstaan door een externe gaswolk of door gaslekkage in het gebouw. In beide gevallen dient het BHV team en de manager gealarmeerd te worden. In overleg met of in opdracht van de parate deskundige hulpverleningsdiensten kan besloten worden het gebouw te ontruimen of om in het gebouw te schuilen. Ga verder te werk zoals beschreven bij 'Brand'

4.9 Maatregelen bij stroomstoring

Indien gedeeltelijk of volledig de stroom uitvalt controleer de hoofdschakelaar en de stoppenkast. Zoek naar de mogelijk oorzaak van het probleem. Als niet snel een intern probleem gevonden kan worden probeer dan contact op te nemen met het energie bedrijf of de netwerkbeheerder. Mocht de vaste telefoon niet meer werken gebruik dan een mobiele telefoon.

Controleer of alle noodstroom voorzieningen werken of stel ze in werking. Zorg voor zaklantaarns zodat bezoeker in het ergste geval naar buiten geloodst kunnen worden.

Laat iedereen uit het zwembad en de sauna komen, zodat iedereen goed zichtbaar is.
bij een stroomstoring technische man waarschuwen. C. de Groot 06-14287744.

4.10 Maatregelen bij bommeldingen

ELKE BOMMELDING DIENT SERIEUS GENOMEN TE WORDEN!!!!

Telefonische melding:

Over het algemeen komen telefonische meldingen ruim voor de te noemen ontploffingstijd en is er nog tijd genoeg om het publiek de accommodatie rustig te laten verlaten.

Blijf rustig en probeer de melder zo lang mogelijk aan de praat te houden met vragen.

Noteer zoveel mogelijk van deze informatie op het meldingsformulier 'bommelding'.

Bij ontruiming van het pand deze informatie MEENEMEN.

Schriftelijke melding:

Brief en/of kaart zo min mogelijk aanraken en verpakken in een plastic hoes, zodanig dat de tekst door het plastic te lezen is. Dit dient ook te geschieden met de envelop.

Noteer wie de brief en/of kaart hebben aangeraakt. Dit in verband met de vingerafdrukken. ELKE BOMMELDING MELDEN AAN **112**.

Maatregelen

Degene die het bovenbedoelde telefoontje en/of brief met een bommelding heeft ontvangen, moet direct de politie en de manager, inschakelen. Verder met **niemand** over de melding praten. De manager en de politie dienen te overleggen hoe ernstig de situatie is en of er ontruimd moet worden. Indien er naar aanleiding van het bovenstaande telefoontje of de brief een vreemde voorwerp/tas zonder eigenaar wordt aangetroffen: **'Blijf er dan vanaf!!!'**

Ontruimen

Bij ontruiming bij bommeldingen dient extra aandacht te worden besteed aan aanvullende instructies voor de medewerkers:

- Er moet een persoon aangewezen worden, die als laatste het pand verlaat: In de meeste gevallen zal dit de manager zijn.
- De medewerkers en de aanwezige bezoekers verzamelen zich na de ontruiming op de uitwijklocatie
- Indien er een vreemd voorwerp is gezien, probeer dan de juiste plaats te onthouden. Dit geldt voor iedere medewerker, maar in het bijzonder voor degene die als laatste de zaak controleert.
- Letten op en onthouden van afwijkende dingen die gebeuren zoals het openstaan van een nooduitgang, een langdurig afgesloten toiletruimte enz. Noteer bijzonderheden en volg aanwijzingen door BHV'ers op.

Eigen tassen en koffer meenemen, i.v.m. doorzoeken naar mogelijke bom.

4.11 Maatregelen bij verdrinking

Zie verder het Toezichtplan.

Alarmering

Direct na het constateren van het waterongeval begin je met het bieden van directe hulp en vervolgens met het bieden van gerichte hulp.

Directe hulp bestaat uit:

1. Alarm slaan en het snel en effectief uit het water, (horizontaal) op de kant halen van de drenkeling en eerste hulp bieden.
2. Een tweede persoon helpt met een eventuele reanimatie op een harde ondergrond.
3. **AED hangt bij de receptie**

ENKEL BEVOEGDE EHBO-ERS MET BEVOEGDHEID GEBRUIK AED MOGEN DIT UITVOEREN

Gerichte hulp bestaat uit:

3. Een BHVer of een aangewezen persoon belt 112, met een duidelijke melding en informeert de manager
4. De BHVer wacht de ambulance op en wijst de weg.
5. Overige aanwezige personeelsleden houden bezoekers op afstand door hen te verwijzen naar de kleedruimten en zorgen voor een vrije doorgang van het ambulancepersoneel.

Wanneer het ambulancepersoneel komt, doorgaan met reanimeren totdat overname volgt. Indien nodig gaat een personeelslid van de vestiging mee met de ambulance. Een ander personeelslid probeert te achterhalen met wie het slachtoffer in het zwembad was. Noteer in ieder geval naam, adres en telefoonnummer van deze persoon. De politie licht de familie in.

Nazorg

Een moeilijk punt blijft altijd de nazorg, vooral wanneer het om een ongeval gaat waarbij een dodelijk slachtoffer gevallen is. De manager en of iemand van de directie laat in ieder geval het medeleven blijken aan de familie van het slachtoffer namens het sportcentrum en bezoekt eventueel de begrafenis of crematie. De familie stelt dit vaak erg op prijs.

Het punt dat nogal eens vergeten wordt is de situatie van het betrokken personeel. Zij hebben het er allemaal moeilijk mee, vooral de eerste dagen wanneer er voortdurend van buitenaf naar gevraagd wordt. Iedereen verwerkt zo'n gebeurtenis op zijn eigen manier en moet hiervoor ook de ruimte krijgen. Belangrijk is echter, dat de betrokkenen regelmatig bij elkaar komen en gevoelens uiten naar elkaar. Dit kan ondersteund worden met professionele hulp bijvoorbeeld bij de Arbo-dienst. Erover praten lucht veel op.

4.12 Maatregelen bij persoonlijke ongevallen

Botbreuken

Doel eerste hulp: Zorgen dat het slachtoffer zo min mogelijk pijn en ongemak heeft in afwachting van deskundige hulp.

Botbreuken van de wervels (nek, borst, lenden)

Mogelijke oorzaken: Val van enige hoogte, startsprong in ondiep (<1,40m.) water.

Risico:

Verschijselen:

- gevoelsstoornis in armen en/of benen
- Pijn alleen in de nek of rug kan het enige zijn.
- gevoelloosheid of tintelingen
- krachtverlies of verlammingen

Eerste hulp:

- Laat het slachtoffer liggen zoals u hem aantreft waar mogelijk
- Voorkom elke beweging van de wervelkolom
- Bel direct 112 voor deskundige hulp, neem het zekere voor het onzekere.

Hartstilstand

Wanneer er tijdens het sporten een levensbedreigende situatie ontstaat voor een deelnemer/bezoeker van het sportcentrum, bijvoorbeeld een adem- en circulatiestilstand, dan gaat het om:

Directe hulp

Hartmassage en beademing. Enkel bevoegde personen mogen dit uitvoeren.

Gebruik zo snel mogelijk de AED

Gerichte hulp

1. 112 wordt direct gebeld voor een ambulance door een BHVer of een aangewezen persoon. Vermeld altijd dat het om een vermoedelijk hartstilstand gaat. Wacht op de ambulance, ga ondertussen door met reanimeren. De BHVer vangt het ambulancepersoneel op en wijst ze de weg.
2. Vraag bij het publiek of er eventuele specialisten aanwezig zijn die kunnen helpen.
3. Houd publiek dat niet van nut kan zijn op afstand.
4. Probeer aan medische gegevens van de patiënt te komen (tas, kleding).
5. Laat overige werkzaamheden doorgaan, middels verschuivingen van het aanwezige personeel (denk aan toezicht).

Gericht vervoer

1. Wanneer de ambulance arriveert doorgaan met reanimeren tot overname volgt.
2. Zo nodig meehelpen met stabiliseren van het slachtoffer, luister naar het ambulancepersoneel. Een personeelslid van het sportcentrum gaat met de ambulance mee, indien nodig en het werk het toelaat. Eventueel gevonden medische gegevens overdragen aan het ambulancepersoneel.

Vul ten alle tijden het ongevallen registratie formulier in. Deze is te vinden in de bijlage

4.13 Maatregelen bij een diefstal of overval

Veilig gedrag tijdens een overval

Ondanks alle preventieve maatregelen is een overval nooit voor honderd procent te voorkomen. Het gedrag van de personeelsleden is tijdens de overval van levensbelang:

- Blijf kalm
- Volg bevelen op.
- Pleeg geen verzet. U bent verzekerd voor goederen niet voor mensenlevens
- Observeer nauwkeurig. Grif tenminste één signalement in uw geheugen, zodat u na de overval dat signalement kunt opgeven
- Probeer kentekens of kenmerken van een vluchtauto, motor, bromfiets en dergelijke te onthouden
- Lieg niet tegen daders, dat is gevaarlijk. Namaak veiligheidsmaatregelen misleiden hem niet
- Bij de receptie: Denk aan het geven van een waarschuwingssignaal naar collega's
- **Hang nooit de held uit!!!**
- **Waar mogelijk stilalarm indrukken**

Komst van de politie:

- Indien de overvallers u hebben bevolen de handen omhoog te steken, blijf dit dan ook doen, ook bij de komst van de politie. Het is een duidelijk teken voor de politie dat de overvallers nog aanwezig zijn.
- Ga in dekking als het tot een schotenwisseling komt en blijf in dekking tot vaststaat dat er geen gevaar meer is.

Als u ooit wordt overvallen, denk dan aan **RAAK**, dit betekent:

- R**=Rustig blijven
- A**= Aanvaarden van de situatie
- A**=Afgeven van geld
- K**=Kijken

Na de overval

- Observeer nauwkeurig hoe de overvallers het pand verlaten, welk vervoermiddel gebruiken ze
- Blijf zoveel mogelijk overal vanaf in verband met achtergelaten sporen
- Bel direct 112 voor de politie en eventuele medische hulp
- Laat één persoon buiten de politie en ambulance opwachten
- Sluit alle deuren af. Laat niemand toe
- Verzoek getuigen te blijven of noteer anders naam, adres, telefoonnummer
- Houd de telefoonlijnen zoveel mogelijk vrij
- Probeer zoveel mogelijk iedereen te laten opschrijven wat men heeft waargenomen

4.14 (Seksuele) intimidatie, agressie en geweld

Met (Seksuele) intimidatie, Agressie en geweld wordt in dit verband bedoeld op ongewilde/ongepaste activiteiten.

(Seksuele) intimidatie, Agressie en geweld kan zich op verschillende manieren voordoen. De gedragswijze varieert van opmerkingen en oneervolle voorstellen, subtiele aanrakingen, verbale en fysieke agressie en geweld.

Waakzaamheid

De ervaring heeft geleerd dat personen met seksuele bedoelingen zich vooral richten op zwemtijden dat er veel jeugd in het bad is. Met die wetenschap dient er in het bijzonder op de zaterdag en zondag en tijdens schoolvakanties, sprake te zijn van verhoogde waakzaamheid bij het zwembadpersoneel.

Drukke wekt bij sommige agressie op dat kan leiden tot geweld. Let dus bij drukke altijd extra goed op agressieve gedragingen.

Behoedzaam handelen

Bij aanwijzingen voor seksuele intimidatie dient het personeel uiterst behoedzaam en zorgvuldig te handelen. Trek vooral geen voorbarige conclusies, want daarmee kan veel schade worden aangericht. Let op de juiste signalen van kinderen en pleeg goed onderling overleg over de situatie die zich voor doet.

Ga bij agressie en geweld direct op de veroorzaker(s) af samen met een collega en verzoek de amokmakers mee te komen naar een 'rustigere' omgeving. Of om te vertrekken.

Observatie

Personen met seksuele bedoelingen zijn gevoelig voor intensieve observatie. Daarom dienen deze personen nadrukkelijk en consequent in de gaten gehouden te worden. In de regel zal men aan deze aandacht willen ontsnappen door steeds ergens anders te gaan zwemmen of het zwembad opeens te verlaten.

Controle

De controle van deze personen mag niet ophouden als zij de zwemzaal verlaten. Ook in de kleedruimte of zelfs op het parkeerterrein kunnen zij hun activiteiten voortzetten. In dit kader is het van belang de controle ook op deze plaatsen voort te zetten.

Kenteken

Het kan in bepaalde gevallen verstandig zijn, om van verdachte personen het brommer- of autokenteken op te nemen. Een dergelijke actie wordt altijd na overleg met een collega uitgevoerd. Deze informatie wordt vervolgens doorgegeven aan de manager, bij diens afwezigheid aan zijn plaatsvervanger. Uitsluitend de manager is bevoegd hiermee verdere actie te ondernemen. De manager bewaart deze gegevens vier weken in de kluis. Na vier weken worden deze gegevens vernietigd door de manager.

Gegevens worden slechts ter beschikking gesteld aan de politie wanneer er aangifte is gedaan en er een relatie bestaat met de verdachte en door hem gebezigde voertuig.

Handelingen bij (Seksuele) intimidatie, agressie en geweld

- Indien (Seksuele) intimidatie, agressie of geweld wordt gemeld, of een persoon hierop door het personeel wordt betrap, dient onmiddellijk de manager ingeschakeld te worden.
- Bij (Seksuele) intimidatie bij een vrouwelijk slachtoffer een vrouwelijk collega/personeelslid het gesprek laten regelen. Deze i.v.m. vertrouwelijkheid en/of schaamte van het slachtoffer.

Instructies medewerker

- Kennisnemen van de relevante informatie betreffende het voorval van collega(s), slachtoffer en eventuele getuigen.
- De situatie beoordelen en bepalen of de betrokken verdachte direct moet worden staande gehouden.
- Indien er sprake is van het betrappen op heterdaad, dient de dader in ieder geval staande gehouden te worden.
- Opstootjes en vechtende partijen direct uit elkaar halen en apart nemen
- Zonodig hulpverleners aan het slachtoffer.
- Trachten Naam Adres Woonplaats -gegevens van verdachte c.q. dader(s) op te nemen bij (Seksuele) intimidatie door het invullen van formulier seksuele intimidatie of bij fysieke geweldpleging het formulier melding fysiek geweld. (zie bijlagen)

Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

- De receptie van de nodige details op de hoogte brengen en eventueel opdracht geven om de politie in te schakelen.
- Slachtoffer en getuigen verzoeken beschikbaar te blijven, ofwel NAW-gegevens laten registreren door het laten invullen van 1 van de formulieren.
- Bij aankomst van de politie de verdachte, c.q. de dader aan hen over dragen en de politie voorzien van de relevante informatie.
- Zonodig aangifte (laten) doen.
- Overleg met de politie wie eventueel contact op neemt met de ouder(s) van het slachtoffer. Dit om de confrontatie van ouder(s) en dader te voorkomen.

Instructies receptie

De politie in principe inschakelen via telefoon.

- Ingeval van een noodsituatie/gewonden de politie en/of ambulance inschakelen via 112.
- Vertel waar hulp wordt gewenst en waarom.
- Vraag welke prioriteit onze melding heeft en binnen hoeveel tijd hulp van de politie verwacht kan worden. Eventuele NAW-gegevens registreren van slachtoffer en/of getuigen. Eventueel in de personeelsruimte (receptiepersoneel kan dan zorgen voor een kopje koffie, glaasje fris).
- Opwachten van de politie en deze verwijzen naar de ruimte waar medewerker en verdachte c.q. dader zich bevinden.

4.15 Taken bij calamiteiten

Taken bij bommelding:

- ga het gesprek zo rustig mogelijk aan;
- probeer zoveel mogelijk te weten te komen;
- **(hanteer, indien mogelijk, het "bommeldingsformulier"**. Vul dit formulier anders met de verkregen informatie achteraf in);
- informeer BHV team en volg instructies stipt op;
- spreek met niemand over de melding;
- indien er na aanleiding van de melding in het pand een vreemd voorwerp / tas / koffer wordt aangetroffen: **Blijf er van af!!!**;
- bij een ontruiming van het pand zoveel mogelijk verkregen informatie meenemen.

Taken bij ontruiming:

- verificatie melding;
- informeren BHV team van de constatering;
- in- en bij schakelen van nutsvoorzieningen;
- controleert of de noodschakelaars zijn ingeschakeld;
- na opheffen van de bijzondere situatie het controleren van de technische installaties op gebruiken / bij schakelen.

Taken bij stroomuitval

- zoeken naar de bron van de storing
- controleren van de hoofdschakelaar en stoppenkast
- contact opnemen met netwerkbeheerder of elektriciteitsbedrijf
- zwemmers uit het bad helpen
- alle noodverlichtingen controleren
- eventueel bij ontruiming bezoekers begeleiden met zaklantaarns
-

Preventief optreden bij brand:

- het uitschakelen van de mechanische ventilatievoorzieningen in het gebouw.

Preventief optreden bij ongeval:

- het behandelen van lichte blessures.

algemeen

Taken:

- bij incident / calamiteit informeer **direct** telefonisch of mondeling de manager.
- uitschakelen van in gebruik zijnde apparatuur;
- zorg dat alle personen **bij brand** alle spullen (tassen, jassen en dergelijke) achter laten;
- zorg dat alle personen **bij bommelding** alle spullen (tassen, jassen en dergelijke) zo veel mogelijk met zich meenemen;
- sluit alle ramen en deuren (niet op slot);
- schakel de verlichting uit, nadat u er zeker van bent dat alle personen uit de ruimte zijn;
- begeleid de gasten via een veilige route naar de verzamelplaats, die u is opgegeven;
- bij brand en / of rookontwikkeling dienen gasten zich gebukt in veiligheid te stellen; U dient erop toe te zien dat dit niet kruipend gebeurt in verband met mogelijk letsel aan de ledematen;
- laat geen personen achter;
- neem waarmogelijk een aanwezigheidsformulier mee
- stel bij vermissing direct de manager hiervan op de hoogte.

Ongeval:

- bij een lichte blessure / ongeval wordt de gast voor EHBO naar de BHV of EHBO'er gestuurd.
- bij een ernstige blessure, die niet door de medewerker of BHV'ers kan worden afgehandeld, wordt de manager ingelicht; deze is altijd verantwoordelijk voor de verdere afwikkeling.

Bedrijfshulpverlening (BHV)

Taken:

- verrichten van levensreddende handelingen;
- bestrijden en beperken van brand;
- redden van gewonden;
- verrichten van hand- en spandiensten in het kader van hulpverlening;
- zorgen voor de staat van onderhoud en aanvulling van de reddings- en hulpverleningsmiddelen;
- alert zijn op oproepsignalen / ontruimingssignaal;
- onderhouden van de BHV-map.

Preventief in normale werksituatie:

- bevorderen van orde en netheid;
- toezicht op vrijhouden van gangen en deuren;
- kennis van veiligheidsvoorzieningen en bijzondere apparatuur of ruimtes;
- alert zijn op gevaarlijke situaties.

Taak bij ontruiming:

- de medewerkers / bezoekers informeren en de ontruiming regelen;
- het bekendmaken, na overleg met de manager, van de verzamelplaats;
- deuren en ramen dichtdoen;
- controleren of alle personen van de afdeling zijn (ook toiletten e.d.);
- verlaat als laatste de etage, afdeling of sector;
- erop toezien dat personen de verzamelplaats niet verlaten;
- rapporteren aan manager en preventie medewerker;
- afwachten van nadere instructies en beschikbaar blijven voor het BHV team.

Signaal veilig

Laat bij signaal "VEILIG" iedereen naar de opgegeven plaats / lokaal terugkeren.

Bij afwezigheid

Bij afwezigheid van één of meer genoemde functionarissen, treden door het BHVteam aangewezen medewerkers op.

5. Ontruiming

5.1 Verzamelplaatsen	28
5.2 Ontruimingsplattegronden	28
5.3 Brandblusvoorzieningen	28
5.4 Indeling bedrijfshulpverleners	28
5.5 Instructie ontruiming	28
5.6 Opvang aanwezigen	28
5.7 Signaal "Veilig"	29
5.8 Evaluatie	29
5.9 Relatie noodplan met derden	29

5.1 Verzamelplaatsen

Roc Ter Aa College bij een totale ontruiming.

5.2 Ontruimingsplattegronden

Op de vestiging zijn in alle toegankelijke ruimtes voor de medewerkers en bezoekers ontruimingsplattegronden aanwezig.
De ontruimingsplattegronden zijn uitgerust met daarop de nooduitgangen en de kortste route naar buiten in geval van nood.

5.3 Brandblusvoorzieningen

- brandblusapparaten brandslangen branddeken

5.4 Indeling bedrijfshulpverleners

Naam	BHV	EHBO	locatie
1. R. Maters	ja	ja	algemeen/kantoor
2. T.v. Dijk	ja	ja	algemeen
3. S. Nader	ja	ja	fitness
4. J.v. Vijfeijken	ja	ja	receptie/zwembad
5. N. Demirci	ja	ja	zwembad
6. M. Hazes	ja	ja	zwembad
7. S.v. Hamersveld	ja	ja	zwembad
8. J. Otgens	ja	ja	zwembad
9. A. Gillis	ja	ja	receptie/horeca
10. C. Stil	ja	ja	fitness
11. W. Besters	nee	ja	zwembad
12. K.Wijnhoven	ja	ja	zwembad
13. I. Vernie	ja	nee	receptie
14. H. Bouwman	ja	nee	receptie
15. H de Groot	ja	ja	receptie?zwembad

5.5 Instructie ontruiming

Een ontruiming kan gegeven worden door:

- Manager
- BHVteam;
- Brandweer;
- Politie.

Wijze van ontruiming

Het ontruimen kan in 2 fasen gebeuren:

Fase 1: horizontaal ontruimen

Fase 2: geheel ontruimen

Verzamelen bij horizontaal ontruimen: Van de onveilige ruimte naar een andere (veilige) ruimte.
Bij een brandcalamiteit achter minimaal één brandwerende scheiding.

In veel gevallen is de omvang van een calamiteit dusdanig dat er totaal ontruimd dient te worden. Dit houdt in dat alle bezoekers en medewerkers het gebouw moeten verlaten en moeten verzamelen op de verzamel locatie.

5.6 Opvang aanwezigen

Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

Alle personen die in het gebouw aanwezig waren tijdens de calamiteit dienen zich te registreren. Dit voor de informatie voorziening naar buiten toe en om onnodige zoekacties van de hulpverleners te vermijden.

Probeer iedereen op de verzamelplaats te laten wachten op nader bericht van het BHV team of politie!!

Wat is bij een totale ontruiming de verzamelplaats? Gymzaal ROC (overkant van de straat)

5.7 Signaal "Veilig"

Wanneer geen gevaar of dreiging meer aanwezig is, wordt het signaal "**VEILIG**" door de manager gegeven. Het juist signaal hiervoor is **[melden alles veilig door omroepinstallatie]**

5.8 Evaluatie

Nadat zich een calamiteit heeft voorgedaan evalueren bedrijfshulpverleners samen over de calamiteit. Dit dient schriftelijk te worden vastgelegd en gearhiveerd.

5.9 Relatie noodplan met derden

Zorg dat er duidelijke afspraken zijn met derde mbt de verzamelplaatsen.

6. Personeel en Organisatie

6.1 Organisatie	31
6.2 Toegangs- / openingstijden	31
6.3 Overzicht aanwezige personen	31
6.4 Bezoekers / derden	31
6.5 Technische bedrijven	31
6.6 Afspraak brandweer	31
6.7 Opleiding en trainingen	32

6.1 Organisatie

Organisatie : sportcentrum Laco "De Wissen"
 Adres : Keizerin Mariaalaan 1
 Postcode/Plaats : 5702 NR Helmond
 Telefoonnummer : 0492-573838

6.2 Toegangs- / openingstijden

Maandag t/m vrijdag : 08.00 – 23.00 uur
 Zaterdag : 09.00 – 20.30 uur
 Zondag : 09.00 – 14.30 uur

6.3 Overzicht aanwezige personen

1	Medewerkers		± 10
2	bezoekers		± 200
3.	Onderverdeeld in tijd:	Tijden	Aantal personen
	Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag	08:00-12.00	± 150
		13:00-15:30	± 75
		16.00-22.00	± 400
	Zaterdag en zondag	09.00-12.00	± 350
		13.00-16.30	± 200
4	Niet zelfredzame personen		0
	Totaal aanwezig op één dag		± 600

6.4 Bezoekers / derden

Naast eigen medewerkers kan er een wisselend aantal bezoekers aanwezig zijn. Deze worden **niet** bij aankomst en vertrek geregistreerd enkel die een activiteit ondernemen en voorbij de kassa komen.

6.5 Technische bedrijven

Alle werkzaamheden, die door derden worden uitgevoerd, zijn bij de manager bekend. Voor brandgevaarlijke en/of technische werkzaamheden worden veiligheidsvoorschriften of specifiek aangepaste instructies uitgegeven. Zonder deze voorschriften / instructies mogen de werkzaamheden niet worden begonnen.

6.6 Afspraak brandweer

Met de brandweer is overeen gekomen dat zij altijd in de gelegenheid wordt gesteld zich regelmatig op de locatie te oriënteren. Zorg wel dat de manager hierbij aanwezig is.

6.7 Opleiding en trainingen

In de organisatie moeten genoeg BHVers (bedrijfs hulpverleners) en EHBOers aanwezig zijn. Om calamiteiten goed te handelen moet men getraind en geoefend zijn.

BHV

BHVers zijn breed getraind aangaande calamiteiten. Brandpreventie en brandbestrijding, deels EHBO en zijn geoefend om tijdens calamiteiten de vestiging te ontruimen of hulp te bieden aan specialisten. BHVers moeten een training gevolgd hebben bij een gecertificeerd bedrijf en moeten herhaling cursussen volgen. Daarnaast moet de BHV'er getraind zijn in de AED die op de vestiging aanwezig is. Het NIBHV (Nederlands Instituut voor BedrijfsHulpVerleners) stelt dat een BHVer een jaarlijkse opfris cursus moet volgen.

EHBO

EHBOers zijn specifiek getraind in het aanleggen van verbanden en het bieden van lichamelijke eerste hulp. EHBOers weten wat ze moeten doen bij wonden, botbreuken, kneuzingen en andere letselsgevallen. Een EHBOer is er voor bedoeld om de eerste nodige hulp te bieden tot dat de hulpdiensten zijn gearriveerd.

Het Rode Kruis stelt dat een EHBOer een jaarlijkse opfris cursus moet volgen. Volgen ze dit niet dan verliezen de mensen hun EHBO vaardigheidsdiploma.

Naam	BHV	EHBO	AED
R. Maters	ja	ja	ja
T. v. Dijk	ja	ja	ja
S. Nader	ja	ja	ja
N. Demirci	ja	ja	ja
S.Sahin	nee	ja	ja
E. Moné	nee	ja	ja
J. v. Vijfeijken	ja	ja	ja
W. Besters	nee	ja	ja
M. Hazes	ja	ja	ja
H. Bouwman	ja	nee	nee
S. v. Hamersveld	ja	ja	ja
J. Otgens	ja	ja	ja
C. Stil	ja	ja	ja
A. Gillis	ja	ja	ja
C. Oliveira	ja	ja	Ja
K.Wijnhoven	ja	ja	ja
H. de Groot	ja	ja	ja

7. Gebouw en technische voorzieningen

7.1 Gebouw	36
7.2 Bijzondere gevaren omgeving	36
7.3 Beveiliging	36
7.4 Compartimentering	37
7.5 Noodverlichting	37
7.6 Kleine blusmiddelen	37
7.7 Hoofdafsluiters	37
7.8 Klimaatbeheersing	37
7.9 Computerruimte	37
7.10 opslag van chemicaliën	37
7.11 Centrale verwarming	37
7.12 Ontruiming-, brand-, inbraaksinstallatie	37
7.13 Sleutelkluisje/buisje	37

7.1 Gebouw

Organisatie : sportcentrum Laco "De Wissen"
Adres : Keizerin Marialaan 1
Postcode/Plaats : 5702 NR Helmond
Telefoonnummer : 0492-573838

Aantal verdiepingen : 2 (incl. begane grond)

7.2 Bijzondere gevaren omgeving

nvt

Algemene omschrijving van het risico

De normale risico's, die medewerkers en bezoekers op kunnen lopen zijn:

- ongeval tijdens aanwezigheid op de locatie;
- beroepsziekte in verband met de uitoefening van het werk;
- verkeersongeval op het terrein / in de directe omgeving;
-

Bijzondere risico's

- brand in gebouw;
- lekkage;
- wegvallen van elektriciteit;
- brand en blootstelling aan gevaarlijke dampen, gasen of stoffen ten gevolge van ontsnapping(en), calamiteit(en);
- het niet kunnen verlaten van het complex in verband met wegafsluiting ten gevolge van ongeval, calamiteit, weersomstandigheden;
- terroristische acties;
- communicatiestoringen tengevolge van uitval van de elektriciteit, kabelbreuk en computervirus (continuïteit processen);
- milieucalamiteit;
- verloren gaan van informatie / databestanden;
- brandstichting/vandalisme.

Gevaarlijke stoffen + bijzondere risico's

- Chloor (zie voor alle risico's en eigenschappen de veiligheidsbladen in de bijlage)
- Zwavelzuur (zie voor alle risico's en eigenschappen de veiligheidsbladen in de bijlage)
- [vlokmiddel]

7.3 Beveiliging

- Na sluitingstijd is de accommodatie aangesloten bij beveiligingsbedrijf Protect. Bij brand/inbraak zal er alarm gegeven worden bij genoemd bedrijf. Deze zal het alarm weer doorgeven (na controle) bij aangewezen personen van sportcentrum "De Wissen"
-

7.4 Compartimentering (blauw is voorbeeld)

[NVT]

7.5 Noodverlichting

In de gangen en boven nooddeuren / -uitgangen zijn noodverlichtingarmaturen aangebracht.

[Zie tekening]

7.6 Kleine blusmiddelen

Binnen het gebouw zijn de navolgende kleine blusmiddelen aanwezig:

- [Zie tekening]

Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

Brandblusvoorzieningen

In de omgeving van het terrein van het gebouw zijn diverse brandblusvoorzieningen aanwezig in de vorm van ondergrondse brandkranen. De locaties hiervan zijn bij de brandweer bekend.

7.7 Hoofdafsluiters

[zie tekening]

Gas, water en elektra

[zie tekening]

7.8 Klimaatbeheersing

[WKK]

7.9 Computerruimte

[NVT]

7.10 opslag van chemicaliën

[zie tekening]

7.11 Centrale verwarming

Het pand wordt van warmte voorzien middels een gasgestookte c.v.-installatie.

[zie tekening]

7.12 Brandmeldinstallatie/ontruimingsinstallatie

Het pand is per maart 2013 voorzien van een BMI(handmelders)

7.13 Inbraakinstallatie

[NVT]

7.14 Sleutelkluisje/buisje

[NVT]

7.15 [extra belangrijk te vermelden ruimtes]

Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

8. Bijlagen

2. Bijlage

- 8.1 inventaris lijst EHBO spullen
- 8.2 Meldingsformulier brand/ongeval
- 8.3 Meldingsformulier Bommelding
- 8.4 Bijlage Veilig lossen van chemicaliën
- 8.5 ongevallen registratie formulier
- 8.6 RI&E arbo
- 8.7 Veiligheidsbladen Chloor, Zoutzuur en zwavelzuur (PDF)

8.1 Bijlage

EHBO inventarisatie lijst

Aantal	Artikel	Formaat
50	Wondpleister	
2	Synthetische watten	3m X 10 cm
1	Kleefpleister	5 m X 2,5 cm
1	Kleefpleister	5 mX 1,25 cm
2	Reddingsdekens goud/zilver	
5	Wondsnelverbanden	6X8 cm
5	Snelverbanden	Nr 1
2	Snelverbanden	Nr 2
2	Snelverbanden	Nr 3
3	Driehoeksverband	
1	Beademingsmasker	
12	Veiligheidsspelden	
2	Witte watten	10 gr.
1	Beademingstube/canule	
1	Splinterpincet	
1	Knievormige verbandschaar met stompe punt	
1	Spitse schaar	
1	Zaklampje	
5	Metalline gaasjes	8 x10 cm
5	Metaline gaasjes	10x12 cm
10	Gaascompressen	1/16m2
10	Gaascompressen	5x5cm
10	Gaascompressen	10x10cm
4	Cambric zwachtels	4mx10cm
4	Cambric zwachtels	4mx8cm
4	Canbric zwachtels	4mx6cm
3	El.hydrofiel zwachtels	4mx8cm
3	El.hydrofiel zwachtels	4mx 6cm
4	Hydrofiel zwachtels	4mx4cm
1	Rubberen mondwig	
1	Thermometer	
3	Latex handschoenen	
100	Kinderpleisters	
3	Koelcompressen	
1	Notitieblok met pen	
10	Pleister	4cm X 5m.
10	Pleister	6cm x 5m.
10	Pleister	8cm x 5m
2	Betadine/ontsmettingmiddel	
2	Verbandspray	
2	Dermaspray	
25	Aspirine	
1	Brochure EHBO	
10	Flammazine	
4	Onctose	
4	Lasonil	
4	Niet-steriele gazen	
1	Knevel	
1	Steriele broek	
5	Suiker	
5	Plastic zak	
1	Stethoscoop	
10	Vuilniszak	
5	Zoutoplossing	
5	Ooguitspoeling	
10	Ongevallenformulieren (P-01-21)	
10	Routebeschrijving naar ziekenhuis	

Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

8.2 Bijlage

Meldingsformulier "brand/ ongeval"

DATUM:

TIJDSTIP VAN MELDING : DATUM20.....
 Tijduur
 PLAATS : Afd.
 AARD/ ERNST :
 PERS. ONGEVALLEN : Naam
 MELDER : Naam

ACTIES DOOR DE TELEFONIST

Gemeld aan : om uur Aankomstuur
 Oproep Gemeente Brandweer : uur
 Ontruimingsalarm om : uur

INFORMATIE VERSTREKT AAN

BHV team : uur
 Hoofd Personeelszaken : uur

NADERE GEGEVENS

Aard van de brand:	1 ^o nader bericht:	Oproep:	
Hout, karton etc	☐ Niets te doen	☐ EHBOuur
Vloeistof, banden, vaten	☐ Hulpverlening	☐ Ambulanceuur
Gas, Gasflessen	☐ Kleine brand	☐ BHVteamuur
Elektriciteit	☐ Middel brand	☐ Tech. Bedruur
Machines	☐ Grote brand	☐ Veilighknduur
Kunststoffen	☐ Zeer grote brand	☐ Med.dienstuur
	☐ Explosie	☐uur

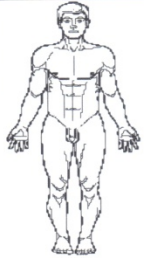
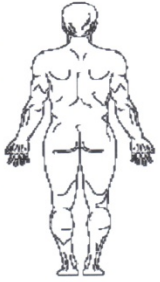
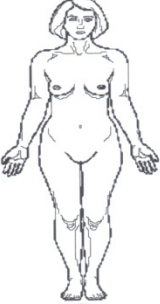
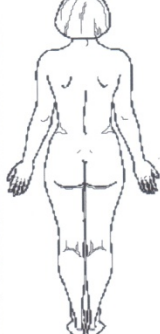
Signaal "VEILIG" omuur, opgegeven door
 Brand "MEESTER" omuur, opgegeven door Cdt

Gemeente Brandweer ingerukt omuur

OPMERKINGEN:

.....

8.5 Ongevallenregistratieformulier

Ongevallenregistratie formulier		
Naam slachtoffer		
Adres		
Woonplaats		
EHBO verleend door		
Verdere behandeling door		Geef hier de plaats Van het letsel
Verzekeringsmaatschappij		
Noodzakelijke hulp	☐ EHBO in z'z ziekenhuis ☐ (huis) arts	
Geboortedatum of leeftijd	MV	
zweniveau/ervaring	Datum ongeval:	
Persoonsgeboden omstandigheden	Tijdstip ongeval:	
Activiteit tijdens ongeval	Zwemles/ Vereniging/ Vrij zwemmen/	
Plaats van het ongeval	☐ Verstappen/verzwikken	
Oorzaak van het ongeval	☐ Val van gelijk niveau (bv uitglijden), nl;	
	☐ Val van hoogte (bv trap), nl;	
	☐ Botsing met ander persoon	
	☐ Botsing tegen object/vowerp, nl;	
	☐ Overbelasting	
	☐ Verdrinking	
	☐ Vastgezogen of beklemming	
Betrokken product	☐ Glijbaan ☐ Duikplank ☐ Buitenbad ☐	
Type letsel	☐ Kneuzing ☐ Breuk ☐ Schaafwond ☐ wond of snee	
Lokatie letsel	☐ Hoofd ☐ Oog ☐ Neus ☐ Mond ☐ Schedel ☐ Oor ☐ Kin	
	☐ Romp ☐ Rug ☐ borst ☐ Sleutelbeen ☐ Maag/buik ☐ Heup	
	☐ Arm ☐ Schouder ☐ Bovenarm ☐ Ellenboog ☐ Bovenbeen ☐ Pols ☐ Hand ☐ vinger	
	☐ Been ☐ Bovenbeen ☐ Knie ☐ Onderbeen ☐ Enkel ☐ Voet ☐ Teen	
	☐ Overig/onbekend	
Ondernomen acties m.b.t.		
Oorzaak ongeval		

Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

Bijlage 8.9 (voorkant)**FORMULIER SEKSUELE INTIMIDATIE****Persoonsgegevens slachtoffer**

Naam : _____
 Adres : _____
 Postcode / Woonplaats : _____ / _____
 Telefoon : _____
 Geslacht / Geb.datum : man / vrouw / _____

 Datum / tijdstip ongeval : _____ / _____ uur
 Plaats ongeval : _____

1. Nauwkeurige omschrijving van de toedracht

2. Getuigen:

Naam : _____
 Adres : _____
 Postcode / Woonplaats : _____ / _____
 Telefoon : _____
 Geslacht / Geb.datum : man / vrouw / _____

 Handtekening : _____

Naam : _____
 Adres : _____
 Postcode / Woonplaats : _____ / _____
 Telefoon : _____
 Geslacht / Geb.datum : man / vrouw / _____

 Handtekening : _____

3. Afhandeling :

politie gebeld door : _____
 ouder(s) gebeld door: _____
 slachtoffer is naar arts/ziekenhuis met eigen vervoer
 met ambulance

 slachtoffer is met ouder(s) mee naar huis

4. Persoonsgegevens verdachte

Naam : _____
 Adres : _____
 Postcode / Woonplaats : _____ / _____
 Telefoon : _____
 Geslacht / Geb.datum : man / vrouw / _____

Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

Bijlage 8.9 (achterkant)**5. Wanneer een verdachte opeens het zwembad verlaat, de volgende gegevens noteren**

Dit formulier (blanco) kan naast het personeel ook door getuigen worden gebruikt.

Verdachte is een : Man Vrouw
 Vluchtrichting : Tennishal Ziekenhuis _____

Hoe gevlucht	Kleur	Merk	Kenteken	Bijzonderheden
☐ Lopend	--	--	--	
☐ Fiets			--	
☐ Bromfiets				
☐ Motorfiets				
☐ Auto				

Signalement van de door u waargenomen verdachte

Leeftijd	±	Jaar		Kleding:	Kleur:
Lengte	±	Meter		Colbert/jurk	_____
Postuur	☐ normaal	☐ mager	☐ gezet	Broek/rok	_____
Huidskleur	☐ blank	☐ bruin	☐ zwart	Overhemd	_____
Kleur haar	☐ donker	☐ licht	☐ grijs	Trui/blouse	_____
Model haar	☐ lang	☐ kort	☐ kaal	Schoenen	_____
Baard	☐ ja	☐ nee		Overjas	_____
Snor	☐ ja	☐ nee		Regenjas	_____
Bril	☐ ja	☐ nee		Handschoenen	_____
Nationaliteit	☐ Nederlander	☐ Buitenlander		Hoed/muts/pet	_____

Bijzonderheden : _____

Ingevuld door : _____

Plaats en de datum : _____

Gezien manager de datum : _____

Nazorg slachtoffer:

Datum / door : _____ / _____
 : _____ / _____

Bijlage 8.10

ONTZEGGINGSFORMULIER

Persoonsgegevens

Naam : _____
 Adres : _____
 Postcode / Woonplaats : _____ / _____
 Telefoon : _____
 Geslacht / Geb.datum : man / vrouw / _____

Heden is u de toegang van sportcentrum "De Wissen" ontzegd.

Aanleiding tot deze maatregel is het feit dat u zich zodanig heeft misdragen tegenover personeel en/of bezoekers, dat, in het belang van de veiligheid en het sportplezier van de andere bezoekers, besloten is u de toegang te ontzeggen. U bleek zich namelijk, ondanks herhaaldelijke waarschuwingen van het personeel, niet aan de regels te houden.

Wij hebben besloten deze regeling te laten gelden voor een periode van;

- 1 maand
 3 maanden
 6 maanden
 12 maanden
 24 maanden
 onbepaalde tijd

De zwemaccommodatie zal;

- wel aangifte doen bij de politie
 geen aangifte doen bij de politie
 de inhoud van deze brief komende week bevestigen middels een aangetekende brief.

Vergeet geen kopie te maken na parafering.

Bijzonderheden : _____

Plaats, de datum : _____

Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

Bijlage 8.11:**FORMULIER FYSIEKE INTIMIDATIE****Persoonsgegevens slachtoffer**

Naam : _____
 Adres : _____
 Postcode / Woonplaats : _____ / _____
 Telefoon : _____
 Geslacht / Geb.datum : man / vrouw / _____
 Datum / tijdstip ongeval : _____ / _____ uur
 Plaats intimidatie : _____

1. Nauwkeurige omschrijving van de toedracht

2. Getuigen:

Naam : _____
 Adres : _____
 Postcode / Woonplaats : _____ / _____
 Telefoon : _____
 Geslacht / Geb.datum : man / vrouw / _____

Handtekening : _____

Naam : _____
 Adres : _____
 Postcode / Woonplaats : _____ / _____
 Telefoon : _____
 Geslacht / Geb.datum : man / vrouw / _____

Handtekening : _____

Slachtoffer zal;

- wel aangifte doen bij de politie
 geen aangifte doen bij de politie

Plaats, de datum : _____

Gezien manager de datum : _____

Laco sportcentrum Helmond

maart 2013

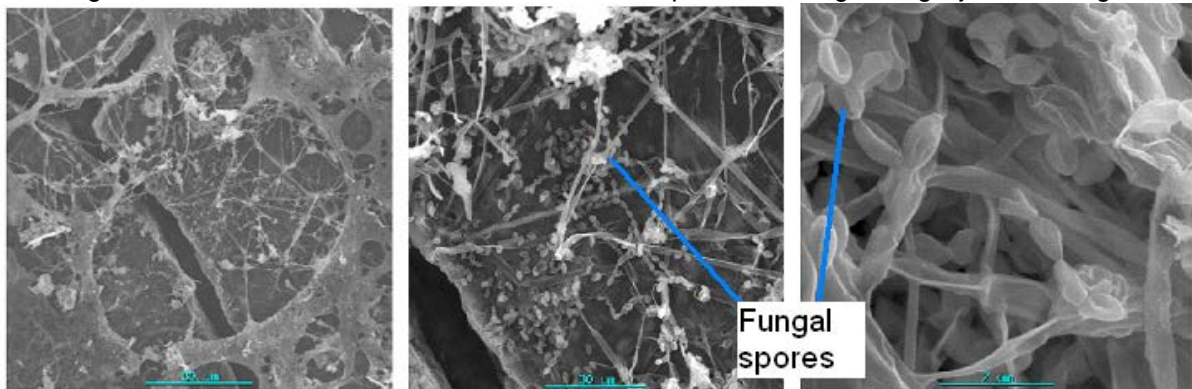
Het belang van het schoonhouden van je duikapparatuur

De reiniging van duikapparatuur

Introductie

In dit informatieblad wordt getracht een handreiking te geven bij ARBO gerelateerde onderwerpen voor duiken. Het informatieblad is bruikbaar voor de beroepsduikwereld alsook voor de recreatieve sportduiker. Het verschaft informatie aan fabrikanten alsook aan gebruikers, over de risico's van micro-organismen die aanwezig kunnen zijn op duikapparatuur en hoe deze risico's kunnen worden geminimaliseerd.

Op en rond duikapparatuur heerst een omgeving, waarin micro-organismen inclusief schimmels, gisten, bacteriën en virussen zich snel kunnen vermenigvuldigen. Dit is inherent aan het ontwerp en het gebruik van deze apparatuur maar ook aan het feit dat opslag vaak onder relatief vochtige condities plaatsvindt. Schimmels behoren tot de meest waarschijnlijke besmettingen en deze kunnen grote hoeveelheden sporen produceren. Inademing van deze sporen kan een allergische reactie in de longen teweegbrengen, waardoor levensbedreigende condities kunnen ontstaan voor met name personen die gevoelig zijn voor allergieën.

Figuur 1 diverse schimmels, aangetroffen op onderzochte duikapparatuur

Daarnaast blijken bacteriën een belangrijke vervuilsbron.

Uit onderzoek blijkt dat ademslangen van rebreathers daarnaast inwendig vervuild raken met een niet nader geïdentificeerde vervuiling.

Slangen, contralongen, de blaas van een stabilizing jacket en mondstukken blijken een prima broedomgeving voor micro organismen.

Figuur 2 opengewerkte ademslang van een LARVII

Reinigen

Gebruikers moeten bij reiniging te allen tijde de instructies en handleidingen van de fabrikant volgen.

De meest effectieve verdediging tegen micro-organismen is het voorkomen van omstandigheden waarin deze micro-organismen goed gedijen: apparatuur moet goed gereinigd worden, gedroogd en droog opgeslagen worden in een schone omgeving. In het ideale geval is dit een afgesloten ruimte met mechanische ventilatie. De belangrijkste delen die gereinigd dienen te worden zijn die onderdelen van de apparatuur die een directe toegang vormen tot of in aanraking komen met de luchtweg van de duiker. Dit omvat ook mondstukken, neusmond maskers en de binnenste delen van trimapparatuur en apparatuur die het drijfvermogen bevordert c.q. gegarandeerd. In het geval van rebreathers moet gedacht worden aan de volledige ademhalingsloop, inclusief slangen en contralongen.

Figuur 3 detail opengewerkte adembuis met daarin o.a vervuiling met gras

Het minimaal aanbevolen schoonmaak regime na iedere duik dag bestaat uit grondig afspoelen van de apparatuur met schoon drinkwater (buiten Nederland is dat niet altijd kraanwater!) waarna men de apparatuur laat drogen. Ook zijn er bronnen die het reinigen met een Niet ionisch wasmiddel (NID) aanbevelen.¹ Microscopische agentia kunnen zeer opportunistisch en hardnekkig zijn. Daarom dient een periodiek desinfectie als deel van een schoonmaakschema serieus te worden overwogen, om zo het risico van besmetting door deze micro organismen te verkleinen. Uit microscopisch onderzoek is gebleken dat de slijmerige aard van de vervuiling, moeilijk te verwijderen zal zijn, zelfs na het schoonmaakproces.

Figuur 4 detailopname van vervuiling

SEM (Scanning Electron Microscope) beelden tonen zelfs degradatie van het rubber aan, al dan niet veroorzaakt door slijtage door gebruik, reinigen of de invloed van micro-organismen.

¹ TNO onderzoek slangen LAR VII 10 maart 2009 blz 13/15

Afspoelen

Het gebruik van schoon water van drinkwaterkwaliteit is van groot belang. Het doel van afspoelen is om kleine vervuilingen weg te spoelen die als voedingsbodem kunnen dienen voor microbiologische groei. Afspoelen verwijdert ook microbiologische groei die zich al aan het vormen is. Daar waar de kwaliteit van het beschikbare water discutabel is, moet steriel- of flessenwater worden gebruikt. Steriel water kan aangekocht worden of als alternatief zelf worden gemaakt door water te koken en vervolgens af te laten koelen, direct voor de schoonmaakactiviteiten. Het afgekoelde gekookte water kan voor later gebruik worden opgeslagen in goed afgesloten houders die met sterilisatie tabletten zijn behandeld.

Figuur 5 op kweek gezette micro-organismen van onderzochte duikapparatuur

Drogen

Damp en vochtige condities versnellen de groei van micro-organismen. Om die reden is het belangrijk dat de apparatuur na het afspoelen goed en volledig kan drogen. Hoewel het belangrijkste is dat de apparatuur volledig droogt, moet ook rekening gehouden worden met de kwaliteit van de lucht waar de apparatuur in droogt. Alleen zo wordt het risico voor besmetting geminimaliseerd.

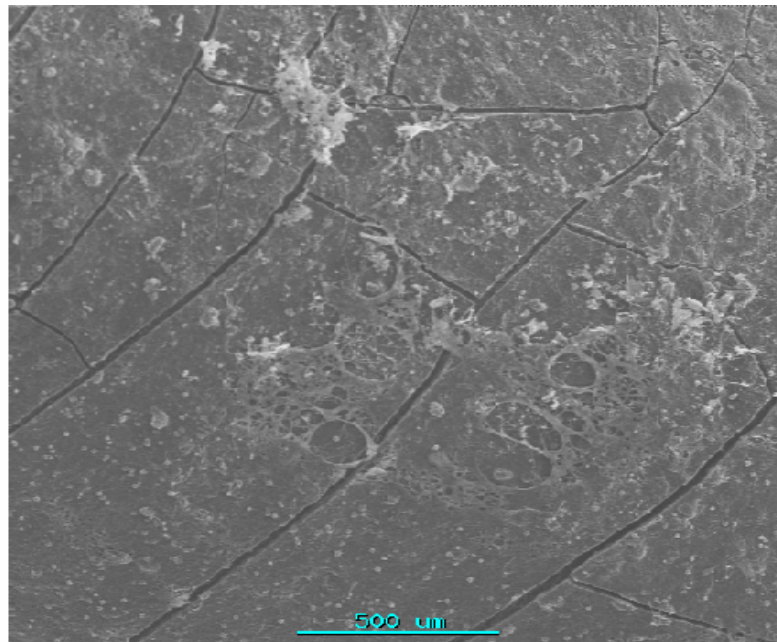
De beste droogresultaten met minimale kans op besmetting worden bereikt door apparatuur te drogen in een afgesloten, schone en droge ruimte met mechanische ventilatie. De overweging of er mogelijk sprake is van vervuiling in de lucht moet een rol spelen bij het bepalen van eventuele alternatieve droogplaatsen.

Opslag

Eenmaal schoongemaakt en gedroogd, moet de apparatuur worden opgeslagen in een eveneens schone en droge omgeving. Er moet een goede luchtventilatie heersen om het risico voor condensvorming te minimaliseren.

De rubber uitgevoerde delen moeten zodanig worden opgeslagen/opgehangen dat buiging/vervorming niet kan plaatsvinden.

De apparatuur mag niet aan direct zonlicht worden blootgesteld. Zonlicht bevordert de degradatie van rubber. Degradierend rubber vormt een met zijn ruwer oppervlak een nog betere voedingsbodem voor micro-organismen.

Figuur 6 micro-organismen op enigszins gedegradieerd rubber (zie de scheuren)

De opslag moet afgesloten en vrij zijn van mogelijke schadelijk ongedierte. Dit ongedierte kan naast schade aan de apparatuur ook (nieuwe) ziekteverwekkers overbrengen op de schoongemaakte apparatuur.

Desinfectiemiddelen

Indien een desinfectiemiddel wordt gebruikt moet de apparatuur tevoren eerst grondig worden afgespoeld om aanwezig vuil te verwijderen. Men moet de volgende overwegingen maken om zo veilig en effectief mogelijk te werken:

- Het desinfectiemiddel moet effectief zijn en in staat zijn om het volledige spectrum aan micro-organismen te doden die aanwezig kunnen zijn in ademhalingsapparatuur. Het verdient aanbeveling dat het desinfectiemiddel werkzaam is tegen het meest resistente micro-organisme. Dat is, in deze context, *Mycobacterium Tuberculosis* (TBC);
- De aanbevelingen van de fabrikant van de apparatuur betreffende geschikte desinfectiemiddelen dient altijd opgevolgd worden. Het gebruik van alternatieve desinfectiemiddelen vormen mogelijk een gezondheidsrisico voor de duiker of kan leiden tot aantasting/beschadiging van (onderdelen van) de apparatuur;
- De richtlijnen, zoals voorgeschreven door de fabrikant van het desinfectiemiddel zelf moeten eveneens nauwkeurig worden gevolgd. Zo wordt voorkomen dat de verdunning van het desinfectiemiddel en de contact tijd (tijd dat het desinfectiemiddel in contact is met het oppervlakte van de apparatuur) onjuist zijn. Te lange contact tijden of te geringe verdunning kunnen de apparatuur aantasten terwijl een te korte contact tijd of te grote verdunning de ontsmetting ineffectief maken.

Spoelen na desinfectie

Het aantal van deze spoelingen, en hoe ze moeten worden uitgevoerd, moet in overeenstemming zijn met de instructies van de fabrikant van het desinfectiemiddel om te garanderen dat er geen resten met desinfectiemiddel achter blijven.

Indien de schoonmaakprocedure niet juist en volledig wordt uitgevoerd, vormt het residu aan desinfectiemiddel een mogelijk gezondheidsgevaar voor de duiker en/of kan het leiden tot aantasting/beschadiging van (onderdelen van) de apparatuur.

Steriel water is ideaal om mee te spoelen maar alternatieven als schoon drinkwater, flessen water of afgekookt water (zie het afspoel proces) kunnen ook worden gebruikt. Indien apparatuur voor langere tijd wordt opgeslagen zorgt het gebruik van gekookt of steriel water bij de laatste keer afspoelen voor de kleinste kans op watergebonden vervuilingen.

Frequentie van periodieke desinfectie

Indien periodieke desinfectie wordt aangeraden, dienen fabrikanten de volgende overwegingen maken met betrekking tot de frequentie:

- *Tijd.*
Micro-organismen kunnen zich onder de juiste omstandigheden zeer snel vermenigvuldigen. Hoe groter de tijd tussen twee desinfecties, hoe groter het potentiële risico voor de vervuillingsrestanten die achterblijven in de apparatuur na een standaard afspoel sessie en standaard droog methodiek;
- *Warmte en luchtvochtigheid.*
Hogere omgevingstemperaturen alsook luchtvochtigheid, bevorderen de groei van micro organismen. In warme of vochtige klimaten moet overwogen worden de frequentie van desinfectie te verhogen;
- *Delen van apparatuur cq. apparatuur die door meerderen wordt gebruikt.*
Indien apparatuur door meerdere gebruikers wordt gedeeld, bijvoorbeeld bij trainingen, verhuur en andere commerciële duik scenario's, ontstaat een risico voor het overdragen van besmettingen van gebruiker op gebruiker. Indien apparatuur wordt gedeeld, dient de frequente van afspoelen en desinfectie te worden verhoogd in overeenstemming met de frequentie van delen en gebruik van die uitrusting. Dit houdt ook in dat mondstukken, neusklemmen etc. tussen iedere duik worden gereinigd.
- *Opslag.*
Apparatuur die langere tijd niet gebruikt wordt ondergaat geen voordeel van periodieke reiniging (afspoelen en drogen). Dit verhoogt eerder de mogelijke groei van micro-organismen die op deze apparatuur aanwezig zijn. De desinfectie, afspoelen en drogen van apparatuur voor deze wordt opgeslagen moet worden overwogen. Het desinfecteren, afspoelen en drogen van apparatuur op korte termijn voor deze weer in gebruik wordt genomen dient daarbij ook worden overwogen.
- *Zonlicht.*
Zonlicht heeft niet zozeer een directe invloed op de groei van micro-organismen omdat de apparatuur veelal niet licht doorlatend is. Echter, met name rubbers degraderen sneller onder invloed van zonlicht. Degraderend rubber heeft een ruwer oppervlak met kieren en scheurtjes en vormt zo een betere voedingsbodem voor micro-organismen die ook nog eens moeilijker te reinigen is. Indien een opslag in een donkere ruimte niet mogelijk is moet worden overwogen de reinigingsfrequentie te verhogen. Daarnaast zullen deze materialen sneller vervangen moeten worden.

Informatie van fabrikanten

Fabrikanten hebben de wettelijke verantwoordelijkheid om gebruikers van de noodzakelijke informatie te voorzien om hun product effectief te reinigen. De gebruikers van deze apparatuur dienen zich terdege bewust te zijn van het belang van deze reiniging als kritisch aspect voor het periodiek onderhoud van de apparatuur alsook hoe dit reinigen op een effectieve en veilige manier moet worden uitgevoerd.

Gebruikers moeten te allen tijde de aanwijzingen van de fabrikant over het correct reinigen van hun product opvolgen.

Meer informatie

Dit document een vrije interpretatie van het door de Britse Health and Safety Executive gepubliceerd artikel "diving information sheet no 12" in juli 2010. Daarnaast is het artikel aangevuld met informatie van een TNO onderzoek naar vervuiling van slangen van een LARVII. De schrijver ziet graag verbeteringen en aanvullingen om dit stuk te vervolmaken of te corrigeren. Uw ervaringen zijn daarvoor voor ons allen van belang. Andere geïnteresseerden (en dus belanghebbenden) zullen u zeer dankbaar zijn voor adequate informatie. Wij houden ons zeer aanbevolen dergelijke informatie te ontvangen. Stuur uw bevindingen naar:

tim.colenbrander@cotrias.nl

Dit artikel is geschreven door

Tim Colenbrander

NOB 3* Instructeur nr. 1280

Gecertificeerd veiligheidskundige nr. V 27864

Copyright Dit artikel is vrij verspreidbaar, mits melding wordt gemaakt van bronvermelding met daarin ten minste de naam van de schrijver en de naam van de NOB alsook “ informatie gebruikt van het HSE Diving Information Sheet No 12”.

Verantwoording/aansprakelijkheid

De NOB en de schrijver hebben dit artikel met zorgvuldigheid ontworpen en samengesteld naar beste kennis en weten. Toegang tot en gebruik van dit artikel en de daarin opgenomen verwijzingen geschiedt ten dienste van de gebruiker en voor risico van de gebruiker. Claims t.a.v. schade en garantie veroorzaakt door mogelijk onvolledige of incorrecte gegevens zijn uitgesloten.

De schrijver en de NOB zijn op geen enkele wijze verantwoordelijk of aansprakelijk voor schade (ook niet voor indirecte- en/of gevolgschade) die kan voortvloeien uit bezoek aan en gebruik van dit artikel of de daarin aangebrachte verwijzingen

Verwijzingen naar websites en andere artikelen

Dit artikel bevat eventueel verwijzingen (hyperlinks) naar websites welke worden beheerd door derden. Ook vinden verwijzingen plaats naar andere artikelen. De schrijver en de NOB zijn is niet verantwoordelijk voor de inhoud van deze artikelen of andere websites.

Gebruikte literatuur:

HSE Diving Information Sheet NO 12, Health and Safety Executive, juli 2010

Bio contamination: LAR VII Breathing rubber hose, TNO, November 2008

Foto's:

met dank aan TNO

Advies voor duikverenigingen betreffende vervoer en opslag van flessen onder druk

Transport van flessen over de weg

Regelmatig ontvangt NOB verzoeken om advies uit te brengen over hoe duikflessen moeten worden getransporteerd en welke wettelijke richtlijnen daarvoor bestaan. Dergelijke vragen komen vaak terecht bij commissies met het verzoek om advies. In dit schrijven geven wij tips over hoe je als individu of als duikvereniging de zaken zo goed mogelijk kunt regelen.

In principe is bij vervoer van gevaarlijke stoffen (waaronder samengeperste lucht en zuurstof) het ADR voor vervoer over de weg van toepassing. Het *Accord européen relatif au transport international des marchandises dangereuses par route*, kortweg ADR, is de wetgeving die vervoer over de weg in Europa regelt. De regelgeving kent echter vrijstellingen. Er wordt vaak gezegd dat sportduikers zijn uitgezonderd. Dit klopt meestal, maar het is goed dat die aanname onderbouwd wordt met de feiten. Die onderbouwing hebben wij hier beschreven. Voor de wetstekst verwijzen we naar de "vrijstellingen vervoersproces" van de Inspectie Verkeer en Waterstaat.

Wettelijk kader:

Dit artikel is bedoeld om individuele duikers en verenigingen een handvat te bieden hoe ze om moeten gaan met de risicobeheersing bij het transport van duikflessen met adembussen. De regelgeving is redelijk eenduidig en Europees geregeld. Bij transport over de weg van samengeperste gassen dient o.a. rekening gehouden te worden met: ADR Wegenverkeerswet (waaraan het ADR is gekoppeld) Wettelijke aansprakelijkheid en verzekeringen van verenigingen of stichtingen Arbo-wetgeving (in geval van verenigingsgebeuren of duikschool) Pressure Equipment Directive (PED) (eisen waaraan opslagmedia voor gassen, zoals duikflessen moeten voldoen) PGS 15 (als opvolger van de CPR 15.1) voor Opslag gevaarlijke stoffen IMO (als je de boot neemt naar bijvoorbeeld Engeland of een mooi Grieks eiland)

Hoeveel mag ik vervoeren?

De inspectie stelt dat vrijstelling (o.a. voor particulieren en voor niet bedrijfsmatige sportdoelinden) mogelijk is als de zgn. 1000-puntenregeling niet wordt overschreden. Wat houden die punten in? Het betekent concreet voor ons dat een 'beperkte' hoeveelheid duikflessen per voertuig vervoerd mag worden. Nu is die beperking behoorlijk genereus.

N08 advies inz transport duikflessen - 2 - Versie: 08.1 Nederlandse Onderwatersport Bond **Hoe zit die 1000-puntenregeling in elkaar (per voertuig), zodat ik weet hoeveel ik mag vervoeren?**

Bij deze vrijstelling is de ADR-classificatiecode, de verpakkingsgroep of het UN-nummer bepalend voor in welke hoeveelheden een stof maximaal vervoerd mag worden. Behalve de gevaarkaart is er bij deze regeling vrijstelling van onder andere een ADR-gecertificeerde chauffeur, het voeren van oranje borden en de voertuiguitrusting. Deze vrijstellingsregeling is opgenomen in ADR - subsectie 1.1.3.6. **Hoe werkt dat:**

Het aantal punten mag maximaal 1000 zijn voor vrijstelling. Eén colli mag niet groter zijn dan 450 liter waterinhoud. (da's wel een héle grote duikfles, dus verder niet van toepassing)

De factor voor nitrox, zuurstof en lucht is 1 (zie bijgevoegde 1000 puntentabel in de PDF),

Het aantal liters waterinhoud wordt vermenigvuldigd met de puntenfactor.

Dat betekent dat maximaal 1000 liter (waterinhoud) nitrox/zuurstof per voertuig over de weg getransporteerd mag worden. Let op, het doet er niet toe of de verpakking half leeg of vol is of wat de maximale vuldruk is. Het aantal liters waterinhoud van de fles telt!

(Dit alles staat los van de hoeveelheid vast gemonteerde brandstoftanks van het voertuig zelf, dus de benzine/dieseltank en eventuele LPG-tank tellen niet mee; het losse reservekannetje benzine telt wel mee!) productnaam		Omschrijving op vrachtbond	Etiketering	UN nummer	factor	categorie
1	Helium	Helium, samengeperst	2.2	UN1046	1	3
2	Lucht	Lucht, samengeperst	2.2	UN1002	1	3
3	Menggas HE/LU	samengeperst gas, NEG (Helium/lucht)	2.2	UN1956	1	3

Meestal haal je dit soort hoeveelheden niet, maar stel je eens voor, je gaat met de bus naar Spanje (50 man en je neemt per persoon twee normale flessen mee van bv 12 liter)... Dan wel dus! Ook technisch duikenden en grotduikers nemen al gauw ettelijke flessen per persoon mee.

Overigens is het wijs (niet verplicht) om een gevarenkaart (material safety data sheet eg. MSDS) bij je te hebben van lucht en nitrox. Voor Nitrox kun je volstaan met de eerst volgende (die erger is): EAN100, gewoon pure zuurstof. Zie bijgevoegde voorbeeld PDF met een MSDS van zuurstof van Westfalen.

Mocht je nou nog andere gassen en stoffen willen meenemen, bijvoorbeeld propaanflessen UN 1956 voor aan boord of zo, dan kun je met de tabel uitrekenen wat je maximaal mag vervoeren. Bijvoorbeeld vijf 20 liter (waterinhoud) propaanflessen = 5 x factor 3 x 20 = 300 punten. Ook kan benzine nodig zijn voor een aggregaat of de compressor.

Aan brandbare vloeistoffen mag in losse verpakkingen (jerrycans) maximaal 60 liter vervoerd worden.

Er mag dan nog voor 700 liter duikflessen worden bijgeladen.

De tabel is gemaakt op industriële flessen met een maximale vuldruk van 200 bar. Voor diverse andere gassen in de tabel gelden zelfs lagere maximum vuldrukken (bijvoorbeeld propaan en acetyleen) 1.

Hoe moet ik de flessen vervoeren:

Het ADR is hier duidelijk in, de tekst spreekt voor zich:

“Alle openingen, met uitzondering van de drukontlastingsinrichtingen (voor zover aangebracht), moeten hermetisch zijn gesloten”;

“Er moeten maatregelen zijn getroffen om onder normale vervoersomstandigheden elke vorm van lekkage te verhinderen”;

“De lading moet op zodanige wijze zijn bevestigd in draagconstructies, kratten of andere voorzieningen voor de behandeling of aan het voertuig of in de container zelf, dat zij onder normale vervoersomstandigheden niet los kunnen gaan zitten of verschuiven”.

Vrij vertaald: Flessen moeten gesloten zijn; afsluiters moeten worden afgeschermd tegen lekkage en de flessen moeten niet zomaar door de wagen kunnen rollen.

Moet ik gevarenborden op de auto dragen:

Zo lang je aan de vereisten voldoet voor de vrijstelling is dat niet van toepassing. Als je wel aan het ADR moet voldoen, heb je oranje UN-borden nodig met daarop het UN-nummer, zoals genoemd in de tabel. Ook moet de gevaarklasse worden weergegeven met een pictogram (zie ook de tabel)

Figuur 3. Voorbeeld UN-nummer en gevaaraanduiding van zeer brandbare vloeistof, in dit

Opslaan van zuurstof, perslucht, nitrox of trimix;

Voor tijdelijke opslag (voor direct gebruik) mag je gebruikmaken van bijvoorbeeld de auto of een aanhanger. Dan is weer het ADR van toepassing.

Permanente opslag moet voldoen aan plaatselijke verordeningen. Wij adviseren je deze te toetsen aan de regels bij de plaatselijke gemeente en de brandweer. De regels kunnen per gemeente afwijken. Meestal is geen gebruiksvergunning noodzakelijk. Een melding is vrijwel altijd verplicht, **indien er meer dan 115 liter wordt opgeslagen** (tien 12 liter flessen). Thuis haal je dat waarschijnlijk niet, maar menig vulhok is vol genoeg om aan de regelgeving te moeten voldoen. Formeel zou je thuis/op de vereniging alle gevaarlijke stoffen (inclusief inhoud keukenkastjes en poetshok) op moeten tellen.

Met een paar duikflessen zit je meestal wel goed. Let op: de vaste opslag telt wel mee! Dus de buffer van de compressor telt mee.

Ook is bij opslag van meer **dan 115 liter** de PGS 15 Opslag verpakte gevaarlijke stoffen, (met name hoofdstuk 6; opslag gasflessen) van toepassing. Het verder bespreken van vereisten voor opslag valt buiten het kader van dit advies.

Conclusie:

Als sportduiker hoeven we alleen in uitzonderingssituaties voorzieningen te treffen voor vervoer van onze duikflessen, of dat nu perslucht, zuurstof, nitrox of trimix betreft. Het ADR is meestal niet van toepassing.

Als zo'n situatie zich toch voordoet, zijn de hierboven beschreven regels eenduidig en eenvoudig te realiseren. Tijdelijke opslag in het voertuig is toegestaan volgens dezelfde ADR-regelgeving.

Verantwoording:

Dit artikel is mede tot stand gekomen dankzij advies van een aantal vakspecialisten. De schrijver ziet graag verbeteringen en aanvullingen om dit stuk te vervolmaken of te corrigeren. Technische adviezen en commentaren zijn gegeven door:

Martin Bakker, bestuur NOB

Rob Bakker, lid commissie Technisch Duiken, specialist duikapparatuur

Advies brandweer compressorruimte

Naar aanleiding van de voorgaande artikelen o.a. PGS15 opslag ademlucht, is door de ARBO deskundige van Aquarius contact opgenomen met de brandweer Helmond. De drie buffers hebben gezamenlijk een inhoud van 150 liter dit is 35 liter meer dan de toegestane hoeveelheid in opslag. De brandweer te Helmond heeft echter geen problemen tegen de bedrijfsvoering van de ademlucht buffers en compressor. En voldoet volgens de brandweer aan de eisen indien de buffers wel op tijd gekeurd moeten worden en deze deugdelijk vastgezet zijn. De datum van het gesprek met de brandweer 22 november 2014.

Instructie O₂ koffer van Aquarius

Een slachtoffer van een duikongeval 100% zuurstof toedienen, is erkende eerste hulp bij duikongevallen en kan ernstiger schade voorkomen. *Het is geen voorbehouden medische handeling in de zin van de wet BIG. Het gebruik van zuurstofapparatuur wordt wel beschouwd als een risicovol. Dat houdt in dat je wel bekwaam moet zijn in het toedienen van zuurstof. De bekwaamheid moet aangetoond kunnen worden. (bekwaamheid is aan te tonen door het gevolgd hebben van een opleiding zoals de NOB-specialisatie Redden of een DAN oxygen provider cursus).* Het mag echter nooit in de plaats van een hyperbare zuurstofbehandeling gedaan worden. Omdat bij een decompressieongeval vaak beide duikers van een buddypaar betrokken zijn, wordt aangeraden een zuurstofkoffer zodanig in te richten dat men in staat is twee duikers gelijktijdig zuurstof toe te dienen. Aanbevolen wordt de voorraad zuurstof af te stemmen op de te overbruggen tijd tot hulpverlening ter plaatse is. *Bij duiken op Nederlands grondgebied kan ervan uit worden gegaan dat een ambulance veelal binnen een kwartier ter plaatse kan zijn. Bij duiken op de Noordzee of op ruime binnenwateren is deze tijd aanzienlijk langer.*

Aquarius

TAAKINSTRUCTIE BIJ CALAMITEITEN:

Deze taakinstructies gelden voor de duikleider maar eveneens voor alle mededuikers die zich op de duiklocatie bevinden (lid zijn van Aquarius)

Als je zelf een calamiteit ziet, van een mede duiker (persoon) hoort dat er een calamiteit is of als je via een andere weg iets hoort of wordt opgeroepen, ga dan direct naar de plaats van de calamiteit en stel u op de hoogte van de situatie.

De duikleider heeft de leiding of de eerste duiker (persoon) die op de plaats van de calamiteit aanwezig is of aankomt.

- 1) **Instrueer** een omstander om te bellen 112 en beslis of er externe hulpdiensten nodig zijn. (div nummers zijn bij de duikleider bekend)
Indien ja, zorg dat iemand dan de andere hulpdiensten belt, en vang deze dan ook op.

AANDACHTSPUNTEN:

- a) Wat is er gebeurd?
 - b) Hoeveel slachtoffer(s)?
 - c) Letsel van slachtoffer(s).
 - d) Waar is het gebeurd?
 - e) Welke hulpdienst(en) dient te worden gewaarschuwd?
 - f) Nummer waarop je bereikbaar bent. (06)
 - g) Vraag eventueel om terugkoppeling melder.
- 2) **Verricht** EHBDO handelingen en/of andere hulp aan het slachtoffer.
Zorg dat de juiste EHBDO middelen aanwezig zijn.
Geef andere duikers (persoon) de opdracht de benodigde middelen te halen.
 - 3) **Denk** aan opvang hulpdiensten op straat, geef iemand de opdracht dit te regelen.
Zorg dat er 1 persoon met het slachtoffer met hulpdienst meegaat (denk aan terugkoppelen).

ALGEMEEN:

Laat het slachtoffer **Nooit** alleen, minimaal 1 persoon blijft bij het slachtoffer.
Blijf praten, stel hem op zijn gemak.
Blijf bewustzijn checken.
Denk aan terugkoppeling nadat ze een opdracht hebben uitgevoerd.

18/10/2014

Inhoud EHBO uitrusting Aquarius

Aantal	Artikel	Maat	Houdbaar tot	Aanwezig	Gebruikt	Aanvullen	Vervangen
2	Wondsnelverband	6x8	1-9-2025	1	0	nee	nee
2	Wondsnelverband	8x10	1-9-2025	2	0	nee	nee
2	Aluminium compres	8x10	1-6-2025	2	0	nee	nee
1	Wondsnelverband	10x12	1-9-2025	1	0	nee	nee
4	Wondsnelverband	6x8 cm	1-9-2025	4	0	nee	nee
2	pakjes witte watten	10 gram	altijd goed	2	0	nee	nee
2	rollen synthetische watten	3mx10cm	altijd goed	2	0	nee	nee
15	gaascompres	7,5x5	1-6-2025	15	0	nee	nee
10	steriele gaasjes	5x5	1-9-2025	10	0	nee	nee
2	metalline compressen	10x12	31-8-2025	2	0	nee	nee
10	Gaascompres	10x10	altijd goed	10	0	nee	nee
4	Cambric zwachtel	4mx6cm	altijd goed	4	0	nee	nee
1	Cambric zwachtel	4mx8cm	altijd goed	1	0	nee	nee
1	driekanten doek	96x96x136	altijd goed	1	0	nee	nee
1	spoel kleefpleister	5mx2,5 cm	altijd goed	1	0	nee	nee
1	pakje wondpleisters	100x6cm	altijd goed	1	0	nee	nee
1	knievormigeverbandschaar		altijd goed	3	0	nee	nee
1	splinter pincet		altijd goed	1	0	nee	nee
3	veiligheidsspelden		altijd goed	6	0	nee	nee
1	flacon betadinejodium	30 ml	altijd goed	1	0	nee	nee
1	wegwerphandschoenen		altijd goed	1	0	nee	nee
1	mondkapje voor beademing		altijd goed	1	0	nee	nee
1	reddingsdeken		altijd goed	1	0	nee	nee
1	lijst met belangrijke tel.nr			ja in koffer	n.v.t.	nee	n.v.t.
1	inhoudsopgave			ja in koffer	n.v.t.		

Bediening en bevoegdheden Compressor

Advies voor duikverenigingen betreffende vulinstallaties NOB

Regelmatig wordt de NOB gevraagd advies uit te brengen omtrent vulinstallaties en informatie te geven over relevante wettelijke richtlijnen. Dergelijke vragen worden vaak doorgestuurd naar de Commissie Technisch Duiken (CTD). In dit document geeft deze commissie aan hoe duikverenigingen de zaken zo goed mogelijk kunnen regelen.

Wettelijk kader

Dit artikel is bedoeld om verenigingen een handvat te bieden hoe om te gaan met de risico's bij het gebruik van een vulinstallatie. Het is door het woud aan regel- en wetgeving niet mogelijk een eenduidig stuk te schrijven dat landelijk van toepassing is. Helaas zijn plaatselijke verordeningen niet gelijklopend. Bij de installatie van de vulinstallatie dient rekening gehouden te worden met:

1. Algemeen: De Europese NEN-EN 14467 norm 'Dienstverlening voor recreatief duiken - Eisen voor aanbieders van recreatieve scuba duik uitrusting';
2. Wettelijke aansprakelijkheid en verzekeringen van verenigingen of stichtingen;
3. ARBO-wetgeving;
4. Wet milieubeheer;
5. Stationaire drukapparatuur, volgens de Europese richtlijn 1997/23/EG ook wel de PED (Pressure Equipment Directive) genoemd;
6. Vervoerbare drukapparatuur, volgens de Europese richtlijn 1999/36/EG ook wel de TPED (Transportable Pressure Equipment Directive) genoemd;
7. Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen-PGS-15 (Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen nummer 15 hoofdstuk 6: Opslag van gasflessen);
8. De Europese NEN-EN 12021 norm 'Ademhalingsbeschermingsmiddelen - Perslucht voor ademhalingsstoestellen';
9. Niet wettelijk vastgelegd: kwalificatie en samenstelling van de maximaal aanvaardbare verontreinigingen van OCA (Oxygen Compatible Air). De kwalificatie van de mate waarin ademlucht die wordt gemengd met zuurstof of zuurstofmengsels boven 40% mag zijn verontreinigd met gecondenseerde koolwaterstoffen;
10. Normering schroefdraden o.a. de Europese normen NEN-EN 144-1, NEN-EN 144-2, NEN-EN 144-3;
11. Voeding en Waren Autoriteit, Warenwetbesluit Drukapparatuur.

De enige manier om een vulinstallatie binnen een vereniging op verantwoorde wijze te gebruiken is door deze te laten plaatsen en aanleggen door een erkend installateur. Ook is het belangrijk om bij oplevering een certificaat te verkrijgen waarop de installateur verklaart dat deze voldoet aan de geldende wetgeving. Erkend installateur betekent dat het betreffende bedrijf een product levert waarvoor hij door de fabrikant is erkend als geautoriseerd installateur. Wij raden aan dit vooraf duidelijk te bespreken en de installateur te wijzen op het soort gebruik van de installatie. Het bestuur dient personen aan te stellen die als voldoende onderricht persoon zijn erkend en gecertificeerd om de installatie te mogen bedienen. In de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&e) dienen de risico's van de installatie en het onderhoud te zijn beschreven. Waar nodig dienen verbeterpunten te zijn opgenomen in het Plan van Aanpak van de RI&e.

Perslucht vullen

Bij het vullen van duikcilinders wordt gebruik gemaakt van hoge druk compressoren. Deze compressoren worden geleverd door de fabrikant waarbij een CE-verklaring wordt afgegeven. Deze CE-verklaring getuigt dat de fabrikant de compressor veilig acht voor het beoogde gebruik. Als deze compressor met een vulslang is geleverd om cilinders te vullen is de veiligheid voor wat betreft de compressor in orde. Die veiligheid dient echter te worden zeker gesteld te worden door regelmatig preventief en/of correctief onderhoud. De compressor dient daarom volgens de voorschriften en frequentie die de fabrikant voorschrijft door een erkende dealer te worden onderhouden.

Als de vereniging gebruik maakt van een installatie met een vulbalk of buffers gelden aanvullende regels. Zo moet de installatie bij oplevering zijn voorzien van een opleververklaring. In deze verklaring vermeldt de installateur dat de installatie voldoet aan de geldende richtlijnen (onder andere de PED). Ook moet rekening worden gehouden met lokale voorschriften van de brandweer of gemeente die specifieke eisen aan de installatie of omgeving kunnen stellen. Voor het samenstel van de gehele installatie moet een CE-verklaring zijn afgegeven. Bij essentiële veranderingen moet de gehele installatie opnieuw gekeurd worden.

De bediener van de installatie dient een voldoende onderricht persoon te zijn. Dit kan door een training bij een fabrikant of bij een duikorganisatie te volgen. Over het algemeen geldt dat iemand een voldoende onderricht persoon is als hij door het bestuur van de vereniging is aangesteld en een bewijs kan overleggen van zijn vaardigheden (diploma of getuigschrift). In Nederland is helaas nog geen formele opleiding. Het is een goed gebruik dat een bediener een opleiding volgt bij een bekende duikorganisatie of een erkend persoon, en de opleiding afsluit met een brevet of diploma. Ook een bewijs van deelneming kan volstaan omdat uiteindelijk het bestuur de persoon aanwijst en het risico weegt. Erkenning kan volgen door aanwijzing van een dergelijk persoon van de fabrikant van dergelijke installaties. Zodra een erkende opleiding beschikbaar komt zal echter daar de voorkeur naar uitgaan. De perslucht die geproduceerd wordt moet minimaal voldoen aan de kwalificatie zoals beschreven in de norm NEN-EN 12021.

Om aan deze kwalificatie te kunnen blijven voldoen moeten de filters volgens voorschriften van de fabrikant worden gewisseld of vervangen en in de Risico Inventarisatie en Evaluatie moet zijn beschreven hoe vaak een test op de kwaliteit van de lucht moet worden uitgevoerd. Dit is afhankelijk van het aantal draaiuren van de compressor en de kwaliteit van de aangezogen lucht! Voor het gebruik van de gehele installatie dient een handleiding te worden opgesteld in de taal van de gebruiker (d.w.z. niet alleen de compressor, maar het complete samenstel, eventuele buffers etc.). Bij een samenstel moet de geleverde handleiding van de fabrikant nogal eens worden aangevuld. Die handleiding moet uiteraard direct beschikbaar zijn. De handleiding voor onderhoud mag ook in een andere moderne taal dan Nederlands beschreven zijn als vastgesteld is dat de gebruiker daarvan (de onderhoudstechnicus of Installateur) die begrijpt.

De bediener dient erop toe te zien dat hij alleen cilinders vult die zijn goedgekeurd voor het beoogde gasmengsel en voorzien zijn van de juiste inslagen. Tot slot is het van belang het onderhoud van alle componenten die betrekking hebben op de vulinstallatie te beschrijven en op te nemen in een periodiek onderhoud dat is vastgelegd in een boek bij de vulinstallatie. Ook een registratie van het vullen biedt veel voordelen omdat hieruit gegevens m.b.t. de kosten, het onderhoud en veiligheid kunnen worden gelezen. Wij adviseren voor de diverse vuldrukken voorzieningen te treffen die overdruk voorkomen. Wij adviseren bij installaties die naast 200 bar ook 300 bar vullen een extra vulslang te laten plaatsen waarmee 300 bar cilinders met een (lange) DIN aansluiting kunnen worden gevuld. Het gebruik van vuladapters raden we af. Het gebruik van dergelijke adaptors kan de certificering van de installatie als geheel ongeldig maken.

Aanvullende aandachtspunten

- De geluidsoverlast van de installatie. Hiermee wordt niet zo zeer de overlast in de compressorruimte bedoeld, maar het geluid aan de aanzuigzijde. De milieuwetgeving geeft hier maximaal aanvaardbare waarden voor. Deze waarden zijn gerelateerd aan het gebied waar het gebouw staat, een woonwijk of industriegebied. Een en ander is beschreven in de gemeentelijke gebruikstoestemming, die is te krijgen via de afdeling Milieu en/of Bouwtoezicht van de betreffende gemeente. De milieuwetgeving kan aan de brandweer binnen de gemeente zijn overgedragen.
- Veel gemeenten kennen een systeem van gebruikstoestemmingen voor Inrichtingen. Met inrichtingen wordt bedoeld de kaders van de Milieuwetgeving, en Woningwet of Bouwbesluit.
- De gemeente kan het plaatsen van een compressorinstallatie zien als een wijziging van de gebruikstoestemming. Zij zal dat willen toetsten, hieraan zijn leges verbonden.
- Verenigingen kunnen soms vrijgesteld zijn van deze leges, dit in het kader van vrijwilligerswerk.
- Het is belangrijk dat men zich van te voren door de gemeente laat adviseren, en niet zo maar met het installeren begint. Als het onder de titel van vereniging gaat zijn de gemeenten meestal welwillend in hun advies.
- Zorg voor de juiste brandbestrijdingsmiddelen.
- Zorg voor een logboek waarin alle onderhoud en vulactiviteiten worden beschreven.
- Zorg voor een gebruiksaanwijzing met bedieningsinstructie.
- Bespreek wie toegang hebben tot de installatie en maak dit duidelijk binnen de organisatie.

Verantwoording

Dit artikel is tot stand gekomen dankzij het advies van een aantal specialisten. De Commissie Technisch Duiken van de Nederlandse Onderwatersport Bond ziet graag verbeteringen en aanvullingen om dit stuk verbeteren of te corrigeren. De technische adviezen en commentaren zijn gegeven door:

- de Voeding en Waren Autoriteit (VWA)
- Jan Bron, Hoofd Techniek en Veiligheid, Westfalen Gassen Nederland BV , lid van de werkgroep gasflessen binnen de NEN, lid commissie drukhouders in NL, lid technische commissie VFIG
- Werner Körver, voormalig brandweer officier, 2* Instructeur NOB
- Tim Colenbrander, veiligheidskundige en lid commissie Ademhalingsbescherming en duikapparatuur
- Rob Bakker, lid commissie Technisch Duiken, specialist duikapparatuur
- Rob Postma, lid commissie Technisch Duiken, 3* Instructeur NOB
- Jan Willem Bech, lid commissie Technisch Duiken, 3* Instructeur NOB
- Tino de Rijk, voorzitter commissie Technisch Duiken, 3* Instructeur NOB
- Frank van der Vegte, DOSA, lid veiligheidscommissie, Consulent NOB, IT NOB
- Commissie Technisch Duiken NOB
- Martin Bakker, bestuur NOB
- Veiligheids Commissie NOB

Heeft je vereniging een compressor geïnstalleerd en wil je je ervaringen met ons delen? Stuur ons dan een verslag, iets waarvoor andere verenigingen je zeer dankbaar zullen zijn! Wij houden ons voorbehouden dergelijke informatie te ontvangen. Verslagen kunnen worden gestuurd naar J.W. Bech via jw.bech@quicknet.nl.

Compressor Aquarius

Fabricaat	:	Bauer
Type	:	KA 15 15H
Bouwjaar	:	1986
RPM	:	1.150
Elektrisch vermogen	:	11 kW
Maximale vuldruk	:	225 Bar
Fabricagenummer	:	526071716
Spanning	:	380 Volt

Verkorte onderhoudsrichtlijnen volgens de fabrikant

Dräger KORTE GEBRUIKSAANWIJZING

DRÄGER/BAUER
HD VULINSTALLATIE 200-300 BAR

1. Controleer oliepeil
2. Sluit condensafblaaskranen
3. Cylinders aan vulpaneel aansluiten
4. Werkschakelaar in 'aan' stand zetten
5. Compressor starten, groene knop indrukken
att.: bij gemonteerde oliedruk-beveiliging groene knop ingedrukt houden tot rode lampje uit is!
6. Compressor op druk laten komen tot 200 Bar.
7. Afsluiters van cylinders openen.
8. Vulventielen openen door handles omhoog te zetten
9. compressor slaat automatisch af bij ingestelde vuldruk
10. Afsluiters van cylinders dichtdraaien
11. Vulventielen sluiten door handles horizontaal te zetten
att.: Gedeelte tussen afsluiter en vulventiel is nu drookloos!
12. Gevulde cylinders afnemen

Noot: De vulinstallatie kan op druk gehouden worden, maar bedenk steeds dat een kracht van 200 cq 300 kg/cm² ontstaat wanneer de vulventielen geopend worden zonder aangesloten cylinder.

Z.O.Z.

VERKORT ONDERHOUDSSHEMA

OLIE VERVERSEN*

1* maal : na 25 draaluren, inlooperperiode
daarna : na iedere 250 draaluren of binnen iedere 6 maanden

FILTER VERNIEUWEN*

olieruikfilter, klein model, nr 4852 – iedere 10 draal-uren
olieruikfilter, groot model, nr 6961 – iedere 15 draal-uren
triplexfilter, nr 57679 – iedere 10 draal-uren
actief koolfilter, CH 101 – iedere 50 draal-uren
droogfilter, CH 107 – iedere 50 draal-uren
aanzuigfilter, N 70 – 1x per 3 maanden kwart slag draaien
jaarlijks reinigen of vernieuwen

***BESTELNUMMERS**

Olie, Shell Ensis, Jerrycan à 5 ltr.	X 225100
Oliereukfilter, klein model, nr 4852	X 222510
Oliereukfilter, groot model, nr 6961	X 222515
Triplexfilter, nr 57679	X 222512
Actiefkoolfilter, CH 101	CH 00101
Droogfilter, CH 107	CH 00107
Aanzuigfilter, N 70	X 220010

DRÄGER NEDERLAND BV.
Groep Veiligheidstechniek
2700 AH Zoetermeer Tel. 079-3192 11*
Edisonstraat 53 Postbus 310

83615-22-500

BELANGRIJKE ONDERHOUDSVOORSCHRIFTEN.

1. **Oliepeil dagelijks controleren.** Na de eerste 50 bedrijfsuren der compressor olie verversen. Daarna om de 3 maanden olie verversen. De compressor is voorzien van een oliepeilglas of een peilstok. Het oliepeilglas dient steeds voor 1/2 tot 3/4 gevuld te zijn. Gebruik de door ons voorgeschreven compressor olie: voor compressors met de type aanduiding:

CS of CST Texaco E.P. Industrial olie 100
CG of CGT Texaco E.P. Industrial olie 68
Of een andere gelijkwaardige compressor olie, raadpleeg uw olieleverancier.
2. Condenswater uit persluchtstel en voorscheider regelmatig aftappen.
3. Spanning der V-snaren regelmatig controleren.
4. Luchtaanzuigfilterelement eenmaal per jaar vernieuwen. Staat de compressor in een stoffige ruimte dan per half jaar filterelement vernieuwen.
5. De compressorinstallatie goed schoonhouden, dat voorkomt storing.
6. **Belangrijk bij storing:** Bij een storing dient U compressortype, fabricage nr. en bouwjaar op te geven. Dit bevordert een snelle oplossing van de storing.

PUNTEN WELKE MEN BIJ DE PLAATSING VAN DE COMPRESSOR INSTALLATIE IN ACHT DIENT TE NEMEN.

1. Overtuig U ervan dat de netspanning dezelfde is als die der electromotor van de compressor. Controleer of de juiste zekeringen zijn geplaatst (raadpleeg installateur).
2. Controleer het oliepeil of het peilglas of er voldoende olie in het carter is.
3. **De draairichting van de compressor** moet zodanig zijn dat het vlieg wiel de compressor koelt. Raadpleeg bij draaistroominstallaties de pijl op een der schoepen van het vlieg wiel of de pijl op de electromotor.
Bij 220 volt eenfase compressorinstallaties is de juiste draairichting reeds door de fabriek verzorgd.
4. De afstand tussen het vlieg wiel en de muur (voor zover de compressor bij een muur staat) dient zodanig ruim gekozen te worden dat de koeling van de compressor tot zijn recht komt (afstand tussen vlieg wiel en muur 30 à 50 cm).
5. Staat de compressor in een afgesloten ruimte, zorg dan voor voldoende ventilatie openingen.
6. Bij voorkeur dient men de compressor in een koele, vorst- en stofvrije ruimte te plaatsen.
7. Veranker de compressor niet met keilbouten e.d. aan de vloer. Gebruik eventueel trillingsdempers.

Opstellingsruimte van de compressor

De compressor staat opgesteld in een ruimte aangrenzend aan een fietsenhok, de compressorruimte is alleen te openen door VOP bevoegde personen.

Volgens de voorschriften van de fabrikant mag de omgevingstemperatuur niet hoger worden dan 50 °C. Volgens NEN 1010 is dit maximaal 40 °C bij een omgevingstemperatuur van maximaal 30 °C de werking van elektrische componenten zijn tot deze temperatuur gewaarborgd. Tevens moet aangemerkt worden dat er ventilatielucht via een opening buiten door een kruipruimte van de tribune naar de compressorruimte loopt.

Opmerkingen:

- De ventilatorcapaciteit voldoet voor de hoeveelheid afzuiglucht van 3.000 m³/h.
- De bestaande opening buiten door de bladeren en overtollig zand te verwijderen

AUFSTELLUNG, INBETRIEBNAHME 15

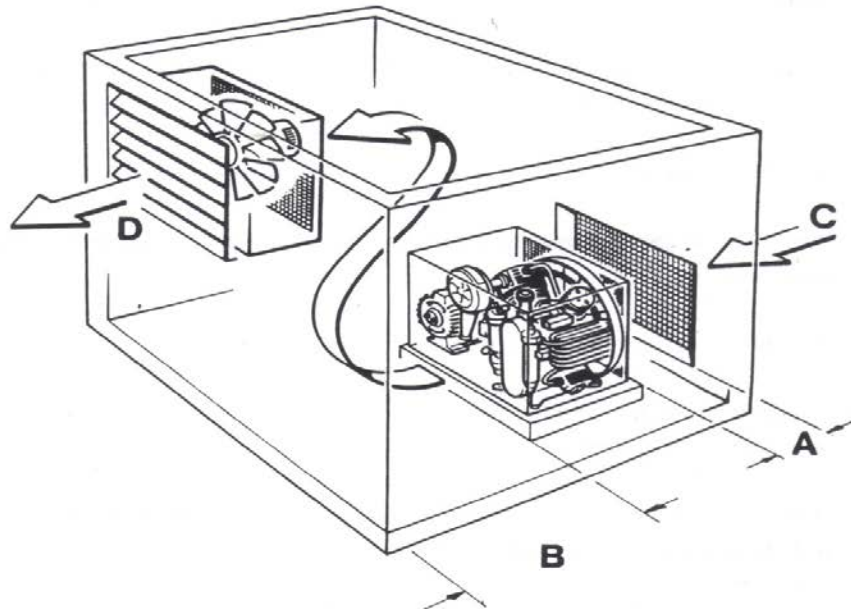

Abb. 15.3 Aufstellung mit künstlicher Belüftung (Raum $\leq 30 \text{ m}^3$)

- A Mindestabstand zur Wand, Ansaugseite: 0,5 m
(Kann bei Aufstellung vor einer Öffnung entfallen)
- B Mindestabstand zur Wand, Abluftseite: 0,75 m
(Kann bei Aufstellung vor einer Öffnung entfallen)
- C Ansaugöffnung: $0,8 \text{ m}^2$
- D Abluftöffnung: erforderliche Ventilatorleistung bei Widerstandshöhe von ca. 10 mm WS: $3000 \text{ m}^3/\text{h}$

Richtlijnen tijdens het vullen

De Arbo-wet verplicht ook verenigingen om een veilig gebruik van apparatuur en materiaal in een reglement vast te leggen. Als bevoegd vuller zal men aan de volgende voorwaarde moeten voldoen.

Planning:

1. De materiaalcommissie stelt elk jaar een vulrooster op, hierin staat duidelijk aangegeven wie de vuller van die dag is, de vuldatum en de vultijden.
2. Tijdens het vullen dienen de flessen deugdelijk tegen omstoten/omvallen geborgd te zijn.
3. Degene die zijn fles gevuld wil hebben contracteert minimaal 1 uur voor de aangegeven vultijd de betreffende ingeplande vuller, via telefoon of andere media.
4. Elke vuller houdt zich aan het vulrooster of zorgt zelf voor vervanging.

Toegang:

5. Er mag alleen tijdens de openingstijden van het zwembad gevuld worden.
De toegang naar de fietsenstalling kan men bij de receptie van het zwembad de Wissen lenen.
6. Alle vullers krijgen een persoonsgebonden deurcode. Hiermee kan de deur geopend worden naar de compressorruimte.

Vullen:

7. Het vullen wordt gedaan volgens de procedure in hoofdstuk 20 van Arbo en Risico inventarisatie.
8. Iedere vuller moet elk jaar een herhaling vulinstructie volgen, dit wordt georganiseerd en gegeven door het hoofd van de materialen/ en vulcommissie.
9. Men kan alleen lid zijn van de vulgroep als men daar actief in deelneemt.
10. Het is verplicht om tijdens het vullen gehoorbescherming te dragen.
11. Tijdens het vullen moet er minimaal 2 man aanwezig zijn. De vuller in het vulhok om flessen aan en af te koppelen, de tweede persoon bij de noodstop bij de ingang van het fietsenhok.
12. Er mogen alleen goedgekeurde en uitsluitend flessen van leden worden gevuld.
13. De vluchtweg naar buiten dient te allen tijde vrij te zijn van belemmeringen.

Administratie:

14. De vuller is tijdens het vullen verantwoordelijk voor de apparatuur die in het vulhok aanwezig is. Het uitlenen van materiaal die in het vulhok zijn opgeslagen worden door de vuller gecontroleerd en opgeschreven.
15. De vuller is verplicht om een administratie van het vullen en materialen bij te houden in het logboek.

Sancties:

16. Elke vuller zal alle onregelmatigheden bij het bestuur melden.
17. Het is niet toegestaan om de deurcode aan derde te geven.
18. Het hoofd van de vulcommissie zal toezien op deze regels en bepaald samen met het bestuur wie en hoeveel mensen er in de vulcommissie kunnen komen.
19. Onduidelijkheden kunnen worden kortgesloten met het bestuur en de commissies.
20. Om in de vulcommissie deel te mogen nemen moet men tenminste in het bezit zijn van een 2* brevet en minimaal 18 jaar oud zijn, en elk jaar aan een VOP instructie deel te nemen.
21. Bij geconstateerde onregelmatigheden zal de vuller door het bestuur worden ontslaan uit zijn functie als Vuller. Zijn deurcode zal daarbij ingetrokken worden.

De vuller:

Verklaart met de hierboven vermelde regels akkoord te gaan en zich aan de regelgeving te houden, zijn deurcode niet door te geven aan derde en te zorgen voor een goed en ordelijk vulbeleid tijdens het vullen

Deze pagina is op de toegangsdeur van de compressorruimte aanwezig zodat het voor iedereen leesbaar is.

Hantering en opslag

Cilinders beschermen tegen omvallen. Gebruik nooit olie of vet.
Open de afsluiter langzaam om een drukschok te vermijden.

Gescheiden houden van brandbare gassen en andere brandbare materialen in opslag. Binnendringen van vocht in de houder moet worden voorkomen, sluit daarom altijd de afsluiter. Voorkom terugstroming in de houder.

Gebruik slechts degelijk gespecificeerde apparatuur die geschikt is voor dit product, druk en temperatuur. Raadpleeg uw leverancier in geval van twijfel.

Verwijderd houden van ontstekingsbronnen (inclusief statische ontladingen). Raadpleeg de instructies van de leverancier, hoe om te gaan met de houder.

Bewaar de houder beneden 50°C in een goed geventileerde ruimte.

Vulprocedure

We onderscheiden 2 manieren van vullen, namelijk;

- Een enkele fles vanuit de buffervaten
- Meerdere flessen m.b.v. de compressor al dan niet ondersteund door de buffers.

Vullen van een enkele fles vanuit de buffervaten

Zet de fles(sen) vast in de houder

Sluit de slang aan op de fles met de overeenkomstige aansluiting

Haal vervolgens de hendel van de overeenkomstige slang op de compressor over zodat druk op de slang komt.

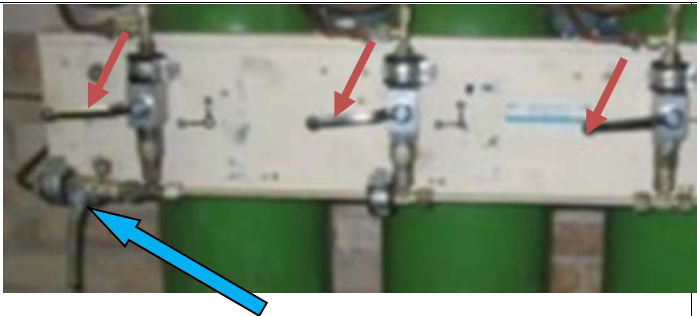
Draai vervolgens de kraan van de fles(sen) rustig open

Om lucht van de buffers te gebruiken draai je eerst de kraan van de hoofdleiding open (links naar boven). Vervolgens de kraan van de buffer **met laagste druk** rustig open draaien. Door de kraan steeds een beetje verder open te draaien zie je de wijzer op de drukmeter langzaam terug lopen. Druk verdwijnt uit de buffer, en komt via de leiding terecht in de duikfles. Als de wijzer bijna of helemaal niet meer beweegt is de druk van de buffer gelijk aan die van de duikfles. Nu kan de kraan van deze buffer dicht.

Dan de volgende buffer met de op een na laagste druk open draaien, wachten tot druk gelijk is, bufferkraan dicht en dan de laatste buffer met de hoogste druk.

draai de kraan van de hoofdleiding dicht (links naar beneden wijzend).

Zoals de afbeelding van de buffers laat zien staan alle kranen gesloten, incl. de hoofdkraan naar alle buffers toe. (kraan moet haaks op de leiding staan als deze dicht staat).

Als de druk op de fles bereikt is wordt de kraan van de fles dicht gedraaid en

kan de hendel op de compressor overgehaald worden. De lucht ontsnapt nu uit de slang zodat de slang van de fles ontkoppeld kan worden.

Vullen van meerdere flessen met compressor en behulp buffer vaten

Als je in de vulruimte komt,

	
<p>1. schakel je eerst de ventilatie aan door op de schakelaar te drukken welke links op een betonnen balk zit gemonteerd.</p>	<p>2. Zorg dat je gehoorbescherming draagt.</p>
	
<p>3. Zet de fles(sen) vast in de houder</p>	<p>4. Witte hoofdschakelaar van "0"positie naar "1"positie draaien</p>
	
<p>5. Zet de draai schakelknop op de schakelkast op "AUT" druk vervolgens op de groene knop op de schakel kast indrukken om de compressor aan te zetten.</p>	<p>6. Sluit de slang aan op de fles met de overeenkomstige aansluiting</p>

Haal vervolgens de hendel van de overeenkomstige slang op de compressor over zodat druk op de slang komt.

Draai vervolgens de kraan van de fles(sen) rustig open.

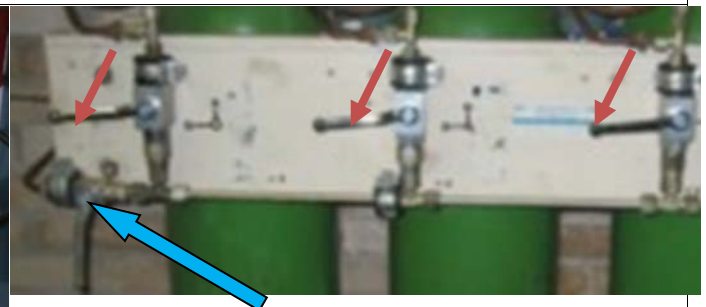
Hou de drukmeters op de compressor in de gaten Op diverse manieren is bij de meters aangegeven wat de maximale vuldruk is.

Het vullen van een enkele fles, doe dit vanuit de buffervaten.

Indien men vele flessen dient te vullen, kunnen de buffervaten de compressor ondersteunen, door eerst het grote volume vanuit de buffers in de fles te doen en daarna vanuit de compressor de eind druk op te bouwen

Als de fles geheel leeg is, kun je gebruik maken van de buffers die rechts van de compressor tegen de muur staan.

Zoals de afbeelding van de buffers laat zien staan alle kranen gesloten, incl. de hoofdkraan naar alle buffers toe. (kraan moet haaks op de leiding staan als deze dicht staat).

Om lucht van de buffers te gebruiken draai je eerst de kraan van de hoofdleiding open (links naar boven). Vervolgens de kraan van de buffer **met laagste druk** rustig open draaien. Door de kraan steeds een beetje verder open te draaien zie je de wijzer op de drukmeter langzaam terug lopen. Druk verdwijnt uit de buffer, en komt via de leiding terecht in de duikfles. Als de wijzer bijna of helemaal niet meer beweegt is de druk van de buffer gelijk aan die van de duikfles. Nu kan de kraan van deze buffer dicht. Dan de volgende buffer met de op een na laagste druk open draaien, wachten tot druk gelijk is, bufferkraan dicht en dan de laatste buffer met de hoogste druk.

draai de kraan van de hoofdleiding dicht (links naar beneden wijzend).

Is de eind druk nog te laag dan de kraan van de hoofdleiding dicht en doet de compressor de rest van het werk om de fles te vullen tot gewenste eind druk.

Als de druk op de fles bereikt is wordt de kraan van de fles dicht gedraaid en

kan de hendel op de compressor overgehaald worden. De lucht ontsnapt nu uit de slang zodat de slang van de fles ontkoppeld kan worden.

Als alle flessen gevuld zijn en de slangen met de aansluiting terug gehangen zijn, kan de compressor uitgezet worden.

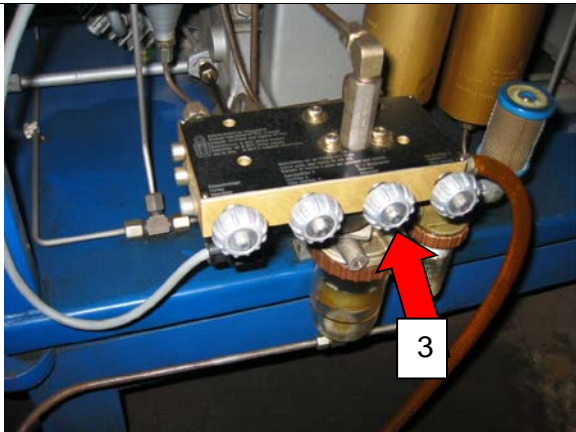

Draai de schakelaar terug naar "0"positie en daarna op de rode knop drukken op de schakelkast.

Daarna kan de hoofdschakelaar weer naar "0"positie gedraaid worden.

De installatie achterlaten

Laat eerst de lucht via de vulnippels ontsnappen tot ongeveer **100 bar**. Dan de filters ledigen door de knoppen aan de achterzijde van de compressor in de volgende **open en dicht** te draaien **1>2>3>4** (links =1) Bij de derde zal je vocht door de leidingen naar het vat zien gaan.

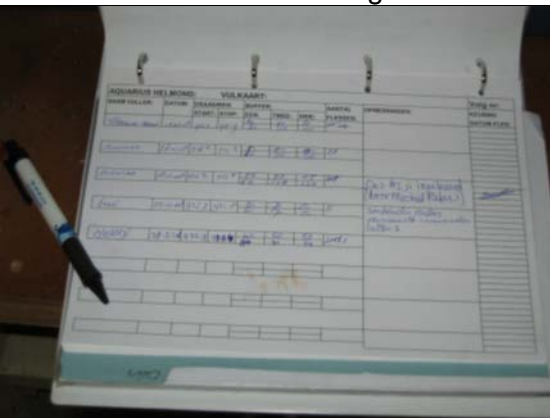
- 1** fijne na reiniger **2** tussen filter 2
3 is vocht afscheider **4** tussenfilter 3

Controleer het vat, indien er veel vocht inzit dan aftappen

En kan de ventilatie weer uitgeschakeld worden

Nog even de vul lijst invullen
Evt. bijzonderheden noteren indien van toepassing

De gehoor bescherming graag terug op zijn plek
hangen

In geval van calamiteiten

Een tweede man of vrouw moet tijdens het vullen in geval calamiteiten de Noodstop bedienen door indrukken van de rode knop. De compressor zal dan meteen stoppen.

In geval van brand kan de brandblusser die bij de noodstop aanwezig is worden gebruikt.

Prettige en veilige Duik !!

De Arbo Coördinator
Hans Aarts